

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
พฤศจิกายน 2553

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

บทคัดย่อ
ของ
รัศมีพร พยุงพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2553

รัศมีพร พงษ์พงษ์. (2553). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี*.

ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมนัน, ดร.นริศรา พิงโพธิ์สม.

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี มีความมุ่งหมายของการวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีด้วยลักษณะทางสังคม และลักษณะทางจิต ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และ 2) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม และลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครูวิชาชีพบัญชี จำนวน 269 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรลักษณะทางสังคม 2 ตัวแปร คือ การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ตัวแปรลักษณะทางจิต 4 ตัวแปร คือ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละชั้น และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง การวิเคราะห์ทั้งหมดกระทำในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะทางชีวสังคม

ผลการวิจัยมี 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก พบว่าในกลุ่มรวม มี 3 ตัวแปร ที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 41 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี รองลงมา การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และการสนับสนุนทางสังคม ส่วนในกลุ่มย่อยพบว่าเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีเป็นตัวแปรอันดับแรก ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอายุน้อย มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี มีประสบการณ์ทำบัญชี มีประสบการณ์สอนน้อย และมีประสบการณ์สอนมาก สำหรับกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอายุมาก พบว่าการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชีทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีเป็นตัวแปรอันดับแรก

ประการที่สอง ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก ทั้งด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอนที่ดีมาก ได้แก่ ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อย โดยเป็นครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง

ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก ได้แก่ ครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวม มีอายุน้อย มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำบัญชี โดยเป็นครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง

จากข้อค้นพบผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ คือกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อย ควรพัฒนาให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดี มีความรักในการทำงานสอน มุ่งมั่นในการทำงานสอนให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ครูกำหนด สำหรับครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวม มีอายุน้อย มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและมีประสบการณ์ทำบัญชี ควรพัฒนาให้มีความละเอียด รอบคอบ และมีการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาคู่มือการฝึกอบรมในการส่งเสริมครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดี มีความรักในการทำงานสอน มุ่งมั่นในการทำงานสอนให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ครูกำหนด โดยพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนางานสอนให้ดีขึ้น สำหรับครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวม มีอายุน้อย มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำบัญชีควรทำการวิจัยทดลองเพื่อพัฒนาคู่มือการฝึกอบรมให้มีคุณลักษณะเด่นเฉพาะตนของครูวิชาชีพบัญชีที่ต้องใช้ความคิดที่เป็นระบบ ความช่างสังเกต ความละเอียดรอบคอบ ความมีระเบียบ ความอดทนอดกลั้น ความเที่ยงตรง ความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ทางด้านการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดี

PSYCHO-SOCIAL FACTORS RELATED TO TEACHING BEHAVIOR
OF PROFESSIONAL ACCOUNT TEACHERS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
November 2010

Russameeporn Phayungphongse. (2010). *Psycho-Social Factors Related to Teaching Behavior of Professional Account Teachers*. Master Thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof Dr.Omdean Sodmanee, Dr.Narisara Peunposop.

The two main purposes of this study were: 1) To study the power of predicting the teaching Behavior of Professional Account teachers on social characteristics and psychological characteristics between the whole group and the small groups 2) To find out the interaction between social characteristics and psychological characteristics related to teaching behavior of professional account teachers between the whole group and the small groups.

The sample used in the study consisted of 269 professional account teachers. The selected by simple random sampling. Variables used were divided into six independent. Two social characteristics factors consisted of: social support; acknowledge good climate of school. Four psychological characteristics factors consisted of: the four paths of accomplishment in Buddhism or iddhipada; good attitude towards teaching account; teacher teaching account efficacy and professional account teacher identity. The dependent variable was teaching behavior of professional account teachers.

In data analysis, the descriptive statistics; Stepwise Multiple Regression Analysis and Two-way Analysis of Variance. The analyses were conducted in both individual groups and the whole groups.

The research findings were as follows:

First, the three variables jointly predicting teaching behavior of professional account teachers at 41 percent were good attitude towards account teaching which served as the highest predictor, acknowledgement of account teaching efficacy of account teachers, and social support which was the lowest of the three. Having considered each group, it was found that good attitude towards account teaching was the first variable that predicted teaching behavior of the professional account teachers who were young, obtained a Bachelor's degree, obtained higher than a Bachelor's degree, had no experience in accounting, had experience in accounting, had little experience in teaching, and had much

experience in teaching. As for the group of aged professional account teachers, acknowledgement of account teaching efficacy was found to be the first variable predicting teaching behavior of the professional account teachers.

Second, the two-way analysis of variance showed that the professional account teachers with excellent account teaching behavior in both teaching preparation and teaching performance were little-experienced teachers, comprising the teachers with high Iddhipada and high social support. The professional account teachers with excellent teaching preparation included those who were young, obtained higher than a Bachelor's degree, and had accounting experience. This group consisted of professional account teachers with high professional account teacher identity and those who had high acknowledgement of good climate of school.

From the above results, the researcher had some recommendations in practice. The group of professional account teachers with little experience in teaching should develop their awareness in the importance of good account teaching, put the love in teaching, be determined to accomplish the assigned goals. The group of young professional account teachers who had higher than a Bachelor's degree and accounting experience should develop themselves to be more scrupulous and cautious and have a continuous development in professional accounting.

Recommendations for future research are the following. Experimental research should be conducted in order to develop a training handbook used for encouraging the professional account teachers with little teaching experience to become aware of the importance of good account teaching, to put the love in teaching, to be determined to succeed in the assigned goals, and to be willing to improve and develop better teaching. For the group of young professional account teachers who earned higher than a Bachelor's degree with accounting experience, experimental research should also be conducted in order to develop a training handbook for the reinforcement of individual prominent characteristics of professional account teachers including systematic thinking, being observant, being scrupulous and cautious, being orderly, being patient, being accurate, being honest, being responsible, and continuous self-development in order to be proficient in the fields related to professional accounting such as laws, business running, and information technology.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ของ
รัศมีพร พยุงพงษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

(รองศาสตราจารย์กาญจนา มณีแสง)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ดร.นริสรา พึ่งโพธิ์สม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

.....กรรมการ

(ดร.จรัล ชื่นจิตติวัฒน์)

.....กรรมการ

(ดร.นริสรา พึ่งโพธิ์สม)

ปริญญานิพนธ์นี้ได้รับทุนอุดหนุน
จาก
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.อ้อมเดือน สดมณี และ ดร.นริศรา พิงโพธิ์สม คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ให้ความกรุณากับผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่าง ๆ ที่มีคุณค่าจนกระทั่งงานวิจัยได้เสร็จสมบูรณ์

ขอบพระคุณ รศ.กาญจนา มณีแสง และ ดร.จรัล อุ่นฐิติวัฒน์ ประธานและกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำเพื่อทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัยด้วยความรัก ความเมตตา มาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของ ผศ.ดร.วิลาสลักษณ์ ชวัลลี ผศ.ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง และ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ จนทำให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รองคณบดีคณะบัญชี และอาจารย์วันดี บุญเด็ด ที่ได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนวิชาบัญชี

ขอขอบคุณ หัวหน้าภาควิชาบัญชี โรงเรียนศรีวัฒนาบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีนานาชาติ อาจารย์อนันต์ ลิ้มไพศาลวัฒนา อาจารย์พรพิมล อัมระपाल และอาจารย์เทียมจันทร์ ศรีเดชผจญ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และต้องขอขอบคุณครูวิชาชีพบัญชีทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้ด้วยความเสียสละและอดทน

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านทั้งเพื่อนร่วมรุ่นปริญญโท ภาคพิเศษ รุ่น 7 รวมทั้งกำลังใจทุกกำลังใจจากบุคคลรอบข้างที่คอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา โดยเฉพาะ ดร.ฐาสุกรณ์ จันประเสริฐ และคุณจรีพร ภิบาลจันทร์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณทองศักดิ์ และคุณกาญจนา เล็กสวัสดิ์ คุณจินดา อาณาประโยชน์ และคุณสาธิต เกรียงมหาคัด ที่ให้การสนับสนุนกับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ที่สำคัญที่สุดคือบุคคลในครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้ความห่วงใย กำลังใจ และได้ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

รัศมีพร พยุงพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ.....	6
ความหมายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ.....	6
ความสำคัญของการสอนวิชาชีพ.....	12
การวัดพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ.....	13
แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม.....	15
ลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ.....	17
การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอน.....	17
การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอน.....	22
ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ.....	26
อิทธิบาทสี่กับพฤติกรรมการสอน.....	26
เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพกับพฤติกรรมการสอน.....	32
การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพกับพฤติกรรมการสอน.....	37
เอกลักษณ์ครูวิชาชีพกับพฤติกรรมการสอน.....	44
ลักษณะทางชีวสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ.....	54
อายุกับพฤติกรรมการสอน.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ระดับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน.....	55
ประสบการณ์ทำบัญชีกับพฤติกรรมการสอน.....	55
ประสบการณ์สอนกับพฤติกรรมการสอน.....	56
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
นิยามปฏิบัติการ.....	59
สมมติฐานของการวิจัย.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การจัดกระทำข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	80
ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	85
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง	88
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 1.....	146
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 2.....	150

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 3.....	155
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 4.....	158
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 5.....	162
ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ.....	167
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	168
บรรณานุกรม.....	170
ภาคผนวก.....	180
ภาคผนวก ก.....	181
ภาคผนวก ข.....	186
ภาคผนวก ค.....	208
ประวัติผู้วิจัย.....	210

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายการกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา.....	67
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม.....	81
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปร.....	83
4 จำนวนและร้อยละการแบ่งกลุ่มสูง-ต่ำตามค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรอิสระ.....	84
5 ค่าร้อยละการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ	
6 ตัวแปร ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	87
6 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิทธิบาทที่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	90
7 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิทธิบาทที่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	94
8 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิทธิบาทที่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	98
9 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	103
10 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	107
11 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	110

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ บัญชี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	115
13 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ บัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครู ในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม...	119
14 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ บัญชี ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครู ในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม...	123
15 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ บัญชี เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดี ของโรงเรียน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	128
16 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ บัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและ การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	132
17 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ บัญชี ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและ การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม.....	139
18 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสมมติฐานข้อที่ 1, 2, 3, 4 และ 5.....	144
19 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสมมติฐานข้อที่ 2, 3, 4 และ 5 ด้านเตรียมการสอน.	145
20 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสมมติฐานข้อที่ 2, 3, 4 และ 5 ด้านดำเนินการสอน.	146
21 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะทางสังคม ตัวแปรลักษณะทางจิตกับ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี.....	182
22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เมื่อพิจารณาตาม อิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย จำนวน 156 คน.....	182

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย จำนวน 156 คน.....	183
24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย จำนวน 156 คน.....	183
25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มรวม จำนวน 269 คน.....	184
26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มอายุน้อย จำนวน 154 คน.....	184
27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 71 คน.....	185
28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี จำนวน 145 คน.....	185
29 ชื่อแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย.....	207

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58
2 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย.....	93
3 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย.....	97
4 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย.....	101
5 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอน ของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน ในกลุ่มรวม.....	136
6 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอน ของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน ในกลุ่มอายุน้อย.....	136
7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอน ของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน ในกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี.....	137
8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้ บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอน ของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน ในกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี.....	137
9 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มรวม.....	149

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
10 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มอายุน้อย.....	149
11 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มอายุมาก.....	149
12 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มปริญญาตรี.....	149
13 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี.....	150
14 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย.....	150
15 ผลแสดงปฏิสัมพันธ์แบบสองทางที่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2.....	153
16 ผลแสดงปฏิสัมพันธ์แบบสองทางที่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5.....	165

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการเงินและการบัญชีเข้ามามีบทบาทอย่างมากทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐบาล เพราะทุกหน่วยงานจะต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเงิน (Financial Activities) นับตั้งแต่องค์กรขนาดเล็กไปจนถึงองค์กรขนาดใหญ่และรวมถึงบุคคลธรรมดา ซึ่งจะต้องมีการบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงินไว้เป็นหลักฐาน เพื่อทราบถึงผลของการดำเนินงานโดยแสดงที่มาของรายได้ และที่ไปของค่าใช้จ่าย และทราบฐานะทางการเงินจากงบดุล การที่ได้มาซึ่งผลของการดำเนินงานดังกล่าว จึงต้องมีนักบัญชีซึ่งถือว่าเป็นมืออาชีพทางด้านบัญชีมาจัดทำ โดยการจดบันทึกรายการบัญชีที่เกิดขึ้นจำแนกประเภทของรายการและนำมาสรุปผลของการดำเนินงานว่ามีกำไรหรือขาดทุนจำนวนเท่าไร และถ้าทำติดต่อกันมาหลายงวดก็ยังสามารถนำผลของการดำเนินงานในแต่ละงวดมาเปรียบเทียบกันได้ด้วย การบัญชีจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกหน่วยงานดังกล่าว เพื่อให้ถูกต้องกับข้อบังคับ ระเบียบ บทบัญญัติของรัฐ ตลอดจนกฎหมายของประเทศที่กำหนดระเบียบให้พึงปฏิบัติอีกด้วย อันจะก่อให้เกิดความมั่นคงของประเทศและความสันติสุขในสวนรวม นักบัญชีในฐานะคนกลางซึ่งเป็นมืออาชีพทางบัญชี จึงต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อสามารถจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงเป็นธรรมและถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับที่มีในสังคม เช่น กฎข้อบังคับของกระทรวงพาณิชย์ กรมสรรพากร ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เช่น เจ้าหนี้และผู้ลงทุน (บรรจง อภินิเทศกุล. 2533: 1) นอกจากระดับองค์กรแล้วการบัญชียังมีประโยชน์และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคล เช่น การที่ต้องยื่นภาษี การลงทุน เงินออม การวางแผนการใช้เงิน เป็นต้น นอกจากนั้นยังจำเป็นต่อการบริหารธุรกิจและการจัดการธุรกิจ เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ทางบัญชีประกอบการวินิจฉัยและสั่งการ จะเห็นได้ว่างานด้านบัญชีมีความสำคัญกับทุกองค์กร ดังนั้นนักบัญชีจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งมีความเชี่ยวชาญในงานด้านบัญชี เพื่อสามารถจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นธรรม การที่นักบัญชีจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานได้นั้นจะต้องได้รับการถ่ายทอดความคิด ความรู้ศาสตร์การบัญชี รวมถึงทักษะต่าง ๆ จากครูผู้สอน บรรจง อภินิเทศกุล (2533: 7) ได้กล่าวว่าครูผู้สอนวิชาบัญชีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีความรู้ทางวิชาบัญชีเป็นอย่างดี 2) มีวิธีการสอนที่ถูกต้อง 3) มีวิสัยทัศน์ของความเป็นครู และ 4) มีสังคตฤดี ได้แก่ ทาน (การให้) ปิยะวาจา (เจรจาด้วยถ้อยคำอันไพเราะ) อุตถจริยา (การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ) สมานัตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) นอกจากนี้จากการลงสนามเบื้องต้นเพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาบัญชี โดยครูผู้สอนวิชาบัญชีได้ให้ความ

คิดเห็นเพิ่มเติมถึงคุณลักษณะเฉพาะของครูผู้สอนวิชาบัญชี คือ เป็นผู้มีความคิดที่เป็นระบบมีความละเอียด รอบคอบ ช่างสังเกต มีความเที่ยงตรง อดทนอดกลั้น ระเบียบร้อย และมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรรณะ บรรจง (2551: 115) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์นักศึกษาครูและการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครูในยุคปฏิรูปการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูในเขตภาคใต้ จำนวน 945 คน พบว่าตัวแปรเอกลักษณ์นักศึกษาครูมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .72 และสมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ (2545: 141) ที่ศึกษาปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์วิชาชีพและพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูแนะแนว จำนวน 300 คน พบว่าเอกลักษณ์วิชาชีพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทวิชาชีพครูแนะแนวมากที่สุด

ในเรื่องที่เน้นการศึกษาการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เนื่องจากวิชาชีพเป็นวิชาในสายวิชาชีพ ซึ่งการสอนวิชาชีพเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงาน การแนะแนวทางการให้คำแนะนำหาความรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง เป็นการสอนที่เน้นการค้นคว้าหาความรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง เป็นการสอนที่เน้นการรวมความรู้ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติเข้าด้วยกัน โดยการจัดสภาพการณ์ให้สอดคล้องกับการทำงานจริง ดังนั้นครูจะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาชีพและทักษะทางวิชาชีพควบคู่กันไป เพราะความรู้ที่ครูมีอยู่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำการสอนวิชาชีพได้ประสบความสำเร็จได้ (โสภณ โสมดี. 2532: 39-40; นุชนาด ยิ่งยง. 2550: 26) จากที่กล่าวมาพบหลักฐานว่าหากครูผู้สอนวิชาบัญชีไม่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอนแล้วจะทำให้พบปัญหาการสอนต่าง ๆ ดังการศึกษาของ นุชนาด ยิ่งยง (2550: 62) ศึกษาปัญหาการสอนของครูผู้สอนสาขางานการบัญชีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตภาคกลาง พบว่าครูผู้สอนสาขางานการบัญชีมีปัญหาด้านการเตรียมการสอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านเตรียมการสอน ครูผู้สอนวิชาชีพมีปัญหา最多ในเรื่องไม่ค่อยมีเวลาในการวางแผนจัดเตรียมการสอนวิชาชีพ ($\bar{X}=3.33$) ด้านเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนวิชาชีพมีปัญหา最多ในเรื่องจำนวนชั่วโมงสอนในวิชาชีพไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชาชีพที่สอนในแต่ละบทเรียน ($\bar{X}=3.35$) ด้านวิธีสอน ครูผู้สอนวิชาชีพมีปัญหา最多ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาการศึกษาที่ไม่ค่อยเน้นการบูรณาการ ($\bar{X}=2.98$) ด้านสื่อการสอน ครูผู้สอนวิชาชีพมีปัญหา最多ในเรื่องสื่อ อุปกรณ์ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาการศึกษาไม่ค่อยทันสมัย ($\bar{X}=3.82$) และด้านการวัดผลและประเมินผล

ครูผู้สอนวิชาปัญหามีปัญหามากที่สุดในเรื่องการใช้เทคโนโลยี ในการวัดและประเมินผลในวิชาการ
บัญชี ($\bar{X}=3.05$)

ดังนั้นการที่ครูวิชาชีพปัญหามีพฤติกรรมการสอนที่ดีนั้นมีสาเหตุสำคัญหลายประการที่มาจาก
ทั้งปัจจัยภายในของบุคคล (จิตใจ) และปัจจัยภายนอก (สังคม) ที่ส่งผลให้ครูวิชาชีพปัญหามีพฤติกรรมการสอน
ที่ดี ซึ่งการศึกษาว่าปัจจัยทางจิตสังคมใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพปัญหานั้น
ผู้วิจัยใช้รูปแบบการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ที่ศึกษาทั้งลักษณะภายในและลักษณะภายนอกของบุคคล
โดยลักษณะทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน และลักษณะทางจิต
 ได้แก่ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี และ
เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าวสามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครู
วิชาชีพบัญชีในแต่ละด้าน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านดำเนินการสอน และด้านประเมินผลได้ นอกจากนี้
ยังมีตัวแปรลักษณะทางจิตสังคมของบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำบัญชี และ
ประสบการณ์สอน ที่นำเข้ามาร่วมในการศึกษาครั้งนี้ด้วย เนื่องจากมีงานวิจัยที่ยืนยันได้ว่าลักษณะทาง
จิตสังคมของบุคคลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครู

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีด้วยลักษณะทางสังคม
และลักษณะทางจิต ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม และลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการ
สอนของครูวิชาชีพบัญชี ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ
ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูสามารถนำข้อค้นพบลักษณะ
ทางสังคมและลักษณะทางจิตของครูไปประกอบการพิจารณาส่งเสริมคุณภาพการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง จำนวน 27 จังหวัด มีจำนวนโรงเรียน 143 โรงเรียน และมีจำนวนครูทั้งสิ้น 822 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้เป็นครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง จำนวน 269 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

1.1 ลักษณะทางสังคม ได้แก่

1.1.1 การสนับสนุนทางสังคม

1.1.2 การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน

1.2 ลักษณะทางจิต ได้แก่

1.2.1 อธิปไตย

1.2.2 เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ

1.2.3 การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ

1.2.4 เอกลักษณ์วิชาชีพ

1.3 ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่

1.3.1 อายุ

1.3.2 ระดับการศึกษา

1.3.3 ประสบการณ์ทำวิชาชีพ

1.3.4 ประสบการณ์สอน

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี (ด้านเตรียมการสอน ด้านดำเนินการสอน ด้านประเมินผล)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูวิชาชีพบัญชี หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี โดยทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนวิชาชีพบัญชี
2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
บัญชี ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
2. แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม
3. ลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
 - 3.1 การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอน
 - 3.2 การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอน
4. ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
 - 4.1 อิทธิบาทสี่กับพฤติกรรมการสอน
 - 4.2 เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพกับพฤติกรรมการสอน
 - 4.3 การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพกับพฤติกรรมการสอน
 - 4.4 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพกับพฤติกรรมการสอน
5. ลักษณะทางชีวสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
 - 5.1 อายุกับพฤติกรรมการสอน
 - 5.2 ระดับการศึกษากับพฤติกรรมการสอน
 - 5.3 ประสบการณ์ทำบัญชีกับพฤติกรรมการสอน
 - 5.4 ประสบการณ์สอนกับพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ความหมายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ระพีพันธ์ ขาววิมล (ม.ป.ป.: 26-27) ได้กล่าวว่าพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำของมนุษย์ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นผู้กระทำรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เช่น การพูด การเดิน การกระพริบตา การได้ยิน การเข้าใจ การคิด เป็นต้น ต่างก็เป็นพฤติกรรมทั้งนั้น โดยที่พฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) พฤติกรรมภายนอก และ 2) พฤติกรรมภายใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) มีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้ วัดได้ นับได้ ซึ่งแยกออกได้เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วย (Morel Behavior) เพียงแต่ใช้การสังเกต เช่น การเดิน การร้องไห้ หน้าแดง เป็นต้น และพฤติกรรมที่ต้องใช้เครื่องมือหรือการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ (Molecular Behavior) เช่น การทำงานของคลื่นสมองขณะใช้ความคิด การเปลี่ยนแปลงของสารเคมี เช่น ปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือด เป็นต้น

2) พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) คือ พฤติกรรมความคิดของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถสังเกตได้ เช่น ความรู้สึก ความรัก การจำ การตัดสินใจ เจตคติ เป็นต้น

สำหรับความหมายของพฤติกรรมการทำงานของครูนั้น มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้ความหมายพฤติกรรมการทำงานของครูว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ครูต้องปฏิบัติตามบทบาทและภาระหน้าที่การงานของความเป็นครู ไม่ว่าจะเป็นงานสอนหรืองานบริการอื่น ๆ อย่างเต็มความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (อุบล ภัศระ. 2535: 32; สมชาย ประกิจเจริญสุข. 2547: 8) และยังพบว่าได้มีการให้ความหมายของพฤติกรรมการทำงานของครูที่เฉพาะเจาะจงในภาระหน้าที่ของครูมากขึ้น โดยได้แบ่งพฤติกรรมการทำงานของครูเป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการสอน เนื้อหาวิชาในห้องเรียน โดยแบ่งเป็นช่วงเวลาก่อนสอน ขณะการสอน และหลังสอน และพฤติกรรมการอบรมนักเรียน หมายถึง การให้คำแนะนำ ตักเตือน ให้เหตุผล ให้ความเมตตา และกระทำตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนของครู (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2532: 65; อ้อมเดือน สดมณี. 2536: 37-38)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าพฤติกรรมการทำงานของครู หมายถึง การที่ครูปฏิบัติงานด้านการสอน ด้านการอบรมนักเรียน ตลอดจนปฏิบัติตามหน้าที่ภาระงานอื่นของครูที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับความหมายของพฤติกรรมการสอนมีนักวิชาการและนักวิจัยให้ความหมายว่า พฤติกรรมการสอนเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน โดยเป็นกิริยาอาการที่แสดงออกให้สังเกตได้อย่างเป็นรูปธรรมในขณะทำการสอนในห้องเรียน (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546: 2; นันทิยา ผิวงาม. 2540: 5; สุพลักษณ์ สโมสร. 2550: 8; บุญสม สุขุมลพพงษ์. 2536: 8; เทียน นัยประยูร. 2544: 7; สุวิช แยมเผื่อน. 2545: 5; วัชรวิ กิจแสงสุข. 2545: 5) นอกจากนี้ยังมีความหมายของพฤติกรรมการสอนโดยแบ่งเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสอน ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือด้านเทคนิควิธีการสอน การจัดบรรยากาศการเรียน

การสอนในชั้นเรียน การใช้สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล (อุไรพร พานิชกุล. 2539: 6; วรณนา นราเลิศ สุขุมพงศ์. 2545: 5)

สรุปได้ว่าพฤติกรรมการสอน หมายถึง เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยการถ่ายทอดความรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนที่ได้กำหนดไว้ และมีพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา

ครูที่ทำการสอนทั้งในด้านการศึกษาและวิชาชีพจะต้องมีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ คือ รู้จุดมุ่งหมายของการสอนที่ชัดเจน รู้ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล รู้จักชุมชน รู้เกี่ยวกับการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย รู้เทคนิคการสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รู้หลักการใช้วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอน รู้จักการประเมินผล (นุชนาถ ยิ่งยง. 2550: 26; อ้างอิงจาก Michalish. 1979: 18–19) ซึ่งการสอนวิชาบัญชีนั้นจะมีความหมายที่ไม่แตกต่างไปจากการสอนทั่วไป แต่จะแตกต่างกันตรงวิธีการสอนก็เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติมากกว่าวิชาอื่น ๆ (สุทธิ จงประสิทธิ. 2524: 97) เนื่องจากวิชาบัญชีเป็นวิชาในสายวิชาชีพ ซึ่งการสอนวิชาชีพเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงาน การแนะแนวทางการให้ค้นคว้าหาความรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง เป็นการสอนที่เน้นการค้นคว้าหาความรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง เป็นการสอนที่เน้นการรวมความรู้ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติเข้าด้วยกัน โดยการจัดสภาพการณ์ให้สอดคล้องกับการทำงานจริง ดังนั้นครูจะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาชีพและทักษะทางวิชาชีพควบคู่กันไป เพราะความรู้ที่ครูมีอยู่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำการสอนวิชาชีพได้ประสบความสำเร็จได้ (โสภณ โสมดี. 2532: 39–40; นุชนาถ ยิ่งยง. 2550: 26)

ความสำคัญของการสอนวิชาบัญชี (บรรจง อภิตติกุล. 2533: 19) มีดังนี้

1. สร้างทักษะให้เกิดแก่นักเรียน
2. สร้างทัศนคติที่ดี
3. สร้างความเข้าใจพื้นฐานวิชาบัญชีให้แก่ นักเรียน
4. สามารถนำความรู้ทางการบัญชีไปประยุกต์ได้
5. สามารถนำความรู้ทางการบัญชีไปแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวันได้
6. สามารถนำไปศึกษาความรู้เพิ่มเติมในวิชาการบัญชีขั้นสูงได้

ลักษณะการสอนที่ดี (อาภรณ์ใจเที่ยง. 2546: 11-13) มีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ครบองค์ประกอบของการสอน ได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านเจตคติและด้านทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี

3. เป็นการสอนที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหาและกับผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

4. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

5. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป

7. เป็นการสอนที่สร้างความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบกระบวนการสอน

8. เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

9. เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

10. เป็นการสอนที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานกลุ่มร่วมกัน

11. เป็นการสอนที่มีกระบวนการ มีลำดับขั้นตอนในการสอนที่ไม่สับสน ในการสอนจำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมจัดลำดับการสอนให้สอดคล้องต่อเนื่องกันเหมาะสมตั้งแต่ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป

12. เป็นการสอนที่มีการวัดผลประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังการเรียน

13. เป็นการสอนที่ผู้สอนสอนด้วยวิญญานความเป็นครู สอนด้วยความกระตือรือร้น สอนด้วยความตั้งใจ ความเต็มใจ และความมั่นใจ

สำหรับการสอนวิชาชีพที่ดีนั้น บรรจง อภิตกุล (2533: 19-20) กล่าวว่าครูผู้สอนจำเป็นต้องมีเทคนิค วิธีการ ตลอดจนศิลปะอย่างมากมาย รวมทั้งนำหลักจิตวิทยาของการเรียนรู้มาประกอบในการสอน เนื่องจากการสอนวิชาชีพเป็นวิชาชีพเฉพาะ และลักษณะของการสอนที่ดีในวิชาชีพควรมีดังนี้

1. ระบุชื่อเรื่องและความมุ่งหมายของบทเรียน

2. จูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจใคร่จะเรียนในบทเรียนนั้น ๆ

3. คำนึงถึงผู้เรียนในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความใหม่ ๆ ที่นักเรียนยังไม่ทราบมาก่อน โดยสอนตามลำดับก่อนหลังของบทเรียนให้สัมพันธ์กัน
5. ยกตัวอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวันอย่างง่าย ๆ ประกอบคำอธิบาย
6. มีการโยงบทเรียนที่กำลังสอนให้สัมพันธ์กับบทเรียนอื่นหรืองานที่จะปฏิบัติ
7. การใช้อุปกรณ์การสอนได้คล่องแคล่วและเป็นผลดี
8. สนับสนุนให้นักเรียนได้ร่วมมือกับครูอย่างจริงจัง
9. รู้จักใช้คำถามได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชา
10. ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สอนและปรับทิศทางการให้การแสดงความ
คิดเห็นของนักเรียนให้ลงเอยด้วยดี
11. เปลี่ยนระบบวิธีการสอนอยู่เสมอเพื่อให้การสอนได้ผล
12. สรุปบทเรียน
13. กำหนดงานให้นักเรียนอย่างรัดกุม
14. รักษาระดับความสนใจของนักเรียนไว้ได้ตลอดเวลา
15. เสียงที่ใช้ในการสอนจะต้องชัดเจน ชวนฟัง
16. การใช้ภาษาหรือคำพูดให้สุภาพและเหมาะสม
17. ลักษณะท่าทางและการทรงตัวที่ดี
18. มีความคิดริเริ่มหรือกระตือรือร้นในการสอน
19. เอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ
20. การแต่งกาย สะอาด เรียบร้อยและสุภาพ
21. เอาใจใส่ดูแลห้องเรียนว่ามีแสงสว่างและการถ่ายเทของอากาศเพียงพอหรือไม่
22. รักษาระเบียบและวินัยของชั้นเรียน
23. รู้จักวิธีวัดผลจนได้ผลจริง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนที่ดีนั้นจะต้องเป็นการสอนที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข

คุณลักษณะที่ดีของครู

นที เงินประยูร (2526: 14) ให้หลักการว่า ครูที่ดีต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ดีในเนื้อหาวิชาที่สอน
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความเข้าใจธรรมชาติตามวัยของเด็ก
4. รู้จักกำหนดขอบเขต วางแผนและเตรียมการสอน
5. รู้จักวางตน ปรับปรุงบุคลิกภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับนโยบาย

ของผู้บริหาร

6. รู้องค์ประกอบการสอน 4 ประการ คือ สอนทำไม สอนอะไร สอนอย่างไร สอนแล้วได้ผลเท่าใด

ปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ครูที่อยู่ในยุคที่โลกไร้พรมแดนนั้นจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการใหม่ๆ ยนต์ ชุ่มจิต (2550: 145) กล่าวว่าครูจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ “รู้ดี สอนดี มีวิสัยทัศน์ เจนจัดฝึกฝนศิษย์ ดวงจิตใฝ่คุณธรรม งามเลิศล้ำด้วยจรรยา มีศรัทธาความเป็นครู และดำรงอยู่ด้วย ศิล สมาธิ ปัญญา”

สำหรับครูผู้สอนวิชาบัญญัติ บรรจง อภิรติกุล (2533: 7) กล่าวว่าควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีความรู้ทางวิชาบัญญัติเป็นอย่างดี
2. มีวิธีการสอนที่ถูกต้อง ซึ่งหมายถึงมีหลักและวิธีการสอนนั่นเอง อันเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง
3. มีวิญญานของความเป็นครู

4. มีสังคหวัตถุสี่ อันได้แก่ ทาน (การให้) ปิยะวาจา (เจรจาด้วยถ้อยคำอันไพเราะ) อตถจริยา (การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ) สมานัตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) และพรหมวิหารสี่ อันได้แก่ มีความเมตตา (ความปรารถนาให้เขาเป็นสุข) กรุณา (ความปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์) มุติตา (ความยินดีในลาภยศสรรเสริญสุขของผู้อื่น) และอุเบกขา (การวางเฉย)

นอกจากนี้จากการลงสนามเบื้องต้นเพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาบัญญัติ โดยครูผู้สอนวิชาบัญญัติ ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูผู้สอนวิชาบัญญัติ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีในองค์กรธุรกิจ
2. การพัฒนาตนเองทางด้านความรู้อยู่ตลอดเวลา
3. ปลูกฝังให้นักเรียนเก่งในด้านต่าง ๆ เช่น ศาสตร์ความรู้ทางบัญชี คุณธรรม จริยธรรม
4. นำกรณีศึกษาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม มาให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ
5. เตรียมความพร้อมในการสอน

6. มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่ตนเองได้รับผิดชอบสอน

7. ใส่ใจทั้งตนเองและนักเรียน

8. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความทันสมัยในข้อมูลความรู้ด้านวิชาการเป็นอย่างดี และมีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเรียน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาบัญชี จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาบัญชีผ่านการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ดังนี้

1. ด้านเตรียมการสอน หมายถึง ครูต้องศึกษาเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอนจนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเตรียมสื่อการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมถึงเตรียมการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไว้อย่างล่วงหน้า

2. ด้านดำเนินการสอน หมายถึง ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนมีความเข้าใจพื้นฐานวิชาบัญชีอย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ในการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญชี โดยนำข้อมูลด้านบัญชีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความโปร่งใส ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และมีความคิดที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับผลงานด้านวิชาชีพบัญชีให้กับผู้เรียน

3. ด้านประเมินผล หมายถึง ครูต้องกำหนดวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอน และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนด้วย

ความสำคัญของการสอนวิชาบัญชี

ในปัจจุบันการบัญชีมีบทบาทอย่างมากมายทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล เพราะทุกหน่วยงานจะต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเงิน นับตั้งแต่องค์กรขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ และรวมถึงบุคคลธรรมดาจะต้องมีการบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงินไว้เป็นหลักฐาน (บรรจง อภิตติกุล, 2533: 1) องค์กรต่าง ๆ จึงไม่อาจที่จะปฏิเสธความสำคัญของการบัญชีได้ เพราะนอกจากการบัญชีจะใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการข้อมูลทางการเงินแล้วยังถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการดำเนินงานให้เป็นไปตามจุดประสงค์และใช้เป็นหลักในการวางแผนงานในอนาคต ข้อมูลทางการบัญชีถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาโดยข้อมูลที่ได้จากการบัญชียุคนั้น จะช่วยให้เห็นว่า

การดำเนินการในส่วนต่าง ๆ ดำเนินไปตามแผนการที่วางไว้หรือไม่ (วิชัย พัวรุ่งโรจน์. 2540: 1) จะเห็นได้ว่างานด้านบัญชีมีความสำคัญกับทุกองค์กร และบุคคลที่ทำงานด้านบัญชีก็คือ นักบัญชี ซึ่งนักบัญชีจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ และมีความเชี่ยวชาญในงานด้านการบัญชี เพื่อสามารถจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นธรรม ถ้านักบัญชีปราศจากความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แล้ว ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรได้ ซึ่งในการที่จะเป็นนักบัญชีที่ดีมีความรู้ ความสามารถได้นั้นจะต้องได้รับการถ่ายทอดความคิด ความรู้ศาสตร์การบัญชี รวมถึงทักษะต่าง ๆ จากครูผู้สอน

ทั้งนี้ครูผู้สอนจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ในวิชาที่รับผิดชอบสอนแล้ว ครูยังต้องมีเทคนิคหรือวิธีการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน โดยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาวะที่นักเรียนอยากเรียน ไม่เบื่อหน่าย และนักเรียนเกิดความภูมิใจและรักที่จะเรียน จึงจะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูง (บรรจง อภิตกุล. 2533: 4)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ครูผู้สอนถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน โดยการอบรมสั่งสอนหรือถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการ ทักษะต่าง ๆ และทัศนคติที่ดี พร้อมทั้งคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน จนกระทั่งนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสอนของครูไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี

การวัดพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครู พบว่าส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือในการวัดพฤติกรรมการสอนของครูหลากหลายวิธีการ เช่น การใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในระหว่างปฏิบัติการสอน โดยผู้ศึกษาเป็นผู้บันทึกข้อมูลเอง ได้แก่ งานวิจัยของสุวิทย์ แยมเผื่อน (2545) และ การใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) โดยให้นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ งานวิจัยของบุญสม สุขุมาลพงษ์ (2536) อุไรพร พานิชกุล (2539) ละม้าย สิทธิพงษ์ (2543) วรรณภา นราเลิศสุขุมพงศ์ และวัชรภา กิจแสงสุข (2545) สุพลักษณ์ สโมสร (2550) และเพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร (ม.ป.ป.) เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่ามียานวิจัยที่ให้ครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพียงฝ่ายเดียว ได้แก่ งานวิจัยของวีรวรรณ สุทิน (2551) เป็นต้น ส่วนงานวิจัยที่ครูและนักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ งานวิจัยของประกาศิต จันโทรี (2536) เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าวิธีวัดพฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่เป็นการวัดพฤติกรรมการสอนของครูที่ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีนี้นั้นมีข้อดีคือ มีความสะดวก ประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย ข้อมูลที่ได้

เป็นข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรง (อรพินทร์ ชูชม. 2545: 64) ในการตอบแบบสอบถามจะให้กลุ่มตัวอย่างวัดพฤติกรรมการสอนในระหว่างที่ครูกำลังปฏิบัติการสอนอยู่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะมีทั้งที่เป็นนักเรียนหรือครูผู้สอนฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่าย สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามปฏิบัติการมีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับการกระทำหรือการดำเนินการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพบัญชีผ่านการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ให้กับนักเรียน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เตรียมการสอน ดำเนินการสอน และประเมินผล ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ ซึ่งในการวัดพฤติกรรมการสอนครั้งนี้ให้ครูเป็นผู้ประเมินตนเอง เนื่องจากครูเป็นผู้รู้ถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถที่ตนเองใช้ในการสอนได้ดีกว่าบุคคลอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาชีพบัญชี ผู้วิจัยเน้นเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาการสอนระดับอาชีวศึกษา ซึ่งมีผู้ศึกษาดังนี้ ละม้าย สิทธิพงษ์ (2543: 69) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูสายวิชาบริหารธุรกิจโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาสายวิชาบริหารธุรกิจ จาก 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทคโนโลยีละโว้ โรงเรียนเทคโนโลยีลพบุรี โรงเรียนเทคนิคพลชัยการอยุธยา โรงเรียนไทยอโยธยาบริหารธุรกิจ จำนวน 351 คน พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษา ด้านพฤติกรรมก่อนการสอน ด้านพฤติกรรมหลังการสอน และด้านพฤติกรรมระหว่างสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.73, 3.70 และ 3.55 ตามลำดับ) วัชรวิภา กิจแสงสุข (2545: 45) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนสายอาชีพ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนประเภทวิชาพาณิชยการ จำนวน 224 คน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของครูอาชีวศึกษา ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.04, 3.78 และ 3.68 ตามลำดับ) สุวิชัย แยมเผื่อน (2545: 40-41) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่าด้านการเตรียมและการสอนของอาจารย์ สิ่งที่อาจารย์ปฏิบัติน้อยที่สุด คือการแนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละเนื้อหา นุชนาถ ยิ่งยง (2550: 62) ศึกษาปัญหาการสอนของอาจารย์ผู้สอนสาขางานการบัญชีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ผู้สอนสาขางานการบัญชีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 222 คน พบว่าอาจารย์ผู้สอนสาขางานการบัญชีมีปัญหาด้านการเตรียมการสอน ด้านเนื้อหาวิชา

ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเตรียมการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาในการวางแผนจัดเตรียมการสอนวิชาบัญชี ($\bar{X}=3.33$) มีปัญหามากที่สุด ด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าจำนวนชั่วโมงสอนในวิชาบัญชีไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอนในแต่ละบทเรียน ($\bar{X}=3.35$) มีปัญหามากที่สุด ด้านวิธีสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาการศึกษาบัญชีที่ไม่ค่อยเน้นการบูรณาการ ($\bar{X}=2.98$) มีปัญหามากที่สุด ด้านสื่อการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสื่อ อุปกรณ์ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาการศึกษาบัญชีไม่ค่อยทันสมัย ($\bar{X}=3.82$) มีปัญหามากที่สุด และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้สอนขาดการใช้เทคโนโลยี ในการวัดและประเมินผลในวิชาการศึกษาบัญชี ($\bar{X}=3.05$) มีปัญหามากที่สุด

จากผลการวิจัยที่ได้รวบรวมดังกล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนระดับอาชีวศึกษา พบว่าครูมีพฤติกรรมการสอนในด้านเตรียมการสอน ดำเนินการสอน และประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี โดยจะกล่าวรายละเอียดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรการวิจัยในลำดับต่อไป

แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม

แนวการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์โดยทั่วไป สามารถศึกษาได้จากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือสาเหตุภายนอกตัวมนุษย์ เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น และสาเหตุภายในตัวมนุษย์ เช่น ลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ โดยแนวการวิเคราะห์ส่วนมากจะใช้รูปแบบดังต่อไปนี้ 1) รูปแบบที่เน้นจิตลักษณะ (Trait Model) คือเน้นลักษณะภายในตัวบุคคลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ได้แก่ ศักยภาพของบุคคลซึ่งประกอบด้วย ลักษณะจิตย่อย ๆ หลายลักษณะที่คงสภาพอยู่ภายในตัวบุคคล 2) รูปแบบการวิเคราะห์พลวัตทางจิต (Psychodynamic Model) มุ่งศึกษาโครงสร้างทางจิตที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมประกอบด้วย อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) โครงสร้างทั้งสามด้านนี้ จะมีความขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลา และแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 3) รูปแบบสถานการณ์นิยม (Situational Model) รูปแบบนี้เน้นสถานการณ์ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกนี้อาจแก้ไขปรับปรุงและ

เปลี่ยนแปลงได้โดยสถานการณ์แวดล้อมภายนอก เงื่อนไขทางสังคม และสิ่งเร้าต่าง ๆ ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน และ 4) รูปแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction Model) มุ่งเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจของบุคคล (สาเหตุภายใน) กับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังประสบอยู่ (สาเหตุภายนอก) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องซึ่งกันและกัน (งามตา วนิทานนท์. 2536: 9) ซึ่งจัดเป็นรูปแบบที่พยายามจะอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ที่เน้นความสัมพันธ์หลายทิศทางระหว่างบุคคลกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องซึ่งกันและกัน ปัจจัยด้านบุคคลหรือปัจจัยด้านสถานการณ์เพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่สามารถเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลได้ โดยที่ปัจเจกบุคคลเป็นอินทรีย์ที่มีความตั้งใจและมีความกระฉับกระเฉง (An Active Agent) ซึ่งมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญของพฤติกรรมคือปัจจัยด้านพุทธิปัญญาและปัจจัยด้านแรงจูงใจ ส่วนปัจจัยด้านสถานการณ์มีความบ่งชี้ที่สำคัญของพฤติกรรม คือการให้ความหมายต่อสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมของบุคคลพฤติกรรมที่แท้จริงของปัจเจกบุคคลเป็นผลจากการกระทำของกระบวนการต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์หลายทิศทางหรือเป็นผลสะท้อนกลับระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญอยู่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527: 80)

ในการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูโดยหลักวิชาทางพฤติกรรมศาสตร์นั้นจะใช้ความรู้จากเนื้อหาวิชาหลายด้านร่วมกันเพื่ออธิบายและทำนาย รวมทั้งการเข้าใจพฤติกรรมการสอนของครูอย่างถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เนื้อหาของศาสตร์ทางพฤติกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย 3 สาขาวิชา ในสังคมศาสตร์ ได้แก่ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา และบางส่วนของเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ที่ให้ความสนใจศึกษาทางด้านพฤติกรรม เช่น รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจ และปัญหาทางพฤติกรรมที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษา พฤติกรรมศาสตร์จึงเป็นการศึกษาในแนวสหวิทยาการ คือเป็นการรวบรวมเอาเนื้อหาหลักการของศาสตร์ต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของมนุษย์มาผสมผสานกันอย่างมีหลักเกณฑ์ เพราะการอธิบายสาเหตุและผลของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลโดยเฉพาะพฤติกรรมการสอนของครูซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาวะที่หลากหลายซับซ้อนทั้งสภาวะภายนอกและภายในตัวครูดังกล่าวนี้ไม่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนโดยหลักการของสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น ความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เลือกมาใช้เหมาะสมจะสามารถทำความเข้าใจในปัญหาและพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยว่าจะต้องใช้เนื้อหาของสาขาวิชาใดเป็นหลักและเนื้อหาวิชาในสาขาใดเป็นส่วนเสริมให้เกิดความหนักแน่นเพื่อการอธิบายผลของการวิจัยให้เข้าใจพฤติกรรมนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน (งามตา วนิทานนท์. 2536: 7)

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมทั้งจากลักษณะภายในและลักษณะภายนอกของบุคคล และผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุเพื่ออธิบายและทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี โดยมีตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มลักษณะทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน และ 2) กลุ่มลักษณะทางจิต ได้แก่ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ลักษณะทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ลักษณะทางสังคมเป็นสภาพแวดล้อมที่บุคคลต้องเผชิญอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน ลักษณะต่าง ๆ ของสังคมย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ลักษณะทางสังคมของโรงเรียนจึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู สำหรับในงานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาลักษณะทางสังคมเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีที่อาจส่งเสริมให้พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น หรืออาจจะขัดขวางให้พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีด้อยคุณภาพ โดยตัวแปรลักษณะทางสังคมที่สำคัญ ประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอน

การสนับสนุนทางสังคมเป็นสถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ซึ่งบุคคลภายในโรงเรียนจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งครูเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมของโรงเรียนที่ต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ถ้าหากครูรับรู้ที่ตนเองได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลภายในโรงเรียนแล้ว ก็จะทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่ดีด้วย โดยมีบุคคลให้ความหมายของคำว่า การสนับสนุนทางสังคม ไว้ดังนี้

สาราสันและคณะ (Sarason; et al) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นปรากฏการณ์ของบุคคลใด ๆ ที่เราสามารถพึ่งพิง บุคคลที่เราสามารถรับรู้ว่าเขาเอาใจใส่ดูแล และให้ความรักแก่เรา (ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. 2541: 30; อ้างอิงจาก Sarason; et al. 1983: 127)

คอบบ์ (Cobb) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อมูลที่ทำให้ตัวเองเชื่อว่ามีบุคคลให้ความรัก เอาใจใส่ เห็นคุณค่า ยกย่องเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความ

ผูกพันซึ่งกันและกัน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในเครือข่าย (Network) ของการติดต่อสื่อสาร (Communication) และการทำหน้าที่ที่มีต่อกัน (อภินิติ โสภางค์. 2547: 16; อ้างอิงจาก Cobb. 1976)

ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2532: 64) ได้สรุปความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่าหมายถึง การรับรู้ถึงแหล่งบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือด้านอารมณ์ เช่น ให้ความรัก ความเห็นใจ ความเอื้ออาทร การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือด้านข้อมูลข่าวสาร หรือการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เมื่อตนต้องการ

การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ (1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) หมายถึง การได้รับการสนับสนุนค้ำคยหรือยืนยันความมั่นใจ (2) การสนับสนุนด้านวัตถุ (Tangible Support) หมายถึง การให้การช่วยเหลือด้านวัตถุสิ่งของตามความต้องการ และ (3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) หมายถึง การช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสารและข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้รับการสนับสนุน (ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. 2541: 30; อ้างอิงจาก Voydanoff. 1990: 1108; ผอเบเธีย วังศ์ภักดี. 2537: 32; อ้างอิงจาก Scafeer; et al. 1981: 381-406)

สรุปได้ว่าการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ได้รับความช่วยเหลือในสิ่งที่ตนเองต้องการจากบุคคลอื่น เมื่อต้องการให้บุคคลอื่นช่วยเหลือในด้านอารมณ์ เช่น ความรัก ความห่วงใย ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านข่าวสารข้อมูลย้อนกลับ

แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมไม่ว่าจะมาจากผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน นักเรียน หรือชุมชน จะเป็นสิ่งที่ทำให้ครูรู้สึกว่ามีที่ปรึกษา มีที่พึ่งพาเมื่อเกิดปัญหาและมีผู้ให้ความสำคัญ ทำให้เกิดกำลังใจในการทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากขาดสิ่งเหล่านี้แล้ว จะรู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงาน ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดต่ำ การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยลดภาวะกดดันในการทำงาน (อัฉราพร บุญญพนิช. 2547: 35; อ้างอิงจาก Sarason; et al. 1987: 813; Jemmott; & Maglonic. 1988: 804) ทำให้รู้สึกมั่นคงปลอดภัย ได้รับความห่วงใยจากคนในองค์กร มีการเข้าร่วมกลุ่มทำกิจกรรมทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้รับการยอมรับนับถือ และทำให้ทราบข้อมูลย้อนกลับจากการทำงาน (เย็นยง ไทยใจดี. 2537: 98; อ้างอิงจาก Shumaker; & Brownell. 1984: 27)

แนวคิดที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ กรอบแนวคิดการปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ซึ่งเป็นแกนหลักแกนหนึ่งของสังคมวิทยา แนวตีความ (Interpretive Sociology) เน้นความสำคัญของความหมายเชิงอัตวิสัย (Subjective Meaning) ในการจัดระเบียบทางสังคมในชีวิตประจำวัน แนวคิดดังกล่าวมีรากฐานมาจากผลงานของ จอร์จ เฮอเบิร์ต มีด (George Herbert Mead) ซึ่งได้เขียนบทความเรื่อง Mind Self and Society เขากล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์นั้นมีหัวใจอยู่ 3 อย่าง คือ จิตใจ

(Mind) ตัวตน (Self) และสังคม (Society) จิตใจ ในทฤษฎีของมิดถือว่าพัฒนามาอย่างใกล้ชิดกับตัวตน จิตใจเป็นสิ่งที่ปรากฏออกมาจากชีวิตมนุษย์ โดยผ่านการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันของมนุษย์ เมื่อใดก็ตามที่ปัจเจกบุคคลใช้สัญลักษณ์ที่มีนัยสำคัญ เมื่อนั้นก็แสดงว่ามีจิตใจขึ้นในตัวบุคคลนั้นแล้ว จิตใจจึงเป็นเสมือนขบวนการหนึ่งที่ปรากฏตัวเด่นออกมาในทุกขณะที่ปัจเจกบุคคลผู้นั้นได้กำลังสังสรรค์สัมพันธ์กับตัวเองโดยการใช้สัญลักษณ์ที่มีนัยสำคัญ จิตใจจึงเป็นขบวนการที่ทำให้บุคคลสามารถควบคุมและจัดระเบียบการตอบโต้ของเขาได้ตามเจตนารมณ์ของเขา ส่วนตัวตน ในทฤษฎีของมิดได้เสนอแนะว่าตัวตนมีความสำคัญต่อการกระทำของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีผลมาจากอดีตอีกทีหนึ่ง เขาได้เน้นถึงความจำเป็นว่า ตัวตนเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงต่อการกระทำเสมอ และได้เสนอว่าการปฏิสังสรรค์ภายในตัวตนของแต่ละคนนั้นก็เหมือนกับการเล่น (Play) คือ ผู้เล่นได้สวมบทบาทของผู้อื่นที่ตนได้เล่นตามความสัมพันธ์ที่มีต่อเขา ซึ่งมีมิดเรียกว่าเป็น “คนอื่นที่สำคัญ” (Significant Other) ส่วนการปฏิสังสรรค์ในระหว่างปัจเจกบุคคลหรือระหว่างปัจเจกบุคคลกับกลุ่มก็เหมือนกับการเล่นเกมส์ (Game) คือ ผู้เล่นจะต้องสวมบทบาทของทุกคนด้วย ซึ่งเรียกว่า “คนอื่นโดยทั่วไป” (Generalized Other) และคนอื่น โดยทั่วไปนี้เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างการควบคุมตนกับการควบคุมทางสังคม และตัวตนตามความคิดของมิดประกอบด้วย “I” กับ “Me” ซึ่ง “I” เปรียบเสมือนความต้องการเฉพาะตัว และ “Me” เปรียบเสมือนว่าบุคคลนั้นคิดว่าตนควรจะมีพฤติกรรมอย่างไร การแสดงออกของบุคคลจะเริ่มต้นด้วย “I” และลงท้ายด้วย “Me” นั่นคือ “I” จะกระตุ้น “Me” แล้ว “Me” จะกำหนดทิศทางของการกระทำ (อ้อมเดือน สดมณี; และนงเล็ก สุขถิ่นไทย. 2529: 24-25; อ้างอิงจาก Mead. 1934) กรอบแนวคิดการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ ประกอบด้วย สมมติฐานสามประการ คือ ประการแรก สังคมมนุษย์ประกอบด้วยบุคคลทั้งหลายที่มีตัวตน (Self) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการเป็นวัตถุแห่งการกระทำของตนเอง ประการที่สอง การกระทำของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ถูกปลดปล่อยจากแรงขับตามธรรมชาติ แต่เป็นผลจากการสร้างสรรค์โดยบุคคลนั้น ๆ ขึ้นมา และประการสุดท้าย การกระทำร่วม (Joint Act) หรือการกระทำของกลุ่มเป็นผลจากการประสานการกระทำของแต่ละบุคคลเข้าหากันจากการที่แต่ละคนตีความและคำนึงถึงการกระทำของกันและกัน (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงษ์. 2530: 1-2; อ้างอิงจาก Blumer. 1962: 184) ตามทฤษฎีภาพนี้ สังคมมีลักษณะที่เป็นกระบวนการ (Processual) คือเป็นพลวัตรแห่งการปรับตัวเข้าหากันและกัน แต่ละคนกระทำตามวิถีทางที่เขาตีความการกระทำของคนอื่น ๆ ตัวตนก็อยู่ในรูปของกระบวนการเช่นกัน ตัวตนในทฤษฎีนี้ หมายถึงกระบวนการสื่อสารที่ดำเนินการอยู่ตลอดเวลา เป็นพลวัตรแห่งการบ่งชี้ให้กับตนเองจากการสวมรับทฤษฎีที่คนอื่นมีต่อตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีของ “คนอื่นที่สำคัญ” (Significant Others) (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงษ์. 2530: 2) จะเห็นได้ว่ากระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม โดยสัญลักษณ์เป็นสื่อความหมาย

ในการปฏิสัมพันธ์กันทำให้บุคคลสามารถให้ความหมายในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างตรงกัน และการถ่ายทอดความหมายต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมรับรู้ร่วมกัน ทั้งยังเป็นผลให้บุคคลสามารถปรับบุคลิกภาพของตนให้สอดคล้องกับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยสามารถเข้าใจความหมายของพฤติกรรมที่บุคคลเหล่านั้นกระทำต่อตนและสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นให้ตรงตามที่บุคคลเหล่านั้นมุ่งหวัง

การวัดการสนับสนุนทางสังคม สำหรับการวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมในมุมมองของผู้รับการสนับสนุน สาราสัน และคณะ (Sarason; et al) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม โดยใช้ชื่อแบบวัดนี้ว่า “Social Support Questionnaire: S.S.Q.” ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ (1) จำนวนบุคคลที่ผู้ตอบรับรู้ว่าจะช่วยเหลือได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อเขาต้องการ (S.S.Q.-N) และ (2) ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการสนับสนุนที่ได้รับ (S.S.Q.-S) แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 27 ข้อคำถาม แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 ระดับ จาก “พอใจมาก” ถึง “ไม่พอใจมาก” ในแต่ละประโยคต้องตอบทั้ง 2 ส่วนดังกล่าว เขาได้นำแบบวัดนี้ไปใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยวอชิงตัน จำนวน 602 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนบุคคลที่ผู้ตอบรับรู้ว่าการสนับสนุนได้เมื่อเขาต้องการ เท่ากับ 4.25 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) อยู่ระหว่าง .51 ถึง .79 และมีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .97 ในส่วนของการวัดความพอใจมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .48 ถึง .72 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 นอกจากนั้นเขายังพบว่า S.S.Q.-N สามารถอธิบายการสนับสนุนทางสังคมได้ร้อยละ 82 ส่วน S.S.Q.-S สามารถอธิบายการสนับสนุนทางสังคมได้ร้อยละ 72 โดยทั้ง 2 ส่วนมีค่าสัมพันธระหว่างการสอบก่อนและหลัง (Test-Retest Correlation) เท่ากับ .90 และ .83 ตามลำดับ (อัจฉราพร บุญญพนิช. 2547: 37; อ้างอิงจาก Sarason; et al. 1983: 127-139)

สำหรับประเทศไทย เทพวัลย์ สุชาติ (2530) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมขึ้นเอง โดยแหล่งของการสนับสนุนทางสังคมแบ่งออกเป็น 3 แหล่ง คือผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ผู้ร่วมงานหรือเพื่อน และครอบครัว ในแต่ละแหล่งจะมีลักษณะของการสนับสนุนทางสังคม 3 ด้าน คือการสนับสนุนทางด้านอารมณ์และสังคม ด้านการเงินและวัตถุ และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขปัญหา มีข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ แต่ละประโยคมีมาตรวัด 5 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .94 และศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ได้นำแบบวัด S.S.Q. มาดัดแปลงสร้างเป็นแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของครู จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบวัดประเภทมาตราประเมินรวมค่า วัดแหล่งการสนับสนุนทางสังคมที่ครูได้รับขณะประกอบอาชีพครู เป็นการให้การช่วยเหลือในด้านอารมณ์ เช่น ให้ความรัก ความเห็นใจ ความเอื้ออาทร การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือในด้านข้อมูลข่าวสาร

หรือในด้านอื่น ๆ เมื่อตนต้องการ มีมาตร 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยให้ผู้ตอบระบุปริมาณที่แต่ละบุคคลให้การสนับสนุนตนเมื่อมีปัญหา ค่าของคะแนนที่ได้จะเป็นค่าความช่วยเหลือที่ครูได้จากผู้บังคับบัญชา เพื่อน ญาติ เพื่อนร่วมงาน สามีภรรยา หรือบุคคลอื่น ๆ ซึ่งแบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.19 ถึง 8.76 และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87

การวัดการสนับสนุนทางสังคมครั้งนี้ เป็นการวัดเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคคลต่อการได้รับการให้การส่งเสริม ให้กำลังใจ เห็นถึงคุณค่า ให้การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาสำหรับการแก้ไขปัญหาของตน โดยวัดการสนับสนุนทางสังคมของครูจาก 2 แหล่ง คือ หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่าแบบบอสดูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ โดยผู้วิจัยศึกษาแบบวัดความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ของศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ที่ศึกษาความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับผลงานวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้ ญัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541: 121) ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 256 คน พบว่าความเครียดจากสภาพการทำงาน และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในหน่วยงาน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมพยาบาลได้ร้อยละ 8 นั่นคือพยาบาลที่มีความเครียดจากสภาพการทำงานน้อยและรับรู้ว่าการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในหน่วยงานมากเท่าใดก็มีพฤติกรรมพยาบาลมากเท่านั้น ปริญา ณ วันจันทร์ (2536: 64) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน พบว่าการรับรู้ความสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของครู รุ่งทิพย์ สมานรักษ์ (2536: 100) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวิตสังคม และจิตวิทยากับความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 385 คน พบว่าครูที่มีการสนับสนุนทางสังคม จะมีความรู้สึกต่องานตามสภาพความเป็นจริงมากกว่าครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ อัจฉราพร บุญญพนิช (2547: 98) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 278 คน พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครู ($r=.73$) และยังพบอีกว่าเจตคติต่อการสอน การสนับสนุนทางสังคม และอิทธิบาทสี่ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูได้ร้อยละ 55

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงคาดได้ว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในหน่วยงานสูงจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในหน่วยงานต่ำ

การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอน

บรรยากาศของโรงเรียนมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่ครูแสดงออก ถ้าหากบรรยากาศของโรงเรียนมีความเหมาะสมดี ก็จะทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่ดี โดยมีบุคคลให้ความหมายของคำว่าบรรยากาศของโรงเรียนไว้ดังนี้

ฮอย และมิสเคิล (Hoy; & Miskel) นิยามบรรยากาศของโรงเรียนว่าเป็นการรับรู้ของครูภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงานโดยทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน โดยได้รับอิทธิพลจากองค์การแบบทางการ แบบไม่เป็นทางการ บุคลิกภาพของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และภาวะผู้นำองค์การ บรรยากาศของโรงเรียนเป็นชุดของคุณลักษณะภายในซึ่งแยกความแตกต่างโรงเรียนหนึ่งจากโรงเรียนอื่น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การ บรรยากาศของโรงเรียน คือคุณภาพของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรับรู้ที่สะสมมาของพฤติกรรมในโรงเรียน ซึ่งบรรยากาศของโรงเรียนเป็นชุดคุณลักษณะภายในที่คล้ายคลึงกับรายละเอียดเบื้องต้นของบุคลิกภาพ โดยบรรยากาศองค์การอาจถูกรับรู้อย่างหยาบว่าเป็นบุคลิกภาพของโรงเรียน ซึ่งบุคลิกภาพของบุคคลก็เป็นเช่นเดียวกับบรรยากาศองค์การ (วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา. 2547: 56 อ้างอิงจาก Hoy; & Miskel. 1991: 221)

วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547: 16) ให้ความหมายของการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนว่าหมายถึงความคิดเห็นของครูภายใต้คุณลักษณะของสภาพแวดล้อมการทำงานภายในโรงเรียนอันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู และระหว่างครูด้วยกันเอง

ฮอย และโคลเวอร์ (Hoy; & Clover) ได้อธิบายบรรยากาศองค์การว่าประกอบด้วยพฤติกรรมของครูและผู้บริหารโรงเรียน โดย 3 มิติเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน และ 3 มิติเป็นพฤติกรรมของครู (วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา. 2547: 56; อ้างอิงจาก Hoy; & Miskel. 1991: 226-227 citing Hoy; & Clover. 1986) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 3 มิติ คือ 1) พฤติกรรมสนับสนุน 2) พฤติกรรมสั่งการ 3) พฤติกรรมขัดขวาง มีรายละเอียดดังนี้

1) **พฤติกรรมสนับสนุน (Supportive Behavior)** เป็นการสะท้อนความเกี่ยวข้องพื้นฐานสำหรับครู โดยผู้บริหารมีการรับฟังและมีใจเปิดกว้างต่อข้อชี้แนะของครู มีการให้คำชมเชยสรรเสริญอย่างจริงใจ และเป็นประจำและการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมสนับสนุนจะนับถือศักยภาพของครู วิชาที่พินิจโรงเรียน และจะแสดงให้เห็นถึงความสนใจทั้งทางด้านส่วนตัวและทางวิชาชีพของครูแต่ละคน

2) **พฤติกรรมสั่งการ (Directive Behavior)** เป็นการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ผู้บริหารจะดูแลอย่างใกล้ชิดและตลอดเวลาทั้งครูและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแม้กระทั่งรายละเอียดเพียงเล็กน้อย มุ่งเน้นผลของงานไม่ค่อยเห็นอกเห็นใจความต้องการส่วนบุคคลของครู

3) **พฤติกรรมขัดขวาง (Restrictive Behavior)** เป็นการกีดกันขัดขวางมากกว่าที่จะช่วยให้งานครูดำเนินการได้สะดวก ผู้บริหารโรงเรียนจะเพิ่มภาระให้กับครูทางด้านงานเอกสาร พันธกิจที่ต้องการและกิจกรรมประจำวัน และการเรียกร้องอื่น ๆ ซึ่งเข้าไปแทรกแซงความรับผิดชอบการทำงานของคุณ

พฤติกรรมของครู ประกอบด้วย 3 มิติ คือ 1) พฤติกรรมร่วมมือ 2) พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ 3) พฤติกรรมแตกแยก มีรายละเอียดดังนี้

1) **พฤติกรรมร่วมมือ (Collegial Behavior)** เป็นการสนับสนุนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู ทั้งแบบเปิดและแบบสายอาชีพ ครูมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนเอง สนุกสนานต่อการทำงานและเพื่อนร่วมงาน มีความกระตือรือร้น มีการยอมรับซึ่งกันและกัน และเคารพซึ่งกันและกันในสายอาชีพของเพื่อนร่วมงาน

2) **พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ (Intimate Behavior)** เป็นการสะท้อนถึงความร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีโครงข่ายที่เข้มแข็งของการได้รับการสนับสนุนทางสังคมระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน ครูจะรู้จักกันเป็นอย่างดี และสนิทสนมกันมาก มีการสังคมเป็นประจำ และให้ความสนับสนุนต่อกันอย่างเข้มแข็ง

3) **พฤติกรรมแตกแยก (Disengaged Behavior)** เป็นการอ้างถึงการขาดวิธีการและจุดเน้นในกิจกรรมทางสายอาชีพ ครูจะขาดประสิทธิภาพในการทำงานและใช้เวลาส่วนใหญ่ให้หมดไปขาดเป้าหมายร่วมกัน พฤติกรรมจะแสดงในทางลบและมีการวิพากษ์วิจารณ์ครูที่ร่วมงานและองค์การ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานภายในโรงเรียน โดยเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู และระหว่างครูกับครูด้วยกันเอง

การวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภร ได้แปลแบบสอบถามบรรยากาศโรงเรียนจาก OCDQ (Organization Climate Description Questionnaire for Elementary School) ของฮอยและคโลฟเวอร์ (วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา. 2547: 98; อ้างอิงจาก Hoy; & Clover. 1986) สำหรับการวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนครั้งนี้ เป็นการวัดการรับรู้ของครูภายใต้คุณลักษณะของสภาพแวดล้อมการทำงานในโรงเรียน โดยเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู และระหว่างครูกับครูด้วยกันเอง ได้แก่ ด้านการสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความร่วมมือของครู และด้านมิตรสัมพันธ์ของครู ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่า มาตราวัดแบบออสกูต 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคือและมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ โดยผู้วิจัยศึกษาแบบวัดการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียน ของวันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547) ศึกษาปัจจัยระดับครูและระดับผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาภายนอกของครูโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 1,028 คน มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 41 ข้อ แบ่งเป็นการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียน ด้านพฤติกรรมการสนับสนุน 9 ข้อ ด้านพฤติกรรมคำสั่งการ 7 ข้อ พฤติกรรมขัดขวาง 5 ข้อ พฤติกรรมร่วมมือ จำนวน 8 ข้อ พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ 7 ข้อ และพฤติกรรมแตกแยก 5 ข้อ แบบวัดฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 โดยแบบวัดการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนด้านพฤติกรรมการสนับสนุนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .68 ถึง .85 ด้านพฤติกรรมคำสั่งการมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .40 ถึง .74 พฤติกรรมการขัดขวางมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .32 ถึง .66 พฤติกรรมความร่วมมือมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .35 ถึง .74 พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .44 ถึง .72 และพฤติกรรมความแตกแยกมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .50 ถึง .69 มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับผลงานวิจัยที่พบว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีผลต่อพฤติกรรมการทำงาน ดังนี้ สมชาย ประกิจเจริญสุข (2547: 93) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบท่อพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสายการสอนในสังกัดสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 318 คน พบว่าบรรยากาศในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสายการสอน

($r=.88$) กล่าวคือบรรยากาศในการทำงานที่ดีก็จะทำให้บุคลากรสายการสอนมีพฤติกรรมการทำงานในทางที่ดีด้วย วิชัย เที่ยงบัว (2534: 352) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษา จำนวน 468 คน พบว่าครูที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีทางสังคมภายในโรงเรียนสูงจะเป็นครูที่มีการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการ วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547: 171-172) ศึกษาปัจจัยระดับครูและระดับผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของครูโรงเรียน จำนวน 1,302 คน พบว่าการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียน คือ พฤติกรรมสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 3 ด้านมากที่สุด คือ ด้านการยอมรับ ด้านการนำไปใช้ และด้านการยืนยัน ส่วนพฤติกรรมขัดขวางน้อยของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการชักชวนมากที่สุด ครูที่มีพฤติกรรมแตกแยกน้อย พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ พฤติกรรมร่วมมือ มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 4 ด้าน คือ ด้านการชักชวน ด้านการยอมรับ ด้านการนำไปใช้ และด้านการยืนยัน การรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนมีதிய่อย 6 มิติ สามารถอธิบายความแปรปรวนระดับครูได้ร้อยละ 8.90, 30.43, 31.43, 31.84 และ 34.91 ตามลำดับ

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนข้างต้น จะเห็นได้ว่าการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงาน ดังนั้นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงคาดได้ว่าครูที่รับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่าครูที่รับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะทางสังคมที่ประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ทำให้คาดได้ว่าปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยนี้อาจเป็นตัวแปรที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี อย่างไรก็ตามนอกจากลักษณะทางสังคมที่พบว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแล้ว ตัวแปรลักษณะทางจิตซึ่งผู้วิจัยคาดว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ได้แก่ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีตามที่กล่าวรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

อิทธิบาทสี่กับพฤติกรรมการสอน

อิทธิบาทสี่ แปลว่า ความสำเร็จ ความสัมฤทธิ์ ความสำเร็จด้วยดี การประจักษ์แจ้ง การบำเพ็ญให้ถึงพร้อมซึ่งธรรมเหล่านี้ อิทธิบาทสี่จึงแปลว่าธรรมเครื่องให้ถึงอิทธิ หรือธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จมี 4 อย่าง คือ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) และวิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง) (พระธรรมปิฎก. 2538: 842, 846-847) อิทธิบาทสี่ เป็นหลักธรรมที่นำบุคคลไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ กิจกรรมไม่ว่าจะทางด้านการศึกษาหรือการทำงานที่การงาน ดังนั้น อิทธิบาทสี่ จึงเป็นปัจจัยที่ควรปลูกฝังหรือพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล บุคคลที่ใช้หลักอิทธิบาทสี่ จะมีความรู้สึกและพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองต้องการกระทำ มีความรักความพอใจในจุดหมายของงาน อยากทำงานนั้นให้สำเร็จ เมื่อเกิดความรักความพอใจต่องานนั้น ๆ บุคคลจะเกิดความมานะบากบั่น ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคใด ๆ ในการทำงานแต่กลับเห็นว่าอุปสรรคนั้นเป็นสิ่งท้าทายความสามารถ และเมื่อมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ มองเห็นความสำคัญของงานนั้น มีสมาธิแน่วแน่อยู่เฉพาะงานที่ทำ มีการใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญข้อบกพร่อง คิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงหรือมีคุณภาพดียิ่งขึ้น อิทธิบาทสี่ เป็นหลักธรรมที่เกื้อหนุนกันและมักมาด้วยกัน ดังนั้น ในการทำงานใด ๆ จึงควรพัฒนาหรือปลูกฝังหลักธรรมข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อในอิทธิบาทสี่ ให้เกิดขึ้นหรือเด่นขึ้นตามลักษณะของบุคคล เมื่อหลักธรรมข้อหนึ่ง ๆ ในอิทธิบาทสี่ เกิดขึ้นหรือเด่นในตัวบุคคลแล้ว หลักธรรมนั้นจะเป็นสิ่งชักจูงหรือโน้มนำให้เกิดหลักธรรมด้านอื่น ๆ ในตัวบุคคล ส่งผลให้การทำงานของเขาประสบความสำเร็จหรือด้วยผลของงานที่ดียิ่ง

หลักธรรมในอิทธิบาทสี่ ประกอบด้วย

1. ฉันทะ เป็นความพอใจและความมีใจรักในสิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จให้บรรลุเป้าหมาย หากสามารถปลูกฝังให้ฉันทะให้เกิดในบุคคลแล้ว บุคคลจะเกิดความรักในคุณค่าความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดหมายนั้นอย่างเต็มที่ บุคคลจะทุ่มเทชีวิตจิตใจแก่งานมิใช่สักแต่จะทำพอให้เสร็จ อุทิศให้แก่สิ่งนั้น มีความคิดที่จะทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุดให้สำเร็จผลอย่างดีที่สุด เมื่อมองลึกในทางธรรม ฉันทะเป็นความรักความใฝ่ใจและปรารถนาต่อความดีงาม เต็มเปี่ยมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นจุดหมายของสิ่งที่กระทำหรือให้ดำรงอยู่ในภาวะที่มีความงดงามที่ประณีต หรืออยากให้อาการดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ของงานเกิดเป็นจริงขึ้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงาม (พระธรรมปิฎก. 2538: 842, 844; 2535: 34) หรือฉันทะเป็นความพอใจรักใคร่สิ่งนั้น บุคคลจึงควรปลูกฝังความพอใจในการศึกษาเล่าเรียน ในหน้าที่การงาน ในอาชีพ ในการประพฤติปฏิบัติความดี

ทั้งหลาย แม้ว่าจะไม่เคยมีความพอใจมาก่อน แต่ก็ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นประโยชน์ของเรื่อง เหล่านั้นแล้วปลูกฝังความพอใจให้เกิดขึ้น (พระโศภณคณาภรณ์. 2527: 58) ฉันทะตามพระอรรถกถาจารย์ จัดแยกสรุปได้ว่าฉันทะมี 3 ประเภท คือ

1. ฉันทะเป็นตัณหาฉันทะ คือ ฉันทะที่เป็นฝ่ายชั่วหรือฝ่ายอกุศล เป็นความรักใคร่ ความมีใจผูกพัน ฉันทะประเภทนี้ใช้เป็นไวพจน์คำหนึ่งของตัณหา เช่น กามฉันทะ

2. ฉันทะที่เป็นกัตตุกัมมตาฉันทะ เป็นฝ่ายกลาง ๆ คือ ใช้ในทางที่ดีก็ได้ ชั่วก็ได้ แต่มักรวมเป็นฝ่ายดี ฉันทะประเภทนี้บอกถึงความต้องการจะทำหรือความอยากทำ ฉันทะที่เป็นธรรมข้อแรกในอิทธิบาทสี่ จัดเป็นกัตตุกัมมตาฉันทะจัดเป็นฝ่ายดี ดังนั้น จึงมักกล่าวรวมกันกับกุศลธรรมฉันทะในคัมภีร์วิภังค์แห่งพระอภิธรรมปิฎกจึงอธิบายฉันทะในอิทธิบาทสี่ ว่าเป็น “กัตตุกัมมตากุศลธรรมฉันทะ”

3. ฉันทะเป็นกุศลธรรมฉันทะ เป็นองค์ประกอบข้อสุดท้ายขององค์ประกอบ 6 ข้อ อันยากที่จะปรากฏให้ได้พบในโลก คือ ยากที่ใคร ๆ จะประสบได้ครบถ้วน เป็นปัจจัยที่พร้อมพร้อมบริบูรณ์สำหรับการปฏิบัติธรรม องค์ประกอบ 6 อย่าง คือ ความปรากฏแห่งพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บุคคลผู้แสดงธรรมที่พระตถาคตได้ทรงประกาศไว้ การได้มาเกิดในถิ่นแห่งอริยชน ความมีอินทรีย์ไม่บกพร่อง ความไม่เป็นคนที่บำหาปัญญาไม่ได้ และกุศลธรรมฉันทะ (พระธรรมปิฎก. 2538: 486-489)

พระธรรมปิฎก (2538: 496-499) ได้กล่าวถึงผลของการทำงานที่มีสาเหตุจากการมีตัณหาหรือมีฉันทะเป็นแรงจูงใจในการกระทำว่า เกิดผลในทางปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมาก บุคคลที่มีตัณหาเป็นแรงจูงใจในการกระทำ จะพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นเงื่อนไข อาจหันไปใช้วิธีลัดหรือวิธีอื่น ๆ ที่ง่ายที่จะให้ได้สิ่งที่ต้องการโดยไม่ต้องทำ ส่งผลให้เกิดการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ บุคคลมีตัณหาที่อยากได้ แต่ไม่มีฉันทะที่อยากทำ จะกระทำการที่เป็นเงื่อนไขอย่างชนิดสักว่าทำหรือทำให้เสร็จหรือทำคลุม ๆ พอให้เขาเห็นว่าได้ทำ ผลคือไม่ได้ความประณีตหรือความดีเลิศของงาน เมื่อสิ่งที่ผู้กระทำการต้องการเป็นอย่างหนึ่ง แต่สิ่งที่เป็นผลของการกระทำเป็นอีกอย่างหนึ่ง ผลของการกระทำไม่อาจเป็นตัวกำหนดหรือบ่งชี้ปริมาณและคุณภาพของการกระทำได้ เนื่องจากการกระทำไม่เป็นไปเพื่อผลของมันเอง จึงเกิดความไม่พอเหมาะพอดีระหว่างการกระทำกับผลที่พึงประสงค์ เมื่อความต้องการกับผลไม่ตรงกันจะเกิดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการกระทำหรือทำโดยจำใจ บุคคลที่มีฉันทะเป็นแรงจูงใจต้องการผลของการกระทำโดยตรง ไม่เกิดการทุจริตแต่ทำให้เกิดความสุจริต ขยัน อดทน ซื่อตรงต่องาน และซื่อตรงต่อเหตุผลที่เป็นไปตามธรรมชาติ ทำให้เกิดความตั้งใจในการทำงานนำไปสู่ความประณีต ความดีเลิศของงาน เพราะนิสัยใฝ่สัมฤทธิ์ เนื่องจากการเป็นกระทำให้ไปเพื่อผลของมันเอง ผลของงานจึงเป็นตัวกำหนดหรือบ่งชี้ปริมาณและคุณภาพของงาน ดังนั้น จึงเกิดความพอเหมาะพอดีระหว่างการกระทำกับผลที่พึงประสงค์ ทำให้บุคคลได้รับ

ความพึงพอใจ ความอึดใจ ปิติปราโมทย์ ความสุข ถึงแม้จะไม่สามารถทำให้สำเร็จบรรลุจุดหมายได้ จะไม่เกิดทุกข์ เพราะบุคคลที่ทำการด้วยฉันทะจะเริ่มต้นการกระทำจากความคิดหรือความเข้าใจเหตุผล และได้ประจักษ์ผลที่ตามมากับการกระทำที่เป็นสาเหตุจึงไม่เกิดทุกข์

2. วิริยะ ความเพียร ได้แก่ ความอาจหาญ แก่ล้าวกล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เข้มแข็ง อดทน ไม่ทอดทิ้ง ไม่ท้อถอย (พระธรรมปิฎก. 2538: 844; 2535: 34) เป็นความเพียรพยายามในงานหรือกิจกรรมใด ๆ ถ้าถูกใจ ต้องมีการฝึกฝนจนชำนาญ (พระกวีรญาณ. 2502: 423) หรือวิริยะแปลว่า กล้าหาญ อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จไม่ว่าในเรื่องอะไรก็ตามจะไม่เกิดขึ้นแบบลอย ๆ หรือด้วยการดลบันดาลจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่เกิดขึ้นจากความเพียรพยายามของบุคคล โดยไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรค ความเหนื่อยยากลำบาก (พระโสณคณาภรณ์. 2527: 58) ดังนั้น หากวิริยะเกิดขึ้นในตัวบุคคลแล้วแม้จะรู้ว่าจุดหมายนั้นจะบรรลุได้ยาก แม้อุปสรรคอาจใช้เวลายาวนาน เขาจะไม่ย่อมนย่อ ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะเอาชนะให้ได้หรือปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุความสำเร็จ

วิริยะพบในองค์ธรรมย่อย ๆ ในฐานะต่าง ๆ กัน เช่น วิริยะ เป็นอิทธิบาทสี่ เป็นพละ เป็นอินทรีย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการจัดตามคุณสมบัติและหน้าที่ วิริยะที่เป็นอิทธิบาทสี่ ในกรณีที่เป็นหัวแรงใหญ่ ซึ่งทำให้บรรลุความสำเร็จ (พระธรรมปิฎก. 2538: 870) หรือวิริยะที่เป็นธรรมข้อหนึ่งของอินทรีย์ 5 (ได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา) ซึ่งเป็นหลักธรรมนี้เป็นเครื่องมือวัดความพร้อม และบ่งชี้ความก้าวหน้าช้าหรือเร็ว ของบุคคลในการปฏิบัติธรรม (พระธรรมปิฎก. 2538: 875) จึงกล่าวได้ว่าหากบุคคลใดเกิดหลักธรรม อิทธิบาทสี่ ด้านวิริยะแล้ว บุคคลนั้นจะมีความเพียรพยายาม มีความเข้มแข็ง ไม่หวั่นกลัว หรือท้อถอย ต่ออุปสรรคและความยากลำบาก แต่กลับเห็นว่าอุปสรรคหรือความยากลำบากเป็นสิ่งที่ท้าทาย ที่ต้องเอาชนะ หรือปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จและผลสำเร็จของงานนั้นเกิดขึ้นด้วยความพยายามของ ตัวบุคคลเองมิใช่เป็นผลมาจากการดลบันดาลจากสิ่งใด ๆ

3. จิตตะ ความคิดจดจ่อหรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ ฝ่าคิดเรื่องนั้น ไม่ปล่อย ไม่ห่างไปไหน บุคคลที่มีจิตตะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแรงกล้า บุคคลนั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ ใครจะพูดอะไรเรื่องอื่น ๆ ไม่สนใจ หรือตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วย ความคิดไม่ปล่อยใจ ให้ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย ใช้ความคิดเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ (พระธรรมปิฎก. 2538: 844-845; 2535: 34-35) นอกจากนั้นยังหมายถึงการเอาใจใส่ในสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่างธุระ มีจิตใจจดจ่อเอาใจใส่ต่องานนั้นตลอดเวลา (พระกวีรญาณ. 2502: 432) หรือเป็นการตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยจิตจดจ่อ ไม่ปล่อยใจให้ ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย (สิวลี ศิวิล. 2535: 73) ดังนั้น บุคคลที่มีหลักธรรมอิทธิบาทสี่ ด้านจิตตะจะเป็นบุคคล ที่มีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำแม้จะมีสิ่งเร้าก็ไม่ทำให้เปลี่ยนความสนใจต่องานนั้นได้ มองเห็นความสำคัญ

ของงาน เป็นการเอาใจใส่ ตรวจสอบงานที่ทำอยู่ หากมีความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือความผิดพลาดในการทำงานบุคคลก็สามารถแก้ไขได้ทันทีที่ไม่ปล่อยให้ผลของความเสียหายมีความรุนแรงได้

4. วิมังสา ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณา หมั่นใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน เกินเลย บกพร่องหรือขัดข้องในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง (พระธรรมปิฎก. 2538: 845; 2535: 35) หรือเป็นการใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งปัญญานับเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากไม่ว่าในการศึกษาหรือประกอบกิจการงานใด ๆ มักประสบอุปสรรคเสมอ และการจะเอาชนะอุปสรรคนั้น ๆ ได้จำต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ฉะนั้นปัญญาจึงเป็นหลักการสำคัญที่สุดของการแก้ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ (พระกวีวราณ. 2502: 422-424) จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีหลักธรรมอิทธิบาทสี่ ด้านวิมังสาจะใคร่ครวญ ตรวจสอบ คิดหาเหตุผล และทดลองแก้ไขหรือปรับปรุงงานให้บรรลุผลสำเร็จ หรือให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นโดยใช้ปัญญาเป็นหลักสำคัญในการกระทำ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าอิทธิบาทสี่ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ กิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหรือการทำงานใด ๆ เป็นหลักธรรมที่เกื้อหนุนกันและมักมาด้วยกัน ดังนั้น การที่บุคคลจะประสบผลสำเร็จในการทำงานด้วยคุณภาพที่ดีเลิศหรือบรรลุจุดหมายของงานนั้นได้ จึงควรได้รับการปลูกฝังหรือพัฒนาอิทธิบาทสี่ ให้เกิดเป็นองค์ธรรมเด่นขึ้นมาสักด้านหนึ่ง หรือหลายด้านที่ตรงตามลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล องค์ธรรมที่เด่นจะปลูกฝังองค์ธรรมด้านอื่น ๆ ให้เกิดมีขึ้น หลักอิทธิบาทสี่ จะโน้มนำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน บรรลุจุดหมายของงานด้วยคุณภาพที่ดี

ดังนั้น อิทธิบาทสี่ จึงเป็นหลักธรรมที่ควรปลูกฝังหรือพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวครูวิชาชีพบัญชี เนื่องจากพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีขึ้นอยู่กับจิตใจ พอใจรักใคร่ ปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือมีฉันทะที่จะกระทำหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง ครูจะทำการเตรียมการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้จะเกิดปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีไม่เป็นไปตามความมุ่งหมาย แต่ครูก็เพียรพยายามอย่างเข้มแข็งอดทน และไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้น นับได้ว่าครูเป็นผู้มีวิริยะที่จะกระทำการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง นอกจากนี้ครูจะต้องมีจิตตะหรือเอาใจใส่ทั้งตนเองและนักเรียนทั้งในเรื่องพฤติกรรมการสอนและการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน โดยการตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่กระทำ ทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาใจใส่ไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลือนลหายไป แต่มองเห็นความสำคัญของพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ทางวิชาชีพเป็นอย่างดี วิธีการสอนที่เหมาะสม และพัฒนาตนเองทางด้านความรู้อยู่ตลอดเวลา ตรวจสอบ ใช้ปัญญา

คิดหาเหตุผล และปรับปรุงการสอนของตนให้ประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพยิ่งขึ้น นั่นคือ ครูมีวิมังกา จึงอาจกล่าวได้ว่าหากครูวิชาชีพปฏิบัติใช้หลักธรรมอิทธิบาทสี่ ในการเรียนการสอนแล้วจะทำให้ครูประสบ ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี

การวัดอิทธิบาทสี่ พัชร ศรีทองนาถ (2518) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทสี่ กับขันติ-โสรจจะ ในกลุ่มนักศึกษา จำนวน 180 คน โดยแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านอิทธิบาทสี่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่สร้างสถานการณ์ขึ้นพิจารณาการตัดสินใจเป็น 2 แบบ คือ แบบใช้สังคมเป็นมาตรฐาน ในการตัดสินใจและแบบใช้ตนเองเป็นผู้ตัดสินใจ ในแต่ละแบบทดสอบแบ่งเป็น 4 หมวด คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังกา ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สังคมเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจเท่ากับ .8466 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้ตนเองเป็นผู้ตัดสินใจเท่ากับ .88 ต่อมาวิเชียร พากเพียร (2531) ศึกษา การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอิทธิบาทสี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบผู้วิจัย สร้างขึ้น จำนวน 80 ข้อ แบ่งเป็นด้านละ 20 ข้อ ทำการทดสอบในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ครั้ง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังกา และรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .56, .72, .83, .82 และ .89 ตามลำดับ ส่วนปริญญา ณ วันจันทร์ (2536) ได้นำแบบวัดของ พัชร ศรีทองนาถ (2518) มาปรับปรุงในการวัดอิทธิบาทสี่ เป็นแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพที่ช่วยให้การ ปฏิบัติงานของบุคคลได้สำเร็จตามความมุ่งหมายในด้านความพึงพอใจเต็มที่ทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จ มีความพยายามและขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เอาใจใส่ รอบคอบในการทำงานใช้ความคิด สติปัญญา ในการพัฒนางานอยู่เสมอ ใช้กับกลุ่มครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมิน รวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .84 ต่อมา จารุพร แสงเปา ชมชื่น สมประเสริฐ และสุรพงษ์ ชูเดช (2539) นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านอิทธิบาทสี่ของ ข้าราชการไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาฝึกวิจัย 2 โดยมีจุดประสงค์เพื่อนำผลจากแบบวัดไปสู่ การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการไทยและบุคคลที่ทำงานในหน่วยงาน อื่น ๆ แบบวัด แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังกา แต่ละด้านเป็นลักษณะการทำงานที่ประสบในชีวิตประจำวัน โดยการรายงานของตนเอง ข้อคำถามประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายข้อกับคะแนนรวมจากการตอบครั้งที่ 2 จำนวน 23 ข้อ มีค่า ตั้งแต่ .46 ถึง .82 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังกา เท่ากับ .79, .77, .64, .75 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดรวมทั้งฉบับเท่ากับ .91 ส่วนกนิษฐา ตัณฑพันธ์ (2541) สร้างแบบวัดโดยนำแบบวัดคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ของจารุพร แสงเปา

ชมชื่น สมประเสริฐ และสุรพงษ์ ชูเดช (2539) ที่ถามเกี่ยวกับปริมาณความรู้สึของผู้ตอบที่มีต่อลักษณะการทำงานที่ประสบในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา จำนวน 23 ข้อ ในแต่ละข้อของแบบวัดมาตราประเมินรวมค่าประกอบด้วยประโยคบอกเล่า 1 ประโยค มีมาตร 5 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าสัมพันธระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมได้ค่าอยู่ระหว่าง .74 ถึง .90 และได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .98 และอัครพร บุญญพนิช (2547) ได้นำแบบวัดหลักธรรมอิทธิบาทสี่ ของปริญญา ณ วันจันทร์ (2536) มาปรับใช้ โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา มีมาตร 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .98

สำหรับการวัดอิทธิบาทสี่เป็นการวัดการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาทสี่ของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” โดยผู้วิจัยศึกษาแบบวัดอิทธิบาทสี่ ของจารุพร แสงเป่า ชมชื่น สมประเสริฐ และสุรพงษ์ ชูเดช (2539) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลวิจัยที่พบว่าอิทธิบาทสี่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงาน ดังนี้ กนิษฐา ตันตพันธ์ (2541: 139) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานให้พยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ จำนวน 348 คน พบว่าพยาบาลที่มีอิทธิบาทสี่สูงเป็นผู้ให้การพยาบาลด้านการป้องกันมากกว่า พยาบาลที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ และอิทธิบาทสี่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานให้พยาบาลตามบทบาทเชิงวิชาชีพทั้งด้านรวมและด้านย่อยทุกด้าน ลักษณะ ลูประสงค์ (2546) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) ของบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 274 คน พบว่านักวิชาการศึกษามีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) มากกว่า นักวิชาการศึกษาที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ พบผลนี้ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ดังนี้ กลุ่มนักวิชาการศึกษาอายุน้อย กลุ่มนักวิชาการศึกษาอายุมาก กลุ่มนักวิชาการศึกษาประสบการณ์ทำงานน้อย กลุ่มนักวิชาการศึกษาประสบการณ์ทำงานมาก และกลุ่มนักวิชาการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี นอกจากนี้ยังพบว่าอิทธิบาทสี่ เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์พฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) อันดับแรกในกลุ่มนักวิชาการศึกษาอายุมาก โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 54 ปริญญา ณ วันจันทร์ (2536: 64) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครู

ประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน พบว่าลักษณะทางพุทธิโดยอิทธิบาทสี่ มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู และอัจฉราพร บุญญพนิช (2547: 92) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 278 คน พบว่าครูที่มีอิทธิบาทสี่สูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่า ครูที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิบาทสี่ข้างต้น จะเห็นได้ว่าอิทธิบาทสี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงาน ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงคาดได้ว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมอิทธิบาทสี่สูงจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการปฏิบัติตามหลักธรรมอิทธิบาทสี่ต่ำ

เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีกับพฤติกรรมการสอน

เจตคติของบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเจตคติจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาภายนอก ดังนั้นหากครูมีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีแล้ว ก็จะทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดี

เจตคติเป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาสังคมคิดขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ ทั้งนี้เพราะบุคคลจะทำอะไรย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้สึก และความเข้าใจ (อ้อมเดือน สดมณี. 2536: 30; อ้างอิงจาก Fishbien; & Ajzen. 1975: 336-339) และมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่าเจตคติไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

ฟิชบาย (Fishbien) กล่าวว่าเจตคติ เป็นสภาพความพร้อมของการจัดรูปแบบของจิตใจและประสาท ตลอดจนประสบการณ์ พฤติกรรมของบุคคลในการตอบสนองต่อวัตถุ และสถานการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กิลฟอร์ด (Guilford) กล่าวว่าเจตคติ คือ การที่บุคคลมีความโน้มเอียงในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนต่อการกระทำในสังคมหรือสิ่งที่มีอยู่ในสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง กูด (Good) กล่าวว่าเจตคติ คือ ความรู้สึกของคนเราที่มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา ในด้านความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ต่อสิ่งนั้น ๆ (สุทธินันท์ เชื้อแก้ว. 2545: 10; อ้างอิงจาก Fishbien. 1961: 8; Guilford. 1975: 456-457; Good. 1973: 59) ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 5-9) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใดซึ่งมีลักษณะ สำคัญ 2 ประการคือ มีทิศทาง (Direction) บวกหรือลบ ดีหรือเลว และปริมาณ (Magnitude) เป็นความเข้มข้นหรือความรุนแรง ซึ่งบุคคลอาจจะมีเจตคติต่อ สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างรุนแรง และมีเจตคติต่ออีกสิ่งหนึ่งเบาบางขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งเหล่านั้นด้วย นันทนา สุรักษา (ม.ป.ป.: 161) กล่าวว่าเจตคติเป็นแนวโน้มหรือความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์แวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจ

มีทิศทางทั้งทางบวกและทางลบ ถ้ามีบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง

จากความหมายของเจตคติสรุปได้ว่า เจตคติเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่เจตคติมีทิศทางได้ทั้งในทางบวกหรือทางลบขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดหรือความเชื่อของบุคคลนั้น ๆ และเจตคติอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรืออาจจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลยตลอดชีวิต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของบุคคลนั้น

เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (บุญรับ ศักดิ์มณี. 2532: 38; อ้างอิงจาก McGuire. 1969: 155–156 and Shaver. 1977: 168–170) ดังนี้

1. ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเหล่านั้นว่า เลวหรือดี มีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด บุคคลส่วนใหญ่มักจะมีความรู้เชิงประเมินค่า สิ่งของต่าง ๆ เพียงเล็กน้อย และอาจจะเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้องด้วย ทำให้เกิดอคติหรือเจตคติต่อสิ่งนั้น ๆ ไม่ตรงกับความเป็นจริงเป็นผลให้เกิดผลเสียต่อบุคคลหรือส่วนรวมได้และเนื่องจากความรู้เชิงประเมินค่านี้เป็นต้นกำเนิดของเจตคติของบุคคล ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่สำคัญประการหนึ่งคือ การปรับองค์ประกอบความรู้เชิงประเมินค่าโดยการให้ความรู้ที่ตรงกับความจริงแก่บุคคลนั้น ๆ

2. ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น การที่บุคคลรู้ว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ บุคคลจะรู้สึกชอบสิ่งนั้น และตรงกันข้ามถ้ารู้ว่าสิ่งใดมีโทษบุคคลจะไม่ชอบหรือเกลียดสิ่งนั้น ส่วนใหญ่แล้วความรู้สึกพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเกิดโดยอัตโนมัติและสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ด้วย ตามปกติแล้วถ้าสิ่งใดมีประโยชน์โดยตรงต่อตนเองบุคคลย่อมรู้สึกพอใจมาก แต่ถ้าเป็นประโยชน์ต่อคนอื่นที่ตนไม่รู้จักหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองไม่มากนัก บุคคลจะรู้สึกพอใจต่อสิ่งนั้นเพียงเล็กน้อย

3. การมุ่งกระทำ (Behavioral Intention Component) หมายถึง ความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเมื่อบุคคลชอบพอรักใคร่ในสิ่งใดย่อมมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากบุคคลไม่ชอบเกลียดชังสิ่งใดย่อมมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงหรือตอบสนองในทางลบกับสิ่งนั้นเช่นกัน

เจตคติเป็นภาวะของจิตใจเป็นพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง จะสามารถวัดหรือสังเกตได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้แสดงเจตคติออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก

ที่มองเห็นได้ ดังนั้นวิธีการวัดเจตคติที่อาศัยการสรุปอ้างอิงจากพฤติกรรมภายนอก ทั้งที่ใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษาของบุคคลอาจทำได้หลายวิธี (ปริญา ญ วันจันทร์. 2536: 31-32; อ้างอิงจาก เฉลิมศักดิ์ รวยอารีย์. 2523: 23) คือ

1. การสังเกตพฤติกรรมโดยตรง (Direct Observation) เป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วสรุปอ้างอิงไปถึงเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น วิธีนี้มีข้อสำคัญ คือสามารถใช้วัดพฤติกรรมได้บางด้านและจะวัดได้ก็ต่อเมื่อมีพฤติกรรมออกมาเท่านั้น ซึ่งต้องใช้เวลาและกำลังคนมาก จึงจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ซึ่งทำได้ยาก จึงไม่นิยมใช้วิธีนี้ศึกษาเจตคติ

2. วิธีการสร้างจินตนาภาพ (Projective Technique) เป็นวิธีที่กระตุ้นโดยรูปภาพที่คลุมเครือ การเติมเรื่อง การใช้นิทาน การใช้วิธีเล่น (Play Technique) ต่าง ๆ การทดลอง ซึ่งเป็นการให้บุคคลแสดงความคิดเห็นหรือมีปฏิกิริยาออกมา วิธีนี้สามารถใช้วัดเจตคติในระดับลึก ๆ ซึ่งบางครั้งผู้ถูกวัดก็ไม่ได้วิธีการนี้เป็นที่นิยมกันแพร่หลาย

3. วิธีการใช้เจ้าตัวรายงาน (Self or Verbal Report) ได้แก่ การสัมภาษณ์ การใช้มาตรวัดต่าง ๆ เจตคติจะพิจารณาจากความรู้สึกต่าง ๆ ออกมานั้น จะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยจะแปลความรู้สึกของบุคคลที่ถ่ายทอดออกมาทางภาษาพูด เป็นคะแนนเจตคติของบุคคล ซึ่งคะแนนจากมาตรวัดเจตคติเป็นคะแนนอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ที่สามารถรวมและเปรียบเทียบกันได้ การสร้าง การใช้และการตีความหมายคะแนนก็ไม่ยุ่งยาก วิธีนี้จึงเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก การสร้างแบบวัด วิธีนี้ เฉลิมศรี รวยอารีย์ ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพครูเป็นการให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ โดยคำตอบเป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า มีมาตร 6 ระดับ ตั้งแต่ "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงที่สุด" จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก 4.18 ถึง 7.32 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92 นอกจากนี้ จินตนา บิลมาศ และคณะ (2529) ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อการทำงานราชการ ซึ่งหมายถึงความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์ ความรู้สึกพอใจตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำงานราชการโดยแบ่งเป็นประโยคที่ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานราชการ ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การบริการประชาชน การร่วมปฏิบัติงานกับผู้อื่น กฎระเบียบ จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า มีมาตร 6 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.81 ถึง 7.17 ที่ระดับความเชื่อมั่น $p < .01$ ต่อมา ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อสภาพการทำงานมีสองด้าน ด้านแรกเป็นด้านความรู้และความรู้สึกพอใจของครูที่มีต่อการทำงานในหน้าที่ของครูผู้สอน ด้านที่สอง เป็นด้านแนวโน้มของการกระทำพฤติกรรมการสอนและอบรมนักเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยแบบวัดเป็นเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการของโรงเรียน สภาพการทำงานร่วมกับครูอื่น ประโยชน์ที่ได้แก่ตนเองและประเทศชาติ

ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานการทำงานในเวลาราชการ ค่าความเชื่อมั่นในด้านแรกเท่ากับ .56 และด้านที่สองเท่ากับ .58

การวัดเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชีในครั้งนี้ เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการของเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เชิงประเมินค่า ด้านความรู้สึก และด้านการมุ่งกระทำ ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความมาตรฐานประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ

สำหรับผลงานวิจัยที่พบว่าเจตคติมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานดังนี้ กมลรัตน์ ทองสว่าง (2546) ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคม และจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพยาบาลจำนวน 300 คน พบว่าพยาบาลที่มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน มีพฤติกรรมการทำงานสูงกว่า พยาบาลที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงาน นอกจากนี้ยังพบอีกว่าเจตคติเป็นตัวทำนายที่มีประสิทธิภาพสูงอันดับที่สองของพฤติกรรมการทำงานของพยาบาล เมื่อร่วมกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำงานของพยาบาลอย่างเชื่อถือได้ร้อยละ 39.2 ดุษฎี โยเหลา อภิญา โพรศรีทอง และปริญญาณ วันจันทร์ (2539: 15) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างลักษณะทางพุทธศาสนา ลักษณะทางจิตและผลการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ของครูและพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือ ครู จำนวน 400 คน และพยาบาลจำนวน 293 คน พบว่าในกลุ่มครู เจตคติต่ออาชีพครูเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานตามแบบพุทธ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ .75 และลักษณะทางพุทธส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานครูผ่านการปฏิบัติงานตามแนวพุทธ และเจตคติต่ออาชีพครู ส่วนในกลุ่มพยาบาลไม่พบผลดังกล่าว อ้อมเดือน สดมณี และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549: 59) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครู จำนวน 555 คน พบว่าในกลุ่มรวมเจตคติต่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกของพฤติกรรมการทำงานของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของครูกับตัวแปรลักษณะทางจิตและตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมอีก 4 ตัวแปร ทำนายได้ร้อยละ 66.5 ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ศึกษาความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู จำนวน 405 คน พบว่าเจตคติต่อสภาพการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอบรมจริยธรรมและพฤติกรรมการสอนในกลุ่มรวมในระดับที่เชื่อมั่นได้ ($r=.24$ และ $.21$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่ออำนาจในตน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม และเจตคติต่อสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อกันและแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานตามคำรายงานของครูและหัวหน้างาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าถ้าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งสูงขึ้นหรือต่ำลง ค่าของตัวแปรอื่นก็จะสูงขึ้นหรือต่ำลงตามกัน อุบล ภัศระ (2535: 78) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษาจำนวน 240 คน พบว่าเจตคติต่องานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานของครูและเป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการอธิบายความแปรปรวนของเจตคติต่องานในด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน รายได้ นโยบายและการบริหารได้ร้อยละ 43.11 34.02 8.04 และ 14.63 ตามลำดับ และยังพบอีกว่าครูชายที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีเจตคติต่องานต่ำจะมีพฤติกรรมการทำงานต่ำกว่าครูกลุ่มอื่น ประธาร วรวานนท์ (2541) ศึกษาปัจจัยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 305 คน พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน เฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้ร้อยละ 33.47 และวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ได้ร้อยละ 36.58 เจตคติต่อการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .6113 สุวดี แยมเกษร (2547: 78) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 310 คน พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติแปรปรวนไปตามเจตคติต่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าวคือครูที่มีเจตคติต่อการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษามากมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่า ครูที่มีเจตคติต่อการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาน้อย พบผลเช่นนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูอายุน้อย กลุ่มครูอายุมาก กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก กลุ่มครูสังกัดโรงเรียนรัฐบาล และกลุ่มครูสังกัดโรงเรียนเอกชน

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการทำงานข้างต้น จะเห็นได้ว่าเจตคติต่อการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานต่าง ๆ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงคาดได้ว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีสูงจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีต่ำ

การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน

การที่บุคคลรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้นั้น แสดงว่าบุคคลนั้นมีความเชื่อว่าตนเองสามารถที่จะลงมือปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ดังนั้นหากครูรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการสอนแล้ว ครูจะมีพฤติกรรมการสอนที่ดี

แบนดูรา (Bandura) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตน (Perceived Self-Efficacy หรือเรียกสั้น ๆ ว่า Self-Efficacy) ว่าหมายถึง ความเชื่อของบุคคลในความสามารถของเขาในการที่จะดำเนินการต่าง ๆ ในแนวทางที่ทำให้เขามีอำนาจเหนือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตของเขา การรับรู้ความสามารถของตนถือเป็นความเชื่อเกี่ยวกับระดับความสามารถของบุคคลที่คาดว่าจะแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ โดยความเชื่อนี้จะมีอิทธิพลต่อทั้งแบบแผนการคิด (Thought Patterns) และอารมณ์ความรู้สึก (Emotions) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล (Actions) กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่า เมื่อบุคคลจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้ายหรือความล้มเหลวหลาย ๆ ครั้ง บุคคลยังคงทุ่มเทความพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและฝึกฝนตนเองเพื่อให้สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของเขาในระดับมากน้อยเพียงใด (วีรวรรณ สุทิน. 2551: 45 อ้างอิงจาก Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 207-210 citing Bandura. 1986, 1993, 1996, 1997, 2000)

แซนเนน-โมแรน ฮอยและฮอย (Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy) ได้สรุปว่าการรับรู้ความสามารถของครูที่สอดคล้องตามแนวคิดของแบนดูรานั้น หมายถึง ความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสามารถของตนในการจัดการและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานทางด้านการสอนบรรลุผลตามระดับที่ได้กำหนดไว้ (วีรวรรณ สุทิน. 2551: 49 อ้างอิงจาก Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 233)

วีรวรรณ สุทิน (2551: 14) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนว่า หมายถึง ความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสามารถของตนในการจัดการและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการสอนบรรลุผลตามระดับที่ได้กำหนดไว้ ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถในการสอนของครูด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ หมายถึง ความเชื่อของครูที่มีต่อความสามารถของตนในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ทางด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน

การรับรู้ความสามารถของตนเป็นแนวคิดที่มาจากทฤษฎีการรู้คิดทางสังคม (Social Cognitive Theory) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล (Internal Personal) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment) และปัจจัยทางพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งปัจจัยภายในตัวบุคคลที่แบนดูราเชื่อว่ามีสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล มีอยู่ 2 ประการ คือ การรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome Expectation) โดยการรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นความเชื่อมั่นของบุคคลว่าตนเองมีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการได้ ในขณะที่ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะหมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าพฤติกรรมที่แสดงออกจะทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ (Bandura. 1977: 193) นั่นคือ ตามแนวคิดของแบนดูราเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคล จะแสดงออกเมื่อบุคคลคาดหวังว่าพฤติกรรมนั้นจะสามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ปรารถนาตามมาและบุคคลนั้นเชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวได้ (Riggs; & Enochs. 1990: 626) อย่างไรก็ตามแบนดูราให้ข้อคิดเห็นไว้ในบรรดาหลักของการกระทำอย่างตั้งใจเพื่อให้บรรลุตามที่ต้องการของบุคคลนั้น ไม่มีกลไกใดสำคัญไปกว่าการรับรู้ความสามารถของตนหรือความเชื่อของบุคคลที่ว่าตนเองมีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการได้ (Bandura. 2001: 1474 citing Bandura. 1997) ทั้งนี้เนื่องจากแบนดูราเชื่อว่าแม้บุคคลจะเชื่อว่ามีพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ปรารถนาได้ แต่ถ้าเขาไม่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถพอที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นได้เขาก็จะไม่แสดงพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ (Bandura. 1977: 194)

การรับรู้ความสามารถของตนถือว่าเป็นตัวกำหนดที่สำคัญตัวหนึ่งว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมอย่างไร มีแบบแผนในการคิดอย่างไร และมีการตอบสนองทางอารมณ์อย่างไรเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและสถานการณ์ที่เลวร้ายต่าง ๆ โดยการรับรู้ความสามารถของตนจะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคล (Human Functioning) ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ กระบวนการรู้คิด กระบวนการจิตใจ กระบวนการด้านอารมณ์ความรู้สึก และกระบวนการเลือก (วิลาลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2542: 175-176; Bandura. 2001: 1475-1476) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระบวนการรู้คิด การรับรู้ความสามารถของตนจะมีผลกระทบต่องานการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนการปฏิบัติงานของบุคคล โดยบุคคลจะตีความสถานการณ์และคาดการณ์ในอนาคตอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าเขามีความเชื่อในความสามารถของตนอย่างไร คนที่เชื่อว่าตนมีความสามารถสูงจะมองสถานการณ์ที่เขาพบว่าเป็นโอกาส เขาจะมองภาพความสำเร็จและให้เป็นสิ่งที่น่าทางการกระทำ

ของเขา ส่วนคนที่ตัดสินใจว่าตนเองด้อยความสามารถจะตีความสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นความเสี่ยง และมีแนวโน้มจะมองเห็นภาพความล้มเหลวอยู่ในอนาคต การคิดในทางลบของผู้ที่รู้สึกว่าจะตนด้อยความสามารถจะทำลายแรงจูงใจตนเองและทำลายการปฏิบัติงานด้วยเพราะเป็นการยากที่บุคคลจะประสบความสำเร็จถ้ายังสงสัยในความสามารถของตนเอง

กระบวนการจูงใจ พบว่าความสามารถที่จะจูงใจตนเองและกระทำตามที่ตั้งเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด ขณะที่คิดคาดการณ์ในอนาคตจะทำให้เกิดแรงจูงใจและการควบคุมการกระทำของตนเองได้ กล่าวคือ สิ่งที่คุณคิดว่าล่วงหน้าจะถูกเปลี่ยนให้เป็นสิ่งจูงใจและการกระทำซึ่งจะถูกควบคุมด้วยกระบวนการกำกับตนเอง แรงจูงใจส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการคิดและความเชื่อในความสามารถของตนก็จะมีบทบาทสำคัญในการคิดที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนและตั้งเป้าหมายไว้สูงจะมีแรงจูงใจในการกระทำและจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตนเอง

กระบวนการด้านอารมณ์ความรู้สึก การรับรู้ความสามารถของตนจะมีผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์ของบุคคลโดยผ่านการควบคุมตนเองทางด้านการรู้คิด การกระทำและอารมณ์ความรู้สึก ในด้านการรู้คิดความเชื่อในความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีความเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจทำให้รู้สึกในทางบวกหรือลบก็ได้ และมีผลต่อการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถที่จะควบคุมความคิดทางลบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ ด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตนจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ ส่วนด้านอารมณ์ความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำให้สภาวะทางอารมณ์ของคุณที่ไม่ดีนั้นดีขึ้นได้หรือไม่

กระบวนการเลือก การรับรู้ความสามารถของตนจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกแสดงพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่าเกินความสามารถของเขาและบุคคลจะกระทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่ามีความสามารถที่จะจัดการได้ ผู้ที่ยังมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเลือกกิจกรรมที่ยังมีความท้าทาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรู้คิด แรงจูงใจ อารมณ์ความรู้สึก และการเลือกแสดงพฤติกรรมของบุคคล และยังเป็นตัวกำหนดปริมาณและความยาวนานในการแสดงออกของความมุ่งมั่นพยายามที่บุคคลใช้ในขณะที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคและประสบการณ์ที่เลวร้ายต่าง ๆ กล่าวคือ บุคคลที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถมากเท่าไร ก็จะมีพละกำลัง ความพยายามและมีความอดทนในการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างไม่ย่อท้อ

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการสอนของครูตามแนวคิดของแบนดูรา พบว่าเริ่มต้นจากการศึกษาของกิบสันและเด็มโบ (Gibson; & Dembo. 1984: 569-582) ที่ได้พัฒนาเครื่องมือวัดที่เรียกว่า Teacher Efficacy Scale ซึ่งเป็นแบบวัดมาตรฐานค่าของลิเคิร์ต แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 6 คะแนน ค่อนข้างเห็นด้วย เท่ากับ 5 คะแนน เห็นด้วยบ้าง เท่ากับ 4 คะแนน ไม่ค่อยเห็นด้วย เท่ากับ 3 คะแนน ค่อนข้างไม่เห็นด้วย เท่ากับ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 1 คะแนน แบบวัดนี้มีจำนวน 30 ข้อคำถาม จำแนกเป็น 2 มาตรการย่อย มาตรการแรกแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ความสามารถในการสอนของบุคคล (Personal Teaching Efficacy) โดยเห็นว่าการรับรู้ความสามารถในการสอนของบุคคลเป็นความเชื่อของครูว่าตนเองมีทักษะและความสามารถที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตัวอย่างข้อคำถามในมาตรานี้ เช่น เมื่อผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิมถือเป็นเรื่องปกติเพราะข้าพเจ้าได้ใช้วิธีการสอนที่ดีขึ้นกว่าเดิม มาตรการที่สองคือการรับรู้ความสามารถในการสอนทั่วไป (General Teaching Efficacy) โดยเห็นว่าการรับรู้ความสามารถในการสอนทั่วไปเป็นความเชื่อของครูที่ว่าความสามารถของครูที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้นได้ถูกจำกัดโดยอิทธิพลของปัจจัยภายนอก ซึ่งอยู่นอกเหนือความควบคุมของครู เช่น สภาพแวดล้อมทางบ้าน พื้นฐานของครอบครัว และอิทธิพลของพ่อแม่ เป็นต้น ตัวอย่างข้อคำถามในมาตรานี้ เช่น การสอนในห้องของข้าพเจ้ามีอิทธิพลต่อผู้เรียนน้อยกว่าอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางบ้านของผู้เรียน โดยกิบสันและเด็มโบเห็นว่าการรับรู้ความสามารถในการสอนของบุคคลจะสอดคล้องตามแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) ส่วนการรับรู้ความสามารถในการสอนทั่วไปจะสอดคล้องตามแนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Outcome Expectation) ของแบนดูรา สำหรับการให้คะแนนหรือการประเมินระดับการรับรู้ความสามารถของครูจะพิจารณาคะแนนรวมทั้งสองมาตรการย่อย

แบบวัดของกิบสันและเด็มโบนับว่าเป็นแบบวัดที่ถูกนำไปขยายใช้อย่างกว้างขวาง ในงานวิจัยต่าง ๆ ในระยะต่อมา และจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของครูตามแนวคิดของแบนดูรานั้นต่างให้สรุปที่ตรงกันว่ามีความคงเส้นคงวาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของครูใน 2 มิติข้างต้น และพบว่าองค์ประกอบทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก (Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 212-213) อย่างไรก็ตามแบนดูรา (Woolfolk; & Hoy. 1990 citing Bandura. 1988) ยังเห็นว่ามาตรการย่อยหรือองค์ประกอบของแบบวัดกิบสันและเด็มโบที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะในมาตรานี้ยังไม่สอดคล้องตามแนวคิดที่เขาได้กล่าวไว้ ทั้งนี้เนื่องจากตามแนวคิดของแบนดูรา ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะเกี่ยวข้องกับการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดตามมาจากการแสดงพฤติกรรมของครู เช่น การเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียน การลดอัตราผู้เรียนที่ถอน

การเรียนออกกลางคัน (Drop-Out) หรือรางวัลที่ครูจะได้รับจากการสอน เป็นต้น นอกจากนี้แบนดูรายังเห็นว่าในการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นเป็นการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงบริบทหรือความสามารถในการปฏิบัติงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะมากกว่าเป็นการประเมินตนเองในภาพรวมทั่วไป (Riggs; & Enochs. 1990: 627 citing Bandura. 1981) ดังนั้นจึงทำให้พบว่างานวิจัยในระยะต่อมาที่นำแนวคิดของกิบบินส์และเด็มโบไปประยุกต์ใช้ได้ให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะดังกล่าวมากขึ้น เช่นงานวิจัยของริกส์และอีโนชส์ (Riggs; & Enochs. 1990: 625-637)

ริกส์และอีโนชส์ได้พัฒนาแบบวัด Science Teaching Efficacy Belief Instrument (STEBI) ที่พบว่ามีลักษณะที่แตกต่างจากแบบวัดของกิบบินส์และเด็มโบ คือมีการพิจารณาถึงบริบทและเนื้อหาวิชาที่สอนร่วมด้วย แบบวัดของริกส์และอีโนชส์ จำแนกการรับรู้ความสามารถของครูออกเป็น 2 มาตรการย่อย คือการรับรู้ความสามารถในการสอนวิทยาศาสตร์ของบุคคล (Personal Science Teaching Efficacy: PSTE) และความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาในการสอนวิทยาศาสตร์ (Science Teaching Outcome Expectancy: STOE) โดยในมาตราแรกจะสะท้อนให้เห็นถึงการทุ่มเทเวลาในการสอนวิทยาศาสตร์และการพัฒนามโนคติในการดำรงชีวิตที่เป็นที่นับถือ นอกจากนี้ยังพบว่าองค์ประกอบนี้จะสัมพันธ์กับการวัดส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้การสอนวิทยาศาสตร์บรรลุผลสำเร็จ ตัวอย่างข้อคำถามในมาตรานี้ เช่น ฉันมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์อย่างเพียงพอต่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในมาตราที่สองจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ (Quality of Teaching in Science) ตัวอย่างข้อคำถามในมาตรานี้ เช่น การสอนวิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพจะมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีแรงจูงใจต่ำ แบบวัดนี้มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อคำถาม เป็นมาตรประมาณค่าของลิเคิร์ต แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 5 คะแนน เห็นด้วย เท่ากับ 4 คะแนน ไม่แน่ใจ เท่ากับ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย เท่ากับ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 1 คะแนน ในขณะที่ข้อคำถามทางลบจะให้คะแนนตรงกันข้ามกัน สำหรับการให้คะแนนหรือการประเมินระดับการรับรู้ความสามารถของครูจะพิจารณาคะแนนในแต่ละมาตราย่อยแยกออกจากกัน

นอกจากการวัดการรับรู้ความสามารถในการสอนของครู โดยจำแนกออกเป็น 2 องค์ประกอบตามแนวคิดของกิบบินส์และเด็มโบแล้ว แอชตัน บัวร์และครอคเกอร์ (Tschannen-Moran: Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 209, 217-218 citing Ashton; buhr; & Crocker. 1984) ได้พัฒนาแบบวัด Ashton Vignette ซึ่งเป็นแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการสอนของครูตามแนวคิดของแบนดูราที่เน้นถึงความเฉพาะเจาะจงของบริบทแวดล้อม (Context Specific) แบบวัดนี้มีความแตกต่างไปจาก 2 แบบวัดที่ได้

กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ มุ่งศึกษาถึงการรับรู้ความสามารถในการสอนของครู โดยได้จำแนกการวัดการรับรู้ความสามารถในการสอนออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจ ระเบียบวินัย การสอนทางด้านวิชาการ การวางแผนการสอน การประเมิน และการทำงานร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน ลักษณะของแบบวัดจะเป็นบทความสั้น ๆ ที่อธิบายถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจะต้องประสบแล้วตั้งคำถามเพื่อให้ครูพิจารณาหรือลงความเห็นในแต่ละสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น มีผู้เรียนกลุ่มเล็กกลุ่มหนึ่งที่มักจะชอบคุยกันในห้องเรียน ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มนี้จากการทดสอบและการบ้านที่ส่งพบว่ามีความสามารถพอที่จะทำได้หรือบางครั้งถือว่าอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นต่อชั้นเรียน พบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวสร้างความรบกวนต่อผู้เรียนคนอื่น ๆ ท่านคิดว่าวิธีการที่ท่านใช้ในการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียนกลุ่มนี้จะได้ผลอย่างไร โดยลักษณะการตอบคำถามของแบบวัดนี้จะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ รูปแบบแรกจะเป็นการประเมินโดยอ้างอิงจากตนเอง (Self-Referenced) เป็นการถามเพื่อให้ครูพิจารณาว่าครูจะดำเนินการอย่างไรบ้างเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่กำหนด โดยให้ครูพิจารณาตัวเลือกจาก “ไม่ได้ผลมากที่สุด” ถึง “ได้ผลมากที่สุด” รูปแบบที่สองจะเป็นการประเมินโดยอ้างอิงจากกลุ่ม (Norm-Referenced) เป็นการถามเพื่อให้ครูพิจารณาเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับบุคคลอื่น โดยให้ครูพิจารณาตัวเลือกจาก “ได้ผลน้อยกว่าครูส่วนใหญ่” ถึง “ได้ผลมากกว่าครูส่วนใหญ่”

แบบวัดนี้ได้พัฒนาแบบวัด Bandura's Teacher Self-Efficacy Scale ขึ้น ตามความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การวัดการรับรู้ความสามารถของครูไม่จำเป็นจะต้องทำให้เป็นรูปแบบเดียวกันในลักษณะของงานหรือลักษณะของเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกัน แต่สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ เครื่องมือวัดนั้นจะต้องมีความแตกต่างตามระดับความต้องการของงานที่ทำ มีการพิจารณาถึงการตอบสนองที่สะท้อนให้เห็นระดับความเข้มของความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ และมีการกำหนดสถานการณ์ที่ให้เลือกครอบคลุมทั้งกิจกรรม และภาระงานที่รับผิดชอบ โดยแบบวัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ข้อคำถาม 30 ข้อ จำแนกเป็น 7 มาตรฐานย่อย ได้แก่ การมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การมีอิทธิพลต่อการใช้แหล่งทรัพยากร การมีความสามารถในการสอน การมีความสามารถในการจัดระเบียบ การมีความสามารถที่จะขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง การมีความสามารถที่จะขอความร่วมมือจากชุมชน และการมีความสามารถที่จะสร้างบรรยากาศทางบวกในโรงเรียน ลักษณะการตอบคำถามในแต่ละข้อ ผู้ตอบจะต้องให้คะแนนตนเองว่าอยู่ระดับใด โดยคำถามแต่ละข้อจะมีทั้งหมด 9 คะแนน จาก ไม่มีเลย เท่ากับ 1 คะแนน น้อยมาก เท่ากับ 3 คะแนน เป็นบางครั้ง เท่ากับ 5 คะแนน ค่อนข้างมาก เท่ากับ 7 คะแนน

และมากที่สุด เท่ากับ 9 คะแนน (Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 209-219 citing Bandura. 1997)

การวัดการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นตามนิยามปฏิบัติการเกี่ยวกับความเชื่อของครูที่มีต่อความสามารถของตนในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของครูในการเตรียมสอนวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถของครูในการดำเนินการสอนวิชาชีพ และการรับรู้ความสามารถของครูในการประเมินผลการสอนวิชาชีพ โดยใช้แนวคิดของแบนดูราเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความมาตรฐานรวมค่า 5 ระดับ จาก “มั่นใจมากที่สุด” ถึง “มั่นใจน้อยที่สุด”

สำหรับผลงานวิจัยที่พบว่าการรับรู้ความสามารถของครูมีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้ ปรีดา เบญจการ (2548) ศึกษาการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของครูในกระบวนการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู จำนวน 35 คน แบ่งเป็น (กลุ่มครูผู้วิจัยร่วม) กลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของครูในกระบวนการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 18 คน (กลุ่มเปรียบเทียบ) กลุ่มที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของครูในกระบวนการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 17 คน พบว่ากลุ่มครูที่ได้รับการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของครูในกระบวนการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้การรับรู้ความสามารถของครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสูงขึ้นก่อนได้รับการส่งเสริมอย่างเห็นได้ชัด และเมื่อสิ้นสุดการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของครู พบว่ากลุ่มครูผู้ร่วมวิจัยมีการรับรู้ความสามารถของครูและความสามารถในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสูงกว่า กลุ่มเปรียบเทียบ วรณะ บรรจง (2551: 118-119) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์นักศึกษาครูและการรับรู้ความสามารถของครูในการเป็นครูนักวิจัยของนักศึกษาครูที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครูในยุคปฏิรูปการศึกษา จำนวน 945 คน พบว่าพฤติกรรมครูนักวิจัยได้รับอิทธิพลจากเอกลักษณ์ของครู ความยึดมั่นผูกพันในบทบาท การรับรู้ความสามารถของครูในการเป็นครูนักวิจัยการถ่ายทอดทางสังคม จากสถาบันฝึกหัดครูจากโรงเรียน และครอบครัว โดยตัวแปรเหล่านี้ร่วมกันทำนายพฤติกรรมครูนักวิจัยได้ร้อยละ 66 ส่วนวีรวรรณ สุทิน (2551) ศึกษาอิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 500 คน พบว่าการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ($r=.739$) และยังพบอีกว่าการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .81

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนในข้างต้น จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ ของครู ดังนั้นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงคาดได้ว่าครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการสอนวิชาบัญชีสูงจะมีพฤติกรรมการสอน วิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการสอนวิชาบัญชีต่ำ

เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีกับพฤติกรรมการสอน

ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล

เชลดอน สไตรเกอร์ (Sheldon Stryker) นักทฤษฎีในกลุ่มทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม พัฒนาทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลจากแนวคิดทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดหรือลดข้อบกพร่องของทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม ในด้านการนำไปใช้นิยามเฉพาะ ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ข้อเสนอของงานวิจัยที่มีความหมาย และเพื่อให้ทฤษฎีปฏิสังสรรค์ สัญลักษณ์สามารถอธิบายการกระทำสังคมที่มีความซับซ้อนในมิติของโครงสร้างสังคมและเพื่อให้ ความหมายของอัตตะเที่ยงตรงมากขึ้น ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลเป็นทฤษฎีปฏิสังสรรค์เชิงโครงสร้าง ให้นิยามอัตตะว่า เป็นโครงสร้างประกอบด้วยเอกลักษณ์ที่สะท้อนให้เป็นบทบาทต่าง ๆ ที่กระทำ ในโครงข่ายการปฏิสังสรรค์ที่มีการแบ่งแยกอันซับซ้อน ดังนั้นเอกลักษณ์ที่หลากหลายเหล่านั้นจึงถูกจัดสรร ในรูปของระดับความเด่น (Salience) ที่ลดหลั่นกันตามลำดับความสำคัญของเอกลักษณ์ที่เขาครอบครองอยู่ (सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล. 2535: 19; อ้างอิงจาก พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงษ์. 2532; Stryker; & Serpe. 1982: 199-200; Stryker. 1981: 21) ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลเป็นทฤษฎีปฏิสังสรรค์เชิงโครงสร้าง มีประเด็น หลักของการอธิบายการปฏิสังสรรค์สังคม โดยพิจารณาในทัศนัยการกระทำบทบาท (Role Performance) ในฐานะที่เป็นผลผลิตร่วมระหว่างอิทธิพลของสังคมและอัตตะ ด้วยการนำเอาทฤษฎีบทบาทผสมผสานกับ แนวทฤษฎีปฏิสังสรรค์นิยม โดยมีรากฐานจากแนวคิดที่สำคัญ ๆ เช่น การสร้างบทบาท (Role Making) จาก เทอร์เนอร์ (Turner) ความเด่นของเอกลักษณ์จาก แม็กคอลล์และซิมมอนส์ (McCall; & Simmons) (Stryker; & Serpe. 1994: 16; Stryker; & Serpe. 1982: 206; Stryker. 1981: 23)

สไตรเกอร์ (Stryker. 1980: 53-55) ได้สรุปทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลโดยกล่าวในเนื้อหาของสังคมที่มีต่อบุคคล กล่าวคือ

1. พฤติกรรมขึ้นกับการระบุหรือจัดประเภททางสังคม การระบุหรือคำที่เกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ทั้งทางกายภาพและทางสังคม โดยมีความหมายในรูปแบบตาม คาดหวังเชิงพฤติกรรมที่ได้รับการยึดถือร่วมกัน บุคคลสามารถเรียนรู้ แยกแยะ

2. คำที่เกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ในการปฏิสังสรรค์ คือ สัญลักษณ์ซึ่งถูกใช้เพื่อระบุตำแหน่งที่มีความมั่นคง บอกได้ถึงรูปร่างหรือลักษณะองค์ประกอบของโครงสร้างสังคม นั่นคือ ตำแหน่งจะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความคาดหวังพฤติกรรมร่วมกัน โดยถูกกำหนดจากความคาดหวังดังกล่าวในรูปของบทบาท

3. บุคคลแสดงการกระทำในบริบทของรูปแบบพฤติกรรมที่จัดสรรแล้วหรือในบริบทของโครงสร้างสังคม และจะระบุคนอื่นในความหมายของการรับรู้บุคคลดังกล่าวว่า เป็นผู้ครอบครองตำแหน่ง เมื่อบุคคลระบุแต่ละฝ่ายพวกเขาจะเกิดความคาดหวังในพฤติกรรมจากชื่อหรือตำแหน่งของแต่ละฝ่ายด้วย

4. เมื่อบุคคลแสดงการกระทำในบริบทของการจัดสรรรูปแบบพฤติกรรม เขาจะปรับการระบุสู่ตัวเขาเองเช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านี้จะเป็นผลสะท้อนถึงการระบุตำแหน่งซึ่งกลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของอัตตา สร้างสรรค์สู่ความคาดหวังบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของเขา

5. เมื่อบุคคลเข้าสู่สถานการณ์ปฏิสังสรรค์ เขาจะนิยามสถานการณ์โดยระบุชื่อแก่นั่น แก่คนอื่นที่ร่วมปฏิสังสรรค์แก่ตัวเขาเอง และแก่ภาพต่าง ๆ ในเหตุการณ์ และใช้ผลของการนิยามเหล่านี้มาเพื่อจัดระเบียบพฤติกรรมของเขาเองในสถานการณ์นั้น ๆ

6. พฤติกรรมสังคมไม่เกิดจากนิยามเหล่านี้ แม้ว่าการนิยามระยะแรกจะเป็นการบีบบังคับความเป็นไปได้สำหรับการนิยามอื่น ๆ ที่ปรากฏจากการปฏิสังสรรค์ พฤติกรรมเป็นผลของกระบวนการสร้างบทบาทที่เริ่มจากความคาดหวัง ในกระบวนการนิยามสถานการณ์และจะพัฒนาโดยผ่านการลองโดยการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้กระทำซึ่งบุคคลเหล่านี้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาของการปฏิสังสรรค์ได้

7. ระดับบทบาทจะถูกสร้างมากกว่าเป็นการแสดง ตลอดจนองค์ประกอบที่เข้ามาเสริมหรือเป็นโครงสร้างของบทบาท ขึ้นกับขนาดหรือความใหญ่ของโครงสร้างสังคมโดยรวมที่การปฏิสังสรรค์เกิดขึ้น

8. เมื่อพิจารณาถึงระดับซึ่งบทบาทถูกสร้างมากกว่าเป็นเพียงการเล่นบทบาทตามที่กำหนด การเปลี่ยนแปลงอาจเกิดในคุณลักษณะของนิยามในการให้ชื่อหรือคำที่เกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ และในความเป็นไปได้สำหรับปฏิสังสรรค์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมที่ใหญ่กว่าที่ครอบคลุมการปฏิสังสรรค์เหล่านั้นได้

จากข้อเสนอของ สไตรเกอร์ ดังกล่าวพบว่าในกระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคมมีการระบุชื่อจัดประเภททางสังคม มีการให้ความหมายแก่วัตถุ บุคคล พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อมทางสังคม หากการเรียนรู้ถึงความหมายและการจัดประเภททางสังคมต่าง ๆ บุคคลจะเริ่มสวมตำแหน่ง และระบุตำแหน่งที่เหมาะสมให้กับตนเองจากความคาดหวังในท่าทางหรือพฤติกรรมจากชื่อและตำแหน่งนั้น ซึ่งการระบุตำแหน่งให้กับตนเองนี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของอัตตาด้วย

ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล เป็นทฤษฎีที่เชื่อมโยงหน่วยการวิเคราะห์ที่ต่างระดับเข้าด้วยกัน คือระดับจุลภาค ซึ่งได้แก่การปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์และการกระทำบทบาทเข้ากับระดับโครงสร้างสังคม ซึ่งเป็นระดับมหภาค ในระดับจุลภาคอธิบายถึงโครงสร้างอัตตะในมิติของเอกลักษณ์เด่น (Identity Salience) โดยที่อัตตะประกอบด้วยชุดของเอกลักษณ์ที่ถูกจัดวางอยู่ในรูปของระดับความเข้มที่ลดหลั่นกันตามลำดับความเด่นของเอกลักษณ์ต่าง ๆ (Identity Salience Hierarchy หรือ Hierarchy of Salience Identity) โดยที่กระทำบทบาทของบุคคลมีรากฐานมาจากความเด่นของเอกลักษณ์ที่เขาครอบครองอยู่ นั่นคือยิ่งเอกลักษณ์นั้นอยู่ในลำดับความเด่นที่สูงเพียงใด ก็จะได้รับเลือกมาใช้ในสถานการณ์นั้น ๆ มากขึ้น ส่วนระดับโครงสร้างสังคมทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล นำเสนอด้วยแนวคิดของความยึดมั่นผูกพันต่อบทบาท (Commitment to Role) ซึ่งเป็นการสะท้อนโครงสร้างเข้าสู่เอกลักษณ์เด่น เนื่องจากความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสิ่งสะท้อนตำแหน่งทางสังคมของบุคคล

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลเป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้น เพื่ออธิบายพฤติกรรมบทบาท โดยการผสมผสานแนวคิดโครงสร้างอัตตะในมิติของลำดับชั้นความเด่นของเอกลักษณ์และการกระทำบทบาทของบุคคลที่มีรากฐานจากความเด่นของเอกลักษณ์ที่เขาครอบครองอยู่ร่วมกับโครงสร้างสังคมในมิติของความยึดมั่นผูกพันต่อบทบาท ซึ่งบทบาทก็คือตำแหน่งที่แสดงถึงความคาดหวังต่อพฤติกรรมร่วมกันนั่นเอง

ข้อเสนอของทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลประการหนึ่งในด้านของความเด่นของเอกลักษณ์ คือหากบุคคลมีความเด่นของเอกลักษณ์เพิ่มขึ้น บุคคลนั้นจะยิ่งหาโอกาสแสดงบทบาทภายใต้เอกลักษณ์นั้นมากขึ้น และการกระทำบทบาทจะแสดงถึงความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์นั้น ๆ (Stryker; & Serpe. 1982: 207)

เอกลักษณ์เด่น

เอกลักษณ์เปรียบเสมือนผลผลิตรวบยอดของสังคมที่มนุษย์เป็นผู้สร้าง เป็นผู้กำหนดและเป็นผู้รักษาไว้ซึ่งความหมายเชิงวัตถุ เนื่องจากมนุษย์เป็นผู้กำหนดสัญลักษณ์ ให้ความหมายและตอบสนองต่อสิ่งเหล่านั้นเอง (सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล. 2535: 27) ในทัศนะของอัตตะกับตำแหน่งในโครงสร้างสังคม เอกลักษณ์เป็นการสะท้อนกลับเชิงปัญญาของมนุษย์ จากการคาดหวังร่วมกันต่อพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับตำแหน่งทางสังคมในโครงข่ายความสัมพันธ์ที่จัดระเบียบแล้ว และจากการที่อัตตะเป็นวัตถุสังคมชนิดหนึ่งในการปฏิสังสรรค์ บุคคลจะนำเอาความคาดหวังพฤติกรรม รูปแบบตำแหน่งทางสังคมมาจัดประเภทหรือนิยามให้กับตัวเองจึงกลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของอัตตะของบุคคล ดังนั้นอัตตะจึงผุดขึ้นมา ตอกย้ำ พัฒนา และเปลี่ยนแปลงได้โดยที่โครงข่ายความสัมพันธ์ที่มีความหลากหลายและซับซ้อน ส่งผลให้

โครงสร้างของอัตตะประกอบด้วยเอกลักษณ์ที่หลากหลายเทียบกับจำนวนชุดโครงสร้างความสัมพันธ์ที่เขาเกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลมีแนวคิดที่ว่า อัตตะประกอบด้วยชุดของเอกลักษณ์ที่ถูกจัดเรียงในรูปแบบลำดับชั้นความเด่นหรือความสำคัญ กล่าวคือ เอกลักษณ์ถูกจัดเรียงตามลำดับชั้นความเด่น และมีเพียงเอกลักษณ์เดียวที่แสดงหรือถูกปลูกให้มีความเด่นเหนือเอกลักษณ์อื่น ๆ เพื่อทำหน้าที่ในสถานการณ์นั้น โดยที่ลำดับชั้นความเด่นของเอกลักษณ์ถูกนิยามว่าเป็นโอกาสหรือความเป็นไปได้ของการที่เอกลักษณ์หนึ่ง ๆ จะถูกนำมาใช้เป็นสิ่งแสดงออกในสถานการณ์หรือเอกลักษณ์นั้นมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการทำนายพฤติกรรม (Stryker; & Serpe. 1994; Stryker; & Serpe. 1982: 206, 212; Stryker. 1981: 24; citing Stryker. 1980) เอกลักษณ์เด่นจะส่งผลให้บุคคลเพิ่มการค้นหาโอกาสที่จะกระทำในนิยามที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์นั้น เพิ่มการมองสถานการณ์ว่าเป็นโอกาสที่จะกระทำในนิยามดังกล่าว โดยการจัดลำดับที่เพิ่มขึ้นทำให้การกระทำที่เกี่ยวพันกับความเด่นทางเอกลักษณ์นั้น ๆ สูงขึ้น (Stryker. 1987: 95)

เอกลักษณ์ในทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลมีความหมายเดียวกับเอกลักษณ์แห่งบทบาทในงานของเบอร์ค (Burke. 1980) แมคคอลลล์และซิมมอนส์ (McCall; & Simmons. 1978) (Stryker; & Staham. 1985: 346; Stryker; & Serpe. 1982: 206) ตัวแบบเอกลักษณ์แห่งบทบาทที่นำเสนอโดย แมคคอลลล์และซิมมอนส์ มีแกนของความคิดคือ มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีการวางแผน มีจินตภาพที่เปรียบเสมือนการแสดงละคร เอกลักษณ์แห่งบทบาทเป็นอัตตะในทัศนะในอุดมคติ เป็นแหล่งเริ่มแรกของการวางแผน เป็นเกณฑ์สำหรับให้คุณค่าการกระทำ เป็นตัวให้ความหมาย โดยทำหน้าที่ครอบคลุมถึงการบ่งชี้ขี้นิยามของสถานการณ์เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และเป็นสิ่งสำคัญในการบ่งชี้วัตถุในโลกของบุคคล (Stryker; & Staham. 1985: 346-347) แมคคอลลล์และซิมมอนส์ (1978) นิยามเอกลักษณ์บทบาทว่าเป็นคุณลักษณะและบทบาทที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตัวเองในการครอบครองตำแหน่งหนึ่ง ๆ ทางสังคม เอกลักษณ์แห่งบทบาทยังเป็นจินตภาพของตัวปัจเจกบุคคลเองเสมือนว่าตัวเขาเป็นและกระทำตามที่เขาได้ครอบครองตำแหน่งนั้น ๆ ถึงแม้ว่าเอกลักษณ์แห่งบทบาทจะถูกนิยามว่า เป็นจินตภาพของบุคคลแต่ก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน 2 ประการคือ ประการแรก เป็นแหล่งปฐมนิยามของแผนการกระทำ โดยที่ตัวแผนการกระทำที่เด่นของเอกลักษณ์แห่งบทบาท เป็นตัววิเคราะห์พื้นฐานและชักจูงสำหรับการแสดงการกระทำจริง การคาดการณ์ถึงปฏิกิริยาโต้ตอบที่คนอื่นมีต่อตัวแผนการกระทำจะเป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินแผนที่เป็นไปได้สำหรับการแสดงออกของการกระทำ (Overt Action) ที่มีส่วนคล้ายคลึงกับเนื้อหาตัวแผนการกระทำเหล่านี้ ประการที่สอง เอกลักษณ์แห่งบทบาทเป็นการประเมินหรือให้คุณค่าการกระทำจริงของ

ปัจเจกบุคคล หากการกระทำนั้นไม่สอดคล้องกับจินตนาภาพของอัตตะในเรื่องตำแหน่งทางสังคมแล้ว บุคคลจะยกเลิกหรือใช้การกระทำอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับอัตตะ (Mc.Call; & Simmons. 1978: 65-67)

สรุปได้ว่า อัตตะประกอบด้วยชุดของเอกลักษณ์ที่ถูกจัดเรียงในรูปของลำดับขั้นของความเด่น โดยที่ลำดับขั้นความเด่นของเอกลักษณ์คือ โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เอกลักษณ์หนึ่ง ๆ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องแสดงออกในสถานการณ์หรือเอกลักษณ์นั้นมีอิทธิพลต่อการทำนายพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์เด่นนั้น เอกลักษณ์เด่นในทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลมีความหมายเดียวกันกับเอกลักษณ์แห่งบทบาท ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล 2 ประการคือ เป็นแหล่งชักจูงและวิเคราะห์พื้นฐาน การกระทำจริงตลอดจนคาดเดาปฏิกริยาของผู้อื่น และเป็นการประเมินและให้คุณค่าการกระทำจริงของปัจเจกบุคคล เพื่อแสดงการกระทำที่สอดคล้องหรือยกเลิกการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับจินตนาภาพของอัตตะในตำแหน่งทางสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่

เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี

พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงษ์ (2532: 9) ให้ความหมายของเอกลักษณ์วิชาชีพ ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของบุคคลในบทบาทเฉพาะอย่าง นันทนา น้าฝน (2536: 11-12) กล่าวว่า เอกลักษณ์วิชาชีพ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตนของบุคคลเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่แสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่าในสังคมในการให้บริการสังคมที่มีความเป็นเฉพาะแบบตามบทบาทของวิชาชีพนั้น ๆ ส่วนกนิษฐา ตัณฑพันธ์ (2541: 75) ได้นิยามเอกลักษณ์วิชาชีพพยาบาล หมายถึง คุณลักษณะเด่นเฉพาะตนของพยาบาลในการให้บริการตามบทบาทวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ การป้องกันโรค การส่งเสริมและคงไว้ซึ่งสุขภาพ การดูแลรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสมศักดิ์ สีดาฤทธิ (2545: 10) ได้นิยามเอกลักษณ์วิชาชีพครูแนะแนว หมายถึง การรับรู้คุณลักษณะเฉพาะตนของผู้ประกอบวิชาชีพครูแนะแนว มีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ ความรู้สึกเป็นปมเด่นและลักษณะเด่นทางบุคลิกภาพ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพครูแนะแนว

จากการลงสนามเบื้องต้นเพื่อสัมภาษณ์ครูวิชาชีพบัญชี โดยครูวิชาชีพบัญชีได้กล่าวถึงคุณลักษณะเฉพาะของครูวิชาชีพบัญชีว่าต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้มีความคิดที่เป็นระบบ
2. ช่างสังเกต
3. ละเอียด รอบคอบ
4. มีระเบียบ

5. มีความอดทนอดกลั้น
6. มีความเที่ยงตรง
7. มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา
8. มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สรุปได้ว่า เอกลักษณ์วิชาชีพ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงบทบาทเฉพาะอย่างของตนตามวิชาชีพที่ตนประกอบวิชาชีพนั้น ๆ อยู่

สำหรับความหมายของคำว่า ครูวิชาชีพบัญชี มีดังนี้

คำว่า ครูวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นิยามความหมายของคำว่าครูไว้ว่า ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (ยงค์ ชุมจิต. 2550: 5)

คำว่า วิชาชีพ ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง อาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ ความชำนาญ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2538: 766)

กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 1) วิชาชีพบัญชีหมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547: 13) ประกอบด้วย

1. ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
3. ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
4. ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคล หรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่

สรุปได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชี หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญทางด้านวิชาชีพบัญชี เพื่อทำหน้าที่ทางการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่น ๆ โดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ดังนั้น เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี หมายถึง คุณลักษณะเด่นเฉพาะตนของครูวิชาชีพบัญชีที่ต้องใช้ความคิดที่เป็นระบบ ความช่างสังเกต ความละเอียดรอบคอบ ความมีระเบียบ ความอดทนอดกลั้น ความเที่ยงตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในด้านการทำบัญชี

การวัดเอกลักษณ์เด่น ของสไตรเกอร์ (Stryker; & Serpe. 1982: 210) สร้างแบบสอบถาม โดยสร้างสถานการณ์ให้ผู้ตอบเรียงลำดับเอกลักษณ์ที่กำหนดให้ตามความสำคัญในความรู้สึกของผู้ตอบ คำถามข้อแรกเป็นสถานการณ์ที่ผู้ตอบแนะนำตัวว่า “เราเป็นใคร” แก่คนอื่นที่เขาพบเป็นครั้งแรก ส่วนคำถามข้อที่สองถามกิจกรรมที่ผู้ตอบใช้มากที่สุดในช่วงสุดสัปดาห์ โดยเลือกจากกิจกรรมที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์ที่กำหนด แบบวัดความเด่นของเอกลักษณ์นี้ แต่คำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จาก “สำคัญที่สุด” จนถึง “ไม่สำคัญเลย” ต่อมา สไตรเกอร์และเซอร์เป (Stryker; & Serpe. 1994) ใช้แบบวัดนี้ได้ค่าความเชื่อมั่น .81 ถึง .89 ในแต่ละเอกลักษณ์เมื่อแยกตามเพศ ส่วนโฮลเตอร์ (Hoelter. 1983) วัดเอกลักษณ์เด่นโดยใช้คำคุณศัพท์คู่บอกความหมายของเอกลักษณ์แบบประมาณค่า 7 ระดับ นอกจากนั้น คาลเลโร (Callero. 1985) สร้างแบบวัดความเด่นของเอกลักษณ์ของผู้บริจาคโลหิต จำนวน 5 ข้อคำถาม แบบวัดเป็นแบบประมาณค่า 9 ระดับ จาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .81 ต่อมาเขานำแบบวัดนี้มาใช้ในปี 1992 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 และนันทนา น้ำฝน (2536) ได้พัฒนาแบบวัดเอกลักษณ์วิชาชีพพยาบาล เป็นแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะเฉพาะตนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล แบบวัดแบ่งออกเป็น 2 มาตรวัดย่อย คือ 1) มาตรวัดสมรรถนะของตนเองในการแสดงบทบาทวิชาชีพพยาบาล จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการบริการการพยาบาล ด้านการบริหารการพยาบาล และด้านวิชาการ จำนวน 7 ข้อ 2) มาตรวัดความรู้สึกเป็นปมเด่น จำนวน 9 ข้อ แบบวัดเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จาก “เป็นจริงมากที่สุด” ถึง “ไม่เป็นจริงอย่างยิ่ง” ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในมาตรที่ 1 เท่ากับ .94 มาตรที่ 2 เท่ากับ .85 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ .94 ต่อมา กนิษฐา ตัณฑพันธ์ (2541) ได้สร้างแบบวัดเอกลักษณ์บทบาทเชิงวิชาชีพพยาบาลเป็นแบบวัดปริมาณความเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับการมีลักษณะเด่นของพยาบาลในการให้การพยาบาลตามบทบาทเชิงวิชาชีพ จำนวน 16 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .8425 ในปี 2545 สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ ได้สร้างแบบวัดการรับรู้คุณลักษณะเฉพาะตนของผู้ประกอบวิชาชีพครูแนะแนว โดยใช้การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในการสร้างข้อคำถามได้ 2 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้สึกเป็นปมเด่นและลักษณะเด่นทางบุคลิกภาพ และ 2) ความภาคภูมิใจ

ในวิชาชีพ จำนวน 48 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จาก “ปฏิบัติมากที่สุด” ถึง “ปฏิบัติน้อยที่สุด” ได้ความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .98 และวรรณะ บรรจง (2551) ได้สร้างแบบวัดเอกลักษณ์นักศึกษาครู มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความเด่นของเอกลักษณ์นักศึกษาครู จำนวน 15 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 2) ความภาคภูมิใจในบทบาท จำนวน 13 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และ 3) ความสำคัญของเอกลักษณ์ จำนวน 14 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 ลักษณะของแบบสอบถามทั้ง 3 องค์ประกอบ เป็นมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด”

การวัดเอกลักษณ์ครูวิชาชีพครั้งนี้ เป็นการวัดคุณลักษณะเด่นเฉพาะตนของครูวิชาชีพปฏิบัติที่ต้องใช้ความคิดที่เป็นระบบ ความช่างสังเกต ความละเอียดรอบคอบ ความมีระเบียบ ความอดทนอดกลั้น ความเที่ยงตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพปฏิบัติ ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในด้านการทำบัญชี ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่าแบบออสกูต 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ โดยผู้วิจัยศึกษาแบบวัดเอกลักษณ์บทบาทเชิงวิชาชีพพยาบาล ของกนิษฐา ตันทพันธ์ (2541) ที่สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลด้านเอกลักษณ์เด่นเป็นพื้นฐานในการสร้างข้อคำถามเพื่อสำรวจหรือตรวจสอบความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อคุณลักษณะของบทบาทเชิงวิชาชีพพยาบาล มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

มีงานวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล โดยทฤษฎีนี้เชื่อว่าโครงสร้างของอัตตาประกอบด้วยชุดของเอกลักษณ์ที่ถูกจัดวางอยู่ในรูปแบบลำดับขั้นของความเด่น เอกลักษณ์ที่เด่นที่สุดจะเป็นรากฐานหรือมีอิทธิพลต่อการกระทำบทบาทของบุคคลในสถานการณ์หนึ่ง ๆ สไตรเกอร์ (Stryker; & Serpe. 1982: 208-218) นำเสนอผลงานวิจัยบางส่วนที่นำไปสู่การสร้างทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลกลุ่มตัวอย่างเป็นคนผิวขาวอายุระหว่าง 18-65 ปี จำนวน 164 คน เป็นชาย 63 คน และหญิง 101 คน ศึกษาเอกลักษณ์ 4 ประเภท ได้แก่ ศาสนา บิดามารดา ชีวิตคู่ และการทำงาน โดยตัวแปรที่ใช้ทดสอบแนวคิด ได้แก่ การกระทำบทบาท เอกลักษณ์เด่น ความยึดมั่นผูกพันต่อบทบาท และความพึงพอใจต่อบทบาทในด้านเอกลักษณ์เด่น พบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่มีเอกลักษณ์ด้านศาสนาเด่นหรืออยู่ในระดับความเด่นที่สูงกว่าเอกลักษณ์ด้านอื่น ๆ จะมีการใช้เวลาในบทบาททางศาสนามากกว่าการใช้เวลาในบทบาทที่มีพื้นฐานจากเอกลักษณ์อื่น ๆ โดยที่ความเด่นของเอกลักษณ์มีอำนาจการพยากรณ์เวลาที่ใช้ในบทบาทด้านศาสนา

ร้อยละ 33.7 ต่อมา สไตรเกอร์และเซอร์เป (Stryker; & Serpe. 1994) ศึกษาเพื่อพัฒนาขอบเขตทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล โดยศึกษาถึงความซับซ้อนระหว่างเอกลักษณ์เด่นกับตัวแปรทางจิตบางประการที่จะมีผลต่อการกระทำบทบาทในกลุ่มนักศึกษาใหม่ จำนวน 320 คน เป็นชาย 105 คน หญิง 215 คน วัดเอกลักษณ์ 4 ประการ ได้แก่ นักกีฬา วิชาการ การศึกษา และความสัมพันธ์ส่วนบุคคล พบผลที่สอดคล้องคือ ทั้งชายและหญิงที่มีเอกลักษณ์ด้านใดเด่นกว่าเอกลักษณ์ด้านอื่น ๆ จะใช้เวลาในบทบาทที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์นั้นมากกว่าเวลาที่ใช้ในบทบาทที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์ด้านอื่น ๆ ส่วนคาลเลโร (Callero. 1985) ศึกษาเอกลักษณ์เด่นตามแนวทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริจาดโลหิตโดยสมัครใจเป็นประจำ จำนวน 658 คน อายุเฉลี่ย 33 ปี แต่งงานแล้ว ศึกษาผลของความเด่นของเอกลักษณ์ความเป็นผู้บริจาดโลหิตที่มีต่อการนิยามตนเอง ความสัมพันธ์กับคนอื่นในบทบาทของการเป็นผู้บริจาดโลหิต และพฤติกรรมการบริจาดโลหิตครั้งต่อไป ด้านพฤติกรรมการบริการโลหิต พบว่าบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นผู้บริจาดโลหิตสูง จะมีพฤติกรรมการบริจาดโลหิตสูงด้วย กล่าวคือ ผู้มีเอกลักษณ์ของผู้บริจาดโลหิตมากกว่าผู้บริจาดโลหิตที่เอกลักษณ์ผู้บริจาดโลหิตไม่เด่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเขาเองในปี 1992 ส่วนนัททบรอกและฟรอยดเจอร์ (Nuttbrock; & Freudiger. 1991) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์เด่น ความยึดมั่นผูกพันต่อบทบาททางบทบาทกับความเป็นแม่ โดยศึกษาในมิติของความเด่นของเอกลักษณ์กับเอกลักษณ์ที่สำคัญ ส่วนตัวแปรความเป็นแม่ศึกษาด้านการยอมรับภาระและการเสียสละส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่มีบุตร 1 คน อายุต่ำกว่า 5 ปี อายุมารดาระหว่าง 20-30 ปี มารดาเป็นนักศึกษาผิวขาวและไม่ใช่นักศึกษาต่างชาติ พบว่าเอกลักษณ์เด่นสัมพันธ์กับความเป็นแม่ ทั้ง 2 ด้าน ส่วนเอกลักษณ์ที่สำคัญสัมพันธ์กับความเป็นมารดาด้านการยอมรับภาระเท่านั้น นอกจากนั้นเซอร์เป (Serpe. 1987) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์กับความยึดมั่นผูกพัน เพื่อขยายและพัฒนาทฤษฎีเอกลักษณ์ รูปแบบของการศึกษาเป็นแบบรายงานตนเอง 3 ช่วง คือ กันยายน ตุลาคม และธันวาคม ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาใหม่ที่อาศัยอยู่กับครอบครัวตัวเอง จำนวน 320 คน เป็นชาย 105 คน หญิง 215 คน พบผลที่น่าสนใจประการหนึ่ง กล่าวคือค่าสัมประสิทธิ์ความมั่นคงของเอกลักษณ์เด่น เมื่อวัดในช่วงกันยายนถึงตุลาคม และตุลาคมถึงธันวาคม มีค่าเท่ากันในเอกลักษณ์ด้านวิชาการและเอกลักษณ์ด้านการศึกษา ในงานวิจัยนี้ค่าสัมประสิทธิ์ความมั่นคงเป็นตัวบ่งชี้ระดับความมั่นคงหรือความไม่มั่นคงของอัตตา นั่นคือลำดับขั้นของความเด่นนั่นเอง

สำหรับประเทศไทยมีงานวิจัยที่นำแนวคิดทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลโดยกว้างเป็นส่วนหนึ่งของกรอบการวิเคราะห์ ดังนี้ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2532) ศึกษากระบวนการพัฒนาและอ้างเอกลักษณ์ร่วมกันเพศซึ่งเป็นการศึกษาภาคสนามในเกย์ จำนวน 100 คน ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์

แบบเจาะลึกกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่ากระบวนการพัฒนาและอ้างเอกลักษณ์
 รักร่วมเพศ มีลักษณะเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องผ่านเงื่อนไขสำคัญของการยอมรับความหมาย และ
 ประเภททางสังคมแบบรักร่วมเพศมาให้แก่ตนเอง ขั้นตอนดังกล่าวมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเกิด
 ความรู้สึกที่ตนแตกต่างจากผู้อื่นเป็นขั้นตอนที่บุคคลรับรู้ว่าคุณลักษณะบางประการของเขาแตกต่างไปจาก
 ชายทั่วไปในสังคม การได้รับการตอบสนองจากผู้ร่วมปฏิสังสรรค์ รวมถึงการที่เขาถูกระบุว่าเป็นผู้รักร่วมเพศ
 จากนิยามใดนิยามหนึ่ง ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นตอนการแยกความรู้สึกและการกระทำออกจากเอกลักษณ์
 ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นตอนการเปิดเผยตัวมีเงื่อนไขสำคัญที่บุคคลยอมรับกับตนเองว่าเขา คือ ผู้รักร่วมเพศ
 ได้แก่ การได้พบกับบุคคลนัยสำคัญหรือบุคคลอ้างอิงของเขา ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการก่อตัวของ
 เอกลักษณ์รักร่วมเพศ และขั้นตอนสุดท้ายคือ เกย์ซึ่งมีวัฒนธรรมย่อยตอบสนองความรู้สึกและพฤติกรรม
 ส่งผลให้เอกลักษณ์รักร่วมเพศมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ต่อมา กิตติภูมิ วิเศษภักดิ์ (2534) ศึกษา
 กระบวนการพัฒนาและอ้างเอกลักษณ์การแต่งกายแบบฮิญาบของนักศึกษาสตรีมุสลิมในมหาวิทยาลัย
 ส่วนกลาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจในการหันมาแต่งกายแบบฮิญาบ กระบวนการคิด การมอง
 ประเมิน หรือระบุตนเองของนักศึกษาสตรีมุสลิม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์เจาะลึก
 ในกลุ่มนักศึกษาสตรีมุสลิมในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง 4 แห่ง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นกระบวนการสำคัญ ๆ
 ที่นำไปสู่การยึดมั่นผูกพันในเอกลักษณ์ฮิญาบ โดยที่สถาบันครอบครัวและกลุ่มเพื่อนเป็นเงื่อนไขสำคัญ
 ในการอบรมขัดเกลาจนเกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายหรือนิยามที่มีอยู่จากเดิมความหมายเชิงลบ
 ไปเป็นความหมายเชิงบวก สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2535) ศึกษากระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์
 ทางสังคมของหมอดู เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมโดยไม่เปิดเผยสถานภาพส่วนตัว
 กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหมอดู อาจารย์ผู้สอน ผู้มาใช้บริการในสมาคมโหราศาสตร์ พบผลที่สำคัญ
 ประการหนึ่ง คือ การสร้างตัวตนของหมอดูมี 3 ขั้นตอน คือ การนิยามวิชาชีพล่วงหน้าโดยบุคคลมีปัจจัย
 ผลักดันให้เข้าสู่สถาบันการฝึกอบรมซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาทางสังคม และประสบการณ์ทางสังคมของ
 บัณฑิตบุคคล ขั้นตอนที่สอง ได้แก่ ขั้นตอนการก่อรูปหรือการพัฒนาตัวตนหมอดูในกระบวนการฝึกอบรม
 และขั้นตอนสุดท้าย คือ ขั้นตอนการเป็นผู้ปฏิบัติโดยมีเงื่อนไขสำคัญต่อการก่อรูปตัวตนหมอดู คือ ความ
 คาดหวังของผู้รับบริการ กนิษฐา ตัณฑพันธ์ (2541) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธ
 ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทำให้การพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ จำนวน 348 คน พบว่าพยาบาลวิชาชีพ
 ที่มีเอกลักษณ์บทบาทเชิงวิชาชีพหรืออิทธิบาทสี่ ลักษณะใดลักษณะหนึ่งสูง ถ้าหากมีอิทธิบาทสี่สูงหรือ
 เอกลักษณ์บทบาทเชิงวิชาชีพสูงร่วมด้วย จะเป็นผู้ให้การพยาบาลตามบทบาทเชิงวิชาชีพด้านการป้องกัน
 โรคมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะตรงกันข้าม นอกจากนี้ยังพบว่าเอกลักษณ์บทบาทเชิงวิชาชีพ

เป็นตัวอย่างอันดับแรก โดยสามารถพยากรณ์พฤติกรรมทำให้การพยาบาลตามบทบาทเชิงวิชาชีพ ได้ร้อยละ 22 วรรณะ บรรจง (2551: 115) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์นักศึกษาครูและการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครูในยุคปฏิรูปการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูในเขตภาคใต้ จำนวน 945 คน พบว่า ตัวแปรเอกลักษณ์นักศึกษาครูมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .72 สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ (2545:141) ศึกษาปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์วิชาชีพและพฤติกรรมกาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูแนะแนว จำนวน 300 คน พบว่าเอกลักษณ์วิชาชีพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทวิชาชีพครูแนะแนวมากที่สุด

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์วิชาชีพข้างต้น จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่สุดในลำดับขั้นความเด่นของเอกลักษณ์บุคคลก็จะกระทำการหรือพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เด่นนั้น หรือเอกลักษณ์เด่นของบุคคลจะมีอิทธิพลต่อการทำนากการกระทำ บทบาทหรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์เด่นนั้น ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงคาดได้ว่าครูที่มีเอกลักษณ์วิชาชีพบัญชีสูงจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูที่มีเอกลักษณ์วิชาชีพบัญชีต่ำ

ลักษณะทางชีวิสังคมกับพฤติกรรมกาสอนของครูวิชาชีพบัญชี

การที่ครูจะมีพฤติกรรมกาสอนต่างกันหรือไม่นั้น พบว่าลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลด้านชีวิสังคม บางประการมีส่วนร่วมในการอธิบายพฤติกรรมกาสอนด้วย ในงานวิจัยฉบับนี้ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำบัญชี และประสบการณ์สอน ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

อายุกับพฤติกรรมกาสอน

กมลรัตน์ ทองสว่าง (2536: 65) ศึกษาปัจจัยทางชีวิสังคม และจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกาทำงานของพยาบาล จำนวน 300 คน พบว่าพยาบาลที่มีอายุมากมีพฤติกรรมกาทำงานในระดับสูง นุชนารถ ธาตุทอง (2539: 82) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทความคลุมเครือในบทบาท ลักษณะทางจิตบางประการ กับพฤติกรรมกาทำงานของนักวิชาการศึกษา จำนวน 256 คน พบว่ากลุ่มนักวิชาการศึกษาอายุมากที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงมีพฤติกรรมกาทำงานตามการรายงานของตนเองสูงกว่า นักวิชาการในกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะนักวิชาการศึกษาอายุมากที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และนักวิชาการศึกษาที่มีอายุน้อยที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532: 105)

ศึกษาความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู จำนวน 405 คน พบว่าครูที่มีอายุน้อย (ต่ำกว่า 40 ปี) เป็นกลุ่มครูที่มีพฤติกรรมการทำงานระดับต่ำ จรัส อติวิทยากรณ์ (2536: 60) ศึกษาความพึงพอใจของครูสอนวิชาช่างโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 174 คน พบว่าครูสอนวิชาช่างที่มีอายุมากมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง สุวิษ แยมเผื่อน (2545: 47) ศึกษาการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบริหารธุรกิจ จำนวน 40 คน พบว่าอาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนแตกต่างกัน

ดังนั้นจะเห็นได้จากผลการวิจัยว่า อายุของครูมีผลต่อพฤติกรรมการสอน โดยผู้วิจัยคาดว่าครูที่มีอายุมากจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูที่มีอายุน้อย

ระดับการศึกษากับพฤติกรรมการสอน

วิริติ ปานศิลา (2542: 117) ศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล จำนวน 634 คน พบว่าบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบลที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ถ้ามีความเชื่ออำนาจในตนมากและการมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูงมีพฤติกรรมการทำงานเหมาะสมมากที่สุด จรัส อติวิทยากรณ์ (2536: 62) ศึกษาความพึงพอใจของครูสอนวิชาช่างโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 174 คน พบว่าครูสอนวิชาช่างที่มีคุณวุฒิที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี วิมล ศรประสิทธิ์ (2541: 71) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จำนวน 223 คน พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจะเห็นได้จากผลการวิจัยว่า ระดับการศึกษาของครูมีผลต่อพฤติกรรมการสอน โดยผู้วิจัยคาดว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ประสบการณ์ทำวิทยุกับพฤติกรรมการสอน

กมลรัตน์ ทองสว่าง (2536: 68) ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคม และจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพยาบาล จำนวน 300 คน พบว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีพฤติกรรมการทำงานที่ดีกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ปริญญา ณ วันจันทร์ (2536: 73) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน

พบว่าครูที่มีอายุราชการมากและปานกลางมีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าครูอายุราชการน้อย และ อุบล ภัศระ (2535: 74) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษา จำนวน 240 คน พบว่าครูที่มีอายุราชการต่างกันแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานจากการประเมินตนเอง และผู้บริหารต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจะเห็นได้จากผลการวิจัยว่า ประการณในการทำงานของครูมีผลต่อพฤติกรรมการสอน โดยผู้วิจัยคาดว่าครูที่มีประสบการณ์ทำบัญชีจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูที่ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี

ประสบการณ์สอนกับพฤติกรรมการสอน

อุไรพร พานิชกุล (2539: 93) ศึกษาพฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาตนเองของ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 176 คน พบว่าครูคณิตศาสตร์ที่มีประสบการณ์สอน มาก มีพฤติกรรมการสอนที่ดี จรัส อติวิทยากรณ์ (2536: 61) ศึกษาความพึงพอใจของครูสอนวิชาช่าง โรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 174 คน พบว่าครูสอนวิชาช่างที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานสูงกว่าครูสอนวิชาช่างที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และสุวิช แยมเผื่อน (2545: 72) ศึกษาการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบริหารธุรกิจ จำนวน 40 คน พบว่าอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

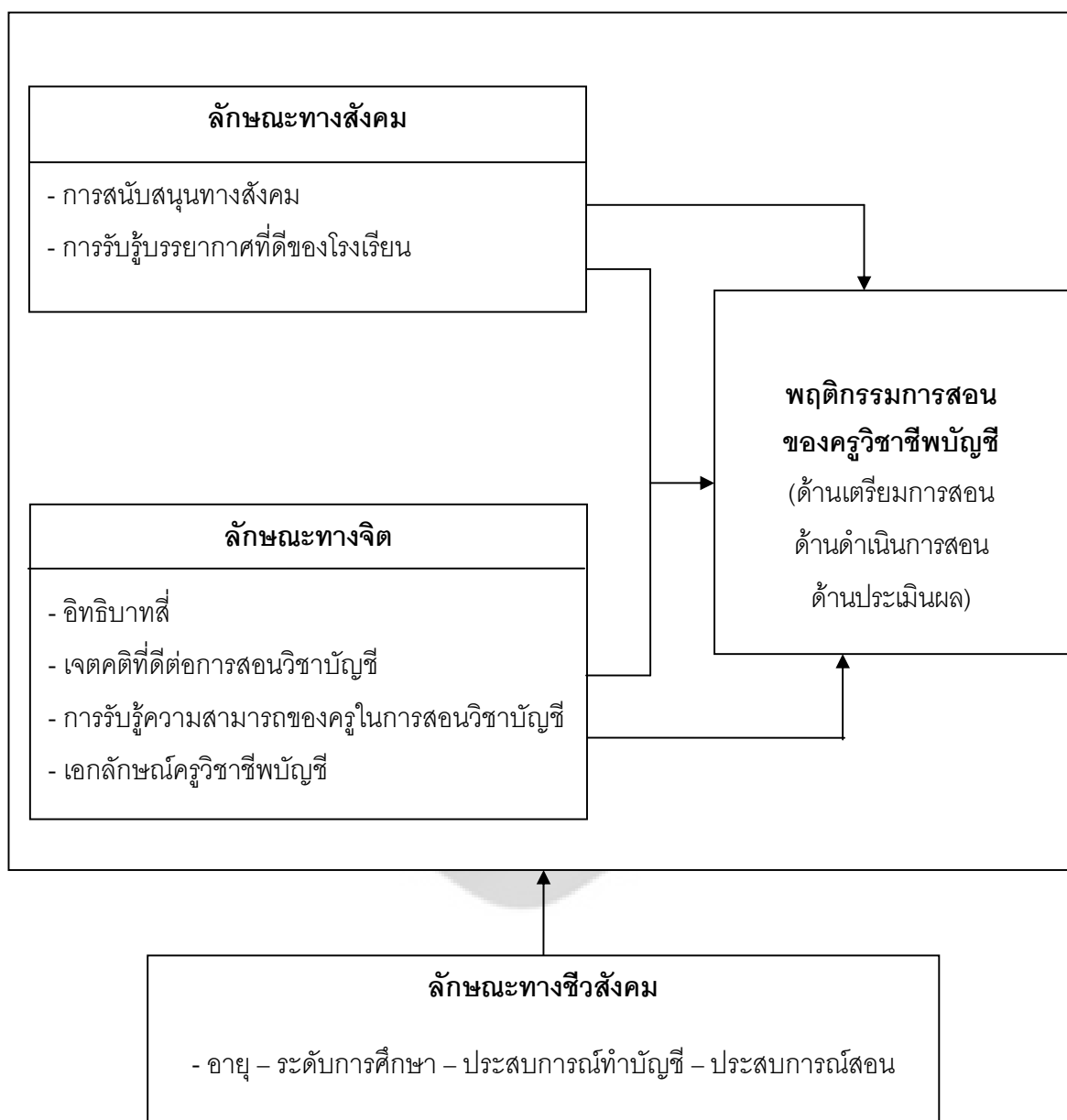
ดังนั้นจะเห็นได้จากผลการวิจัยว่า ประการณการสอนของครูมีผลต่อพฤติกรรมการสอน โดยผู้วิจัยคาดว่าครูที่มีประสบการณ์สอนมากจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูที่มี ประสบการณ์การสอนน้อย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมกับพฤติกรรมการสอน ของครู พบว่ามีความสัมพันธ์กันในหลายลักษณะซึ่ง是需要นำมาพิจารณาในการศึกษาพฤติกรรม การสอนของครู และผู้วิจัยคาดว่าลักษณะทางชีวสังคมที่กล่าวมาข้างต้นจะสามารถใช้เป็นตัวแปรแบ่งกลุ่ม เพื่ออธิบายและทำนายพฤติกรรมการสอนที่แตกต่างกันของครูได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี โดยอาศัยแนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมทั้งจากลักษณะภายใน (จิตใจ) และลักษณะภายนอก (สังคม) ของบุคคลเป็นกรอบในการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้พบหลักฐานที่ชัดเจนพอที่จะสรุปได้ว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มลักษณะทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน และ 2) กลุ่มลักษณะทางจิต ได้แก่ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ในส่วนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มลักษณะทางสังคมกับลักษณะทางจิต ซึ่งจะส่งผลต่อการแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูที่พบหลักฐานประกอบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต เช่น พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการทำงานกับการสนับสนุนทางสังคม ดังงานวิจัยของ กรรณิกา ศิลปพรหมมาศ (2547: 85) ศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพยาบาลจิตเวชที่มีจริยธรรม จำนวน 342 คน พบว่าพยาบาลที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากบุคลากรภายในหน่วยงานมากและมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชมาก มีพฤติกรรมการพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลที่เหมาะสมกว่าพยาบาลที่มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากบุคลากรภายในหน่วยงานน้อยและมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชน้อย พร้อมกันทั้ง 2 ด้าน ลักษณะมี ลูประสงค์ (2546: 74) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) ของบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 274 คน พบว่ากลุ่มนักวิชาการศึกษาที่มีเจตคติต่อการสื่อสารในการทำงานต่ำด้วยกัน ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานสูงมีพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) มากกว่ากลุ่มนักวิชาการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานต่ำ และอัจฉราพร บุญญพนิช (2547: 89) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูประถม จำนวน 278 คน พบว่ากลุ่มครูที่มีเจตคติต่อการสอนต่ำด้วยกันถ้ามีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนมากกว่าครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ และงานวิจัยของ จรัส อติวิทยาภรณ์ (2536); สุวิธ แยมเพื่อน (2545); วิมล ศรีประสิทธิ์ (2541: 71); และอุบล ภัทระ (2535: 74) พบผลการวิจัยสอดคล้องกันว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำบัญชี และประสบการณ์สอน ส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน ดังแสดง

ในภาพประกอบ 1 ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรทั้งสามกลุ่มจะมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามปฏิบัติการ

1. **พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี** หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพบัญชีผ่านการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ดังนี้

1. **ด้านเตรียมการสอน** หมายถึง ครูต้องศึกษาเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอนจนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเตรียมสื่อการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมถึงเตรียมการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไว้ล่วงหน้า

2. **ด้านดำเนินการสอน** หมายถึง ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนมีความเข้าใจพื้นฐานวิชาบัญชีอย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ในการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญชี โดยนำข้อมูลด้านบัญชีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความโปร่งใส ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และมีความคิดที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงานด้านวิชาชีพบัญชีให้กับผู้เรียน

3. **ด้านประเมินผล** หมายถึง ครูต้องกำหนดวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอนและนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนด้วย

การวัดพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นเองโดยให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ ข้อความในแบบวัดนี้มีสองลักษณะ คือ ข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนจึงมีอยู่สองเกณฑ์ คือ

1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน สำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ด้อย

2. **ลักษณะทางสังคม** ประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการดังต่อไปนี้

2.1 **การสนับสนุนทางสังคม** หมายถึง การที่ครูรับรู้ว่ามีผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนร่วมงานให้การส่งเสริม ให้กำลังใจ เห็นถึงคุณค่าของครู ให้การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาสำหรับการแก้ไขปัญหาของครู ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์

การสนับสนุนด้านวัตถุ และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้โดยใช้แบบวัดความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ของคักดีชัย นิรัญทวี (2532) ที่ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ ข้อความในแบบวัดนี้จะมีสองลักษณะ คือ ข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนจึงมีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับจากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกันสำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ารับรู้การสนับสนุนทางสังคมที่ดีมาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ารับรู้การสนับสนุนทางสังคมที่ได้น้อย

2.2 การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานภายในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความร่วมมือของครู และด้านมิตรสัมพันธ์ของครู โดยเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู และระหว่างครูกับครูด้วยกันเอง

2.2.1 ด้านการสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของครูต่อการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนในการติดตาม สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงานของครูอย่างใกล้ชิด เข้มงวดและยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์เป็นสำคัญและตลอดเวลา ทั้งการปฏิบัติงานของครูและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แม้กระทั่งรายละเอียดเพียงเล็กน้อย มุ่งเน้นผลงานของครู ไม่ค่อยเห็นอกเห็นใจความต้องการส่วนบุคคลของครู

2.2.2 ด้านความร่วมมือของครู หมายถึง การรับรู้ของครูต่อการแสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูที่มีการช่วยเหลือ และยอมรับในความสามารถทางวิชาการซึ่งกันและกัน ครูมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนเอง สนุกสนานต่อการทำงานและเพื่อนร่วมงาน มีความกระตือรือร้น มีการเคารพซึ่งกันและกันในสายอาชีพของเพื่อนร่วมงาน

2.2.3 ด้านมิตรสัมพันธ์ของครู หมายถึง การรับรู้ของครูต่อการแสดงออกของเพื่อนครูที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูมีการพบปะกันอยู่เสมอ เป็นการสะท้อนถึงความร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ครูจะรู้จักกันเป็นอย่างดี และสนิทสนมกันมาก มีการสังคมเป็นประจำ

การวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้จากแบบวัดการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียน ของวันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2547) ที่ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ

โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคู่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ ข้อความในแบบวัดนี้มีสองลักษณะ คือ ข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนจึงมีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน สำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนมาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนน้อย

3. ลักษณะทางจิต หมายถึง จิตลักษณะสี่ประการของครู คือ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี และเอกลักษณ์วิชาชีพครูบัญชี ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการดังต่อไปนี้

3.1 อิทธิบาทสี่ หมายถึง ปริมาณความรู้สึกของบุคคลที่นำหลักธรรมอิทธิบาทสี่ มาใช้ในการทำงานหรือการยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อการทำงานและเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ประกอบด้วย

3.1.1 ฉันทะ หมายถึง ปริมาณความรู้สึกรักและพึงพอใจในการทำงานหรือในเป้าหมายของงานที่ทำมีความรักงานที่ทำอย่างแน่วแน่มั่นคง ต้องการงานนั้นให้สำเร็จ และมีความพอใจในความสำเร็จของงานโดยไม่คำนึงถึงรางวัลจากงาน มีจุดมุ่งหมายถึงผลที่แท้จริงจากงาน

3.1.2 วิริยะ หมายถึง ปริมาณความรู้สึกที่มีต่อความขยันขันแข็งในการทำงาน มีใจสู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เห็นว่าอุปสรรคในการทำงานเป็นสิ่งท้าทายความสามารถ

3.1.3 จิตตะ หมายถึง ปริมาณความรู้สึกที่เห็นถึงความสำคัญของงาน มีความสนใจ และมีจิตจดจ่ออยู่เฉพาะงานที่กำลังทำ แม้จะมีสิ่งรบกวนก็ไม่วอกแวกไปจากงานที่กำลังทำ

3.1.4 วิมังสา หมายถึง ปริมาณความรู้สึกในการใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ หรือพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จบรรลุเป้าหมาย มีการทดลองแก้ไขปรับปรุงงานและหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดผลดีต่องานที่ทำ ตลอดจนใช้ปัญญาใคร่ครวญหาองค์ประกอบหรือทางเลือกที่จะส่งเสริมให้งานดียิ่งขึ้น

การวัดอิทธิบาทสี่ ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้จากแบบวัดที่สร้างขึ้นโดย จารุพร แสงเป้า ชมชื่น สมประเสริฐ และสุรพงษ์ ชูเดช (2539) ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” การให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง

ไม่แน่ใจ ไม่จริง และไม่จริงเลย สำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามหลักธรรมอิทธิบาทสี่มาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามหลักธรรมอิทธิบาทสี่น้อย

3.2 เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญญัติ หมายถึง ปริมาณความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาบัญญัติที่มีคุณค่า ความรู้สึกชอบและความพอใจ ตลอดจนความพร้อมที่จะปฏิบัติการสอนอย่างเต็มความสามารถ ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากความหมายเจตคติที่มีองค์ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เชิงประเมินค่า ด้านความรู้เชิงพอใจ และด้านการมุ่งกระทำ ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความมาตรฐานประเมินรวมค่าแบบออสกูต 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ ข้อความในแบบวัดนี้มีสองลักษณะ คือ ข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนจึงมีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน สำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญญัติมาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญญัติน้อย

3.3 การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญญัติ หมายถึง ความเชื่อของครูที่มีต่อความสามารถของตนในการสอนวิชาบัญญัติผ่านการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ดังนี้

3.3.1 การรับรู้ความสามารถของครูในการเตรียมการสอนวิชาบัญญัติ หมายถึง ความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสามารถของตนในการศึกษาเนื้อหาวิชาบัญญัติที่สอนจนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเตรียมสื่อการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมถึงเตรียมการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไว้อย่างล่วงหน้า

3.3.2 การรับรู้ความสามารถของครูในการดำเนินการสอนวิชาบัญญัติ หมายถึง ความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสามารถของตนในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน มีความเข้าใจพื้นฐานวิชาบัญญัติอย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ในการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญญัติ โดยนำข้อมูลด้านบัญชีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความโปร่งใส ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความคิดที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงานด้านวิชาชีพบัญชีให้กับผู้เรียน

3.3.3 การรับรู้ความสามารถของครูในการประเมินผลการสอนวิชาบัญชี หมายถึง ความเชื่อของครูเกี่ยวกับความสามารถของตนในการกำหนดวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอน และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนด้วย

การวัดการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีครั้งนี้ ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการโดยใช้แนวคิดของแบนดูราเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความมาตรประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “มั่นใจมากที่สุด” ถึง “มั่นใจน้อยที่สุด” การให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ มั่นใจมากที่สุด มั่นใจมาก มั่นใจปานกลาง มั่นใจน้อย และมั่นใจน้อยที่สุด สำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถในการสอนวิชาบัญชีมาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถในการสอนวิชาบัญชีน้อย

3.4 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี หมายถึง คุณลักษณะเด่นเฉพาะตนของครูวิชาชีพบัญชีที่ต้องใช้ความคิดที่เป็นระบบ ความช่างสังเกต ความละเอียดรอบคอบ ความมีระเบียบ ความอดทนอดกลั้น ความเที่ยงตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในด้านการทำบัญชี ผู้วิจัยวัดตัวแปรนี้โดยแบบวัดเอกลักษณ์แห่งบทบาทวิชาชีพ ของกนิษฐา ตัณฑพันธ์ (2541) ที่ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตรประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคะแนนและมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ ข้อความในแบบวัดนี้มีสองลักษณะ คือ ข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนจึงมีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน สำหรับผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีมาก ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีน้อย

4. ลักษณะทางชีวสังคม

4.1 อายุ หมายถึง อายุของครู แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

ครูที่มีอายุน้อย หมายถึง ครูที่มีอายุน้อยกว่าอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

ครูที่มีอายุมาก หมายถึง ครูที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครู ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

4.3 ประสิทธิภาพทำบัญชี หมายถึง การรายงานว่าเคยปฏิบัติงานด้านการบัญชีในองค์กร (ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่น ๆ)

4.4 ประสิทธิภาพสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานสอนวิชาบัญชี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูที่มีประสิทธิภาพสอนน้อย หมายถึง ครูที่มีประสิทธิภาพสอนน้อยกว่าประสิทธิภาพสอนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

ครูที่มีประสิทธิภาพสอนมาก หมายถึง ครูที่มีประสิทธิภาพสอนมากกว่าหรือเท่ากับ ประสิทธิภาพสอนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน) และลักษณะทางจิต (อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี) สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

3. ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

4. ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

5. ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประเภทความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlative-Comparative Study) ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนวิชาบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง จำนวน 27 จังหวัด มีจำนวนโรงเรียน 143 โรงเรียน และมีจำนวนครูทั้งสิ้น 822 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นครูผู้สอนวิชาบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง จำนวน 269 คน โดยใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ยามาเน่ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ. 2549: 117) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ($e=.05$)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{822}{1 + 822 (.05)^2}$$

$$n = 269 \text{ คน}$$

สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอน ดังนี้

1. การสุ่มเขตพื้นที่โรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีการจับฉลากได้เขตพื้นที่โรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง (ประกอบด้วย โรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ในจังหวัดพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามหลักภูมิศาสตร์) รวม 29 จังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: ออนไลน์) แต่เนื่องจาก 2 จังหวัด คือ สุพรรณบุรีและตราด ไม่มีโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จึงเหลือโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง จำนวน 27 จังหวัด
2. เมื่อได้เขตพื้นที่โรงเรียนเอกชนแล้ว ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา ทุกโรงเรียนในเขตภาคกลางเป็นตัวอย่างทั้งหมด ยกเว้นกรุงเทพมหานครที่สามารถเก็บข้อมูลได้ 51 โรงเรียน เนื่องจากอีก 3 โรงเรียน ไม่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูล
3. จากนั้นสุ่มตัวอย่างครูวิชาชีพด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นสัดส่วนกับขนาดประชากร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูวิชาชีพดังนี้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 รายการกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	โรงเรียน (แห่ง)	จำนวนครู (คน)	โรงเรียน (แห่ง)	จำนวนครู (คน)
กรุงเทพมหานคร	54	326	51	106
กำแพงเพชร	1	4	1	1
จันทบุรี	3	16	3	5
ฉะเชิงเทรา	4	24	4	8
ชลบุรี	22	131	22	42
ชัยนาท	1	4	1	1
นครนายก	2	14	2	5
นครปฐม	1	5	1	2

ตาราง 1 (ต่อ)

จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	โรงเรียน (แห่ง)	จำนวนครู (คน)	โรงเรียน (แห่ง)	จำนวนครู (คน)
นครสวรรค์	6	31	6	10
นนทบุรี	8	44	8	14
ปทุมธานี	2	10	2	3
ปราจีนบุรี	3	21	3	7
พระนครศรีอยุธยา	5	31	5	10
พิจิตร	2	10	2	3
พิษณุโลก	2	10	2	3
เพชรบูรณ์	4	18	4	6
ระยอง	3	16	3	5
ลพบุรี	6	33	6	11
สมุทรปราการ	3	16	3	5
สมุทรสาคร	1	5	1	2
สระแก้ว	2	11	2	4
สระบุรี	2	9	2	3
สิงห์บุรี	2	11	2	4
สุโขทัย	1	5	1	2
สุพรรณบุรี	1	7	1	3
อ่างทอง	1	5	1	2
อุทัยธานี	1	5	1	2
รวม 27 จังหวัด	143	822	140	269

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2-8 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวแปรในการวิจัย ซึ่งแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม

ลักษณะแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำบัญชี และประสบการณ์สอน ทั้งนี้เพื่อบรรยายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นโดยมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

1. อายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ทำบัญชี (ในองค์กรรัฐบาล เอกชน หรือองค์กรอื่น ๆ) ☐ มี ☐ ไม่มี
4. ประสบการณ์สอนวิชาบัญชี จำนวนปีเดือน

ตอนที่ 2 แบบวัดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ โดยแบบวัดมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำหรือการดำเนินการสอนของครูผู้สอนวิชาชีพบัญชีผ่านการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ให้กับนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ เตรียมการสอน ดำเนินการสอน และประเมินผล ซึ่งแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ เมื่อนำไปทดลองใช้กับครูวิชาชีพบัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกแบบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมระหว่าง .23 ถึง .69 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 ผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามไว้ใช้จริงจำนวน 19 ข้อ จาก 22 ข้อ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .36 ถึง .71 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี

เตรียมการสอน

(0) ฉันมีการศึกษาเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอนให้เข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจน ก่อนลงมือวางแผนการสอน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ดำเนินการสอน

(0) ฉันนำข้อมูลด้านบัญชีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ประเมินผล

(0) ฉันนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน มีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบได้คะแนนในช่วง 1 ถึง 6 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 19 ถึง 114 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้สึกร่วมเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ของศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ โดยแบบวัดฉบับนี้เป็นแบบวัดการได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการทำงานในหน้าที่ครู จากหัวหน้าหน่วยงานและเพื่อนร่วมงานในด้านต่าง ๆ เป็นแบบวัดประเภทมาตราประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงที่สุด” มีจำนวน 28 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับใช้ โดยแบบวัดฉบับนี้เป็นการวัดการสนับสนุนทางสังคมของครู ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์ ด้านการสนับสนุนด้านวัตถุ และด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร จากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน เมื่อนำไปทดลองใช้กับครูวิชาชีพบัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ

รับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานภายในโรงเรียน เป็นแบบวัดประเภทมาตราประเมิณรวมค่า 4 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 41 ข้อ แบ่งเป็นการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียน ด้านพฤติกรรมกรรมการสนับสนุน 9 ข้อ ด้านพฤติกรรมกรรมการสั่งการ 7 ข้อ พฤติกรรมขัดขวาง 5 ข้อ พฤติกรรมร่วมมือ จำนวน 8 ข้อ พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ 7 ข้อ และพฤติกรรมแตกแยก 5 ข้อ แบบวัดฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 โดยแบบวัดการรับรู้บรรยากาศของโรงเรียนด้านพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .68 ถึง .85 ด้านพฤติกรรมกรรมการสั่งการมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .40 ถึง .74 พฤติกรรมการขัดขวางมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .32 ถึง .66 พฤติกรรมความร่วมมือมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง .35 ถึง .74 พฤติกรรมมิตรสัมพันธ์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .82 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .44 ถึง .72 และพฤติกรรมความแตกแยกมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 มีค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมรายด้านอยู่ระหว่าง .50 ถึง .69 ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับใช้ โดยแบบวัดฉบับนี้เป็นการวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนจากการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความร่วมมือของครู และด้านมิตรสัมพันธ์ของครู ได้แก่ โดยเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู และระหว่างครูกับครูด้วยกันเอง ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมิณรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคือและมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ เมื่อนำไปทดลองใช้กับครูวิชาชีพบัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกแบบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมระหว่าง .25 ถึง .70 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83 ผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามไว้ใช้จริง จำนวน 18 ข้อ จาก 19 ข้อ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่างระหว่าง .45 ถึง .76 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92

ตัวอย่าง แบบวัดการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน

ด้านการสั่งการของผู้บริหารโรงเรียน

(0) ผู้บริหารกำกับติดตามงานทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูทำ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ด้านความร่วมมือของครู

(0) ครูแสดงน้ำใจกันที่จะช่วยกันทำงานให้สำเร็จ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ด้านมิตรสัมพันธ์ของครู

(0) ครูมีความเป็นมิตรใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน มีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบได้คะแนนในช่วง 1 ถึง 6 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 18 ถึง 108 คะแนน

ตอนที่ 5 แบบวัดการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาทสี่

ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะด้านอิทธิบาทสี่ ของจารุพร แสงเป่า ชมชื่น สมประเสริฐ และ สุรพงษ์ ชูเดช (2539) มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ โดยแบบวัดฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำผลจากแบบวัดไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการไทยและบุคคลที่ทำงานในหน่วยงานอื่น ๆ แบบวัดแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ ด้านวิมังสา แต่ละด้านเป็นลักษณะการทำงานที่ประสบในชีวิตประจำวันโดยการรายงานของตนเอง ข้อคำถามประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายข้อกับคะแนนรวมจากการตอบครั้งที่ 2 จำนวน 23 ข้อ มีค่าตั้งแต่ .46 ถึง .82 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เท่ากับ .79, .77, .64, .75 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .91

ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับใช้ โดยแบบวัดฉบับนี้เป็นการวัดการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาทสี่ของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 23 ข้อ เมื่อนำไปทดลองใช้กับครูวิชาชีพบัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกแบบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมระหว่าง .35 ถึง .74 มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .33 ถึง .69 มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93

ตัวอย่าง แบบวัดการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาทสี่

ด้านฉันทะ

(0) ฉันต้องการทำงานให้สำเร็จได้อย่างดีที่สุด

.....				
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ด้านวิริยะ

(0) ฉันขอขอบคุณว่าหาความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาพัฒนางาน

.....				
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ด้านจิตตะ

(0) ขณะทำงานฉันตระหนักถึงความสำคัญของงานนั้น ๆ

.....				
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ด้านวิมังสา

(0) เมื่อพบข้อบกพร่องในการทำงาน ฉันจะพยายามหาทางแก้ไข ไม่ปล่อยปละละเลย

.....				
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง และไม่จริงเลย ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบได้คะแนนในช่วง 1 ถึง 5 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 23 ถึง 115 คะแนน

ตอนที่ 6 แบบวัดเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ โดยเป็นการวัดองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เชิงประเมินค่า ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านการมุ่งกระทำของครูที่มีต่อการสอนวิชาชีพ ซึ่งลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความมาตรฐานประเมินรวมค่าแบบออสกูด 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคี่ และมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ เมื่อนำไปใช้ทดลองกับครูวิชาชีพบัณฑิตที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกแบบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมระหว่าง .28 ถึง .74 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87 ผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามไว้ใช้จริง จำนวน 23 ข้อ จาก 26 ข้อ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .41 ถึง .67 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93

ตัวอย่าง แบบวัดเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ

ด้านความรู้เชิงประเมินค่า

(0) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ด้านความรู้สึกรู้สึก

(0) ฉันรู้สึกดีใจที่สอนให้ผู้เรียนมีความคิดที่ดีต่อวิชาชีพ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ด้านการมุ่งกระทำ

(0) ฉันตั้งใจค้นคว้าข้อมูลด้านวิชาชีพเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการสอน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน มีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบได้คะแนนในช่วง 1 ถึง 6 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 23 ถึง 138 คะแนน

ตอนที่ 7 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ โดยแบบวัดมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อของครูที่มีต่อความสามารถของตนในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ด้านวิชาบัญชีให้กับนักเรียน ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของครูในการเตรียมการสอนวิชาบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการดำเนินการสอนวิชาบัญชี และการรับรู้ความสามารถของครูในการประเมินผลการสอนวิชาบัญชี ซึ่งลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความมาตรประเมินรวมค่า 5 ระดับ จาก “มั่นใจมากที่สุด” ถึง “มั่นใจน้อยที่สุด” แบบวัดฉบับนี้มีข้อคำถามทั้งหมด 18 ข้อ เมื่อนำไปทดลองใช้กับครูวิชาที่บัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกแบบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมระหว่าง .61 ถึง .79 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .95 เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .57 ถึง .80 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .96

ตัวอย่าง การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี

ด้านการเตรียมการสอน

(0) ฉันสามารถทำสื่อการสอนที่ทันสมัยได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

ด้านการดำเนินการสอน

(0) ฉันสามารถนำข้อมูลด้านบัญชีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

ด้านการประเมินผล

(0) ฉันสามารถปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นได้ โดยนำผลการประเมินครั้งก่อนมาใช้ในการปรับปรุงการสอน

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ จากการตอบ มั่นใจมากที่สุด มั่นใจมาก มั่นใจปานกลาง มั่นใจน้อย และมั่นใจน้อยที่สุด ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบได้คะแนนในช่วง 1 ถึง 5 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 18 ถึง 90 คะแนน

ตอนที่ 8 แบบวัดเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี

ผู้วิจัยนำแบบวัดของกนิษฐา ตัณฑพันธ์ (2541) มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ โดยสร้างแบบวัดฉบับนี้จากทฤษฎีเอกลักษณ์ของบุคคลด้านเอกลักษณ์เด่นเป็นพื้นฐานในการสร้างข้อคำถามเพื่อสำรวจหรือตรวจสอบความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อคุณลักษณะของบทบาทเชิงวิชาชีพพยาบาล ข้อคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 16 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .35 ถึง .66 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 โดยปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบวัดดังกล่าวมาปรับใช้ โดยแบบวัดฉบับนี้เป็นการวัดคุณลักษณะเด่นเฉพาะตนของครูวิชาชีพบัญชีที่ต้องใช้ความคิดที่เป็นระบบ ความช่างสังเกต ความละเอียดรอบคอบ ความมีระเบียบ ความอดทนอดกลั้น ความเที่ยงตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในด้านการทำบัญชี ซึ่งลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประมาณค่าแบบออกสกุต์ 7 ระดับ โดยระดับการวัดเป็นจำนวนคือและมีค่ากึ่งกลางให้เลือกตอบ ผู้วิจัยจึงตัดค่ากึ่งกลางออกทำให้เหลือระดับมาตราการวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกทิศทางของคำตอบ เมื่อนำไปทดลองใช้กับครูวิชาชีพบัญชีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกแบบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมระหว่าง .22 ถึง .69 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .75 ผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามไว้ใช้จริง จำนวน 14 ข้อ จาก 16 ข้อ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าแบบวัดฉบับนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .34 ถึง .69 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86

ตัวอย่างแบบวัดเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี

(0) ทุกครั้งที่ซื้อสินค้า ฉันจะตรวจสอบคุณสมบัติและเปรียบเทียบราคากับสินค้ายี่ห้ออื่นก่อนตัดสินใจซื้อ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

เกณฑ์การให้คะแนน มีอยู่สองเกณฑ์ คือ 1) ถ้าเป็นข้อความทางบวก การให้คะแนนเป็น 6, 5, 4, 3, 2, 1 จากการตอบ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย 2) ถ้าเป็นข้อความทางลบ การให้คะแนนเป็นไปในทิศทางกลับกัน ดังนั้นคำถามแต่ละข้อผู้ตอบได้คะแนนในช่วง 1 ถึง 6 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 14 ถึง 84 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นเองและแบบวัดของผู้วิจัยท่านอื่น ๆ มาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่ได้ทำการวิจัย และหาคุณภาพของเครื่องมือใหม่ทั้งหมด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีในเรื่องเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการวัด ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดว่ามีเนื้อหาครบถ้วนตามนิยามปฏิบัติการหรือไม่ ภาษาและสำนวนของข้อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ โดยหาดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป

การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

นำแบบวัดไปทดลองใช้กับครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์รายข้อ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) เลือกเฉพาะข้อ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ($r=.30$) ไว้ใช้ในแบบสอบถามฉบับจริง

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ในส่วนของการหาค่าอำนาจจำแนกมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 125)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ผู้วิจัยได้ประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบในแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดส่งแบบสอบถาม โดยโรงเรียนเอกชนฯ ในเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ ผู้วิจัยเป็นผู้เดินทางไปส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยแบบสอบถามแต่ละฉบับผู้วิจัยได้แยกบรรจุในแต่ละซองและได้จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ เพื่อความสะดวกในการส่งคืนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละท่าน โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2553 ถึง เดือนมิถุนายน 2553 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 269 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบของเครื่องมือวัดแต่ละชุด
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่สำคัญมีดังนี้คือ

1. ศึกษาคุณลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2-5 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี” มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีด้วยลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิต ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะทางสังคม 2 ตัวแปร คือ การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน และลักษณะทางจิต 4 ตัวแปร คือ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ที่ประกอบด้วย เตรียมการสอน ดำเนินการสอน การประเมินผล ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะทางชีวสังคม คือ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำบัญชี และประสบการณ์สอน ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและอาจทำให้พบผลการวิจัยที่สำคัญของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทด้วย

ในบทนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจการแบ่งกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อเป็นประโยชน์ในการตีความผลการวิจัย รวมทั้งการกำหนดขอบเขตเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดมากที่สุด ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
R^2	แทน	ค่าอำนาจในการทำนาย
a	แทน	ค่าคงที่
b	แทน	ความชันหรือสัมประสิทธิ์ถดถอย
Beta	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน
SE	แทน	ความคาดเคลื่อนมาตรฐาน

ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง จำนวน 269 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม โดยมีรายละเอียดในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม

ลักษณะทางชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี) ($\bar{X}$ = 37 ปี)		
อายุน้อย (22-37 ปี)	154	57.20
อายุมาก (38-69 ปี)	115	42.80
รวม	269	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	198	73.60
สูงกว่าปริญญาตรี	71	26.40
รวม	269	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะทางชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำบัญชี		
ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	46.10
มีประสบการณ์ในการทำบัญชี	145	53.90
รวม	269	100.00
ประสบการณ์สอน (ปี) ($\bar{X}$ = 11 ปี)		
ประสบการณ์สอนน้อย (1-11 ปี)	156	58.00
ประสบการณ์สอนมาก (12-42 ปี)	113	42.00
รวม	269	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางชีวสังคม สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. อายุ พบว่าครูวิชาชีพบัญชีมีอายุตั้งแต่ 22-69 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 37 ปี เมื่อแบ่งครูวิชาชีพบัญชีตามกลุ่มอายุเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมาก พบว่ากลุ่มครูที่มีอายุน้อย คือ อายุระหว่าง 22-37 ปี มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 57.20 และกลุ่มครูที่มีอายุมาก คือ อายุระหว่าง 38-69 ปี มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80

2. ระดับการศึกษา พบว่าครูส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40

3. ประสบการณ์ทำบัญชี พบว่าครูวิชาชีพบัญชีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำบัญชี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 และไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10

4. ประสบการณ์สอนวิชาชีพบัญชี พบว่าครูวิชาชีพบัญชีมีประสบการณ์สอนวิชาชีพบัญชีตั้งแต่ 1-42 ปี มีประสบการณ์สอนเฉลี่ย 11 ปี เมื่อแบ่งตามกลุ่มประสบการณ์สอนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์สอนน้อยและกลุ่มที่มีประสบการณ์สอนมาก พบว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อย มีประสบการณ์สอนระหว่าง 1-11 ปี มีจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมาก คือ มีประสบการณ์สอนระหว่าง 12-42 ปี มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางสังคม การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพและพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ (n=269)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การสนับสนุนทางสังคม	67.58	11.09
การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน	87.67	11.28
อิทธิบาทสี่	96.92	9.47
เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ	119.05	11.23
การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ	73.85	9.85
เอกลักษณ์ครูวิชาชีพ	70.07	7.14
พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ	95.62	10.24

จากตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างครูวิชาชีพที่มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละตัวแปร ดังนี้ การสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.09 การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.28 อิทธิบาทสี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 96.92 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.47 เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 119.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.23 การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 73.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.85 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 70.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.14 และพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 95.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.24

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระจากตาราง 3 มาแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ได้กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ดังนี้

1. การสนับสนุนทางสังคม

กลุ่มต่ำ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 67.58

กลุ่มสูง คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 67.59

2. การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน

กลุ่มต่ำ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 87.67

กลุ่มสูง คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 87.68

3. อิทธิบาทสี่

กลุ่มต่ำ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 96.92

กลุ่มสูง คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 96.93

4. เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี

กลุ่มต่ำ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 119.05

กลุ่มสูง คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 119.06

5. การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี

กลุ่มต่ำ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 73.85

กลุ่มสูง คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 73.86

6. เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี

กลุ่มต่ำ คือ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 70.07

กลุ่มสูง คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 70.08

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละการแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำของตัวแปรอิสระ (n=269)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ลักษณะทางสังคม</u>		
1) การสนับสนุนทางสังคม		
กลุ่มสูง	148	55.00
กลุ่มต่ำ	121	45.00
รวม	269	100.00
2) การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน		
กลุ่มสูง	159	59.10
กลุ่มต่ำ	110	40.90
รวม	269	100.00
<u>ลักษณะทางจิต</u>		
1) อธิปไตย		
กลุ่มสูง	122	45.40
กลุ่มต่ำ	147	54.60
รวม	269	100.00
2) เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี		
กลุ่มสูง	121	45.00
กลุ่มต่ำ	148	55.00
รวม	269	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3) การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี		
กลุ่มสูง	123	45.70
กลุ่มต่ำ	146	54.30
รวม	269	100.00
4) เอกลักษณะครูวิชาชีบบัญชี		
กลุ่มสูง	129	48.00
กลุ่มต่ำ	140	52.00
รวม	269	100.00

จากตาราง 4 พบว่าลักษณะทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม กลุ่มสูง จำนวน 148 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และ 45.00 การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน กลุ่มสูง จำนวน 159 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 และ 40.90 ส่วนลักษณะทางจิต ได้แก่ อธิปไตย กลุ่มสูง จำนวน 122 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 และ 54.60 เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี กลุ่มสูง จำนวน 121 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และ 55.00 การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี กลุ่มสูง จำนวน 123 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70 และ 54.30 และเอกลักษณะครูวิชาชีบบัญชี กลุ่มสูง จำนวน 129 คน กลุ่มต่ำ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 และ 52.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยแบ่งตามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยพหุคูณเพื่อหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง เพื่อทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระทีละสองตัว

ส่วนแรก เป็นการศึกษาผลการทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี โดยใช้ตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ ตัวแปรลักษณะทางสังคม 2 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน และตัวแปรลักษณะทางจิต 4 ตัวแปร ได้แก่ อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี เพื่อเป็นการตอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ลักษณะทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน) และลักษณะทางจิต (อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี) สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม แสดงผลในตาราง 5 (ดูค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมดในตาราง 21 ภาคผนวก ก)

ตาราง 5 คำร้อยละการทำงานและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำ นวน คน	ตัวทำนาย ตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	b	Beta	t	a	SE
กลุ่มรวม	269	4, 5, 1	.41	61.66*	.36, .23, .11	.40, .22, .12	5.81*, 3.25*, 2.49*	26.72	5.34
อายุน้อย (22-37 ปี)	154	4, 2	.33	38.21*	.45, .14	.49, .15	6.48*, 3.04*	28.22	7.69
อายุมาก (38-69ปี)	115	5, 4, 1	.61	59.16*	.47, .26, .14	.44, .29, .18	5.02*, 3.38*, 2.91*	21.40	6.28
ปริญญาตรี	198	4, 5, 6, 1	.53	56.16*	.25, .28, .19, .10	.30, .30, .14, .11	4.00*, 4.17*, 2.16*, 2.08*	24.57	5.21
สูงกว่าปริญญาตรี	71	4	.24	22.43*	.57	.49	4.73*	26.85	14.79
ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	4, 5	.52	66.90*	.45, .24	.51, .25	5.89*, 2.93*	23.65	6.47
มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	4, 5	.29	29.48*	.32, .27	.34, .23	3.15*, 2.20*	36.55	8.09
ประสบการณ์สอนน้อย(1-11 ปี)	156	4, 5	.28	30.80*	.34, .21	.37, .20	3.98*, 2.23*	38.25	7.58
ประสบการณ์สอนมาก(12-42 ปี)	113	4, 5, 1	.59	54.07*	.36, .34, .13	.41, .32, .17	4.08*, 3.20*, 2.63*	18.18	6.56

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ ตัวทำนาย

ตัวที่ 1 คือ การสนับสนุนทางสังคม

ตัวที่ 3 คือ อิทธิบาทสี่

ตัวที่ 5 คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี

ตัวที่ 2 คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน

ตัวที่ 4 คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี

ตัวที่ 6 คือ เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี

จากตาราง 5 พบว่าในกลุ่มรวม ตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี การสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 41 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี (beta เท่ากับ .40) รองลงมา คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี (beta เท่ากับ .22)

เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชีได้ร้อยละ 28 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี (beta เท่ากับ .37) และการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี (beta เท่ากับ .20) เมื่อพิจารณาในกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี การสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชีได้ร้อยละ 59 โดยตัวแปรที่เข้าทำนายเป็นลำดับแรก ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี (beta เท่ากับ .41) รองลงมา คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี (beta เท่ากับ .32)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณสามารถสรุปได้ดังนี้ ตัวแปรลักษณะทางจิตถูกคัดเลือกเข้าสมการทำนาย 2 ตัวแปร จาก 4 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี และการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี โดยมีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญชี ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการทำนายเป็นอันดับแรก ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ยกเว้นกลุ่มอายุมาก และตัวแปรลักษณะทางสังคมถูกคัดเลือกเข้าสมการทำนาย ทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน โดยการสนับสนุนทางสังคมเข้าทำนายทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ส่วนการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน เข้าทำนายในกลุ่มย่อย คือ กลุ่มอายุน้อย

ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี เพื่อตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 2, 3, 4 และ 5 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบการทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อ ดังนี้

2.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ครูวิชาชีบบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่มีอิทธิบาทที่ต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทสูงและการสนับสนุนทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี แสดงผลในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำ	อิทธิบาทสี่	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	%
	นวน คน	(ก) (ข)	ทางสังคม (ข)	แบบสองทาง (กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	269	36.67*	10.74*	1.94	20.00
2. อายุน้อย	154	20.81*	2.59	3.87	18.00
3. อายุมาก	115	17.17*	9.41*	<1	23.00
4. ปริญญาตรี	198	41.28*	11.43*	<1	27.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	1.51	2.47	3.17	11.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	33.06*	4.55*	<1	27.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	8.83*	6.70*	1.45	13.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	18.58*	3.33	4.82*	17.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	18.11*	6.74*	<1	24.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

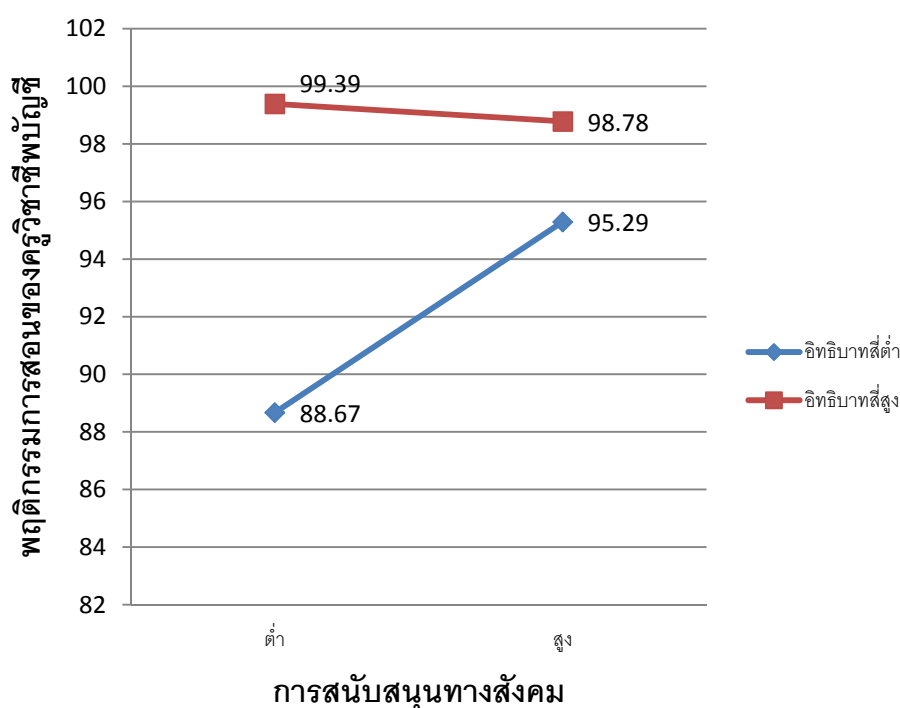
กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	อิทธิบาทสี่	สูง = 100.62	ต่ำ = 89.60
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 98.40	ต่ำ = 95.12
2. อายุน้อย	อิทธิบาทสี่	สูง = 99.61	ต่ำ = 88.53
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 100.25	ต่ำ = 94.93
3. อายุมาก	อิทธิบาทสี่	สูง = 102.12	ต่ำ = 90.94
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 97.16	ต่ำ = 95.50
4. ปริญญาตรี	อิทธิบาทสี่	สูง = 101.44	ต่ำ = 89.39
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 97.83	ต่ำ = 94.09
5. สูงกว่าปริญญาตรี	อิทธิบาทสี่	สูง = 98.62	ต่ำ = 90.25
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.25	ต่ำ = 100.27
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	อิทธิบาทสี่	สูง = 101.70	ต่ำ = 88.71
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.41	ต่ำ = 93.45
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	อิทธิบาทสี่	สูง = 100.00	ต่ำ = 90.56
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 97.65	ต่ำ = 97.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	อิทธิบาทสี่	สูง = 98.78	ต่ำ = 88.67
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.39	ต่ำ = 95.29
9. ประสบการณ์สอนมาก	อิทธิบาทสี่	สูง = 102.86	ต่ำ = 90.77
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 97.59	ต่ำ = 94.66

จากตาราง 6 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี พบผลว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ตาราง 22 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 2) เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ พบว่า 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง ถ้าเป็นผู้มีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการสอนบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ถ้าเป็นผู้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงพร้อมกันมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำด้วยเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ด้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามอิทธิบาทสี่ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 6 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 100.62 และ 89.60) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 99.61 และ 88.53) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 102.12 และ 90.94) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 101.44 และ 89.39) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 101.70 และ 88.71) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 100.00 และ 90.56) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 98.78 และ 88.67) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 102.86 และ 90.77) (ตาราง 6 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 6 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุน

ทางสังคมต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 98.40 และ 95.12) และในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 97.16 และ 95.50) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 97.83 และ 94.09) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 99.41 และ 93.45) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 97.65 และ 97.00) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 97.59 และ 94.66) (ตาราง 6 ส่วนที่ 2)

ภาพประกอบ 2 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างอิทธิบาทและการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

สรุปได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก ได้แก่ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่ม

มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

นอกจากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีโดยภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 7) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 8) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ยกเว้นด้านประเมินผล เนื่องจากมีข้อคำถามไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 7 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิทธิบาทสูงและการสนับสนุนทางสังคม
ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		อิทธิบาทสูง (ก)	การสนับสนุน ทางสังคม (ข)	ปฏิสัมพันธ์ แบบสองทาง (กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	30.40*	4.84*	2.48	14.00
2. อายุน้อย	154	11.18*	<1	2.28	9.00
3. อายุมาก	115	21.23*	6.61*	<1	23.00
4. ปริญญาตรี	198	29.28*	3.27	1.14	17.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	2.00	2.24	2.11	10.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	25.97*	<1	1.05	20.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	6.12*	5.73*	1.82	10.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	10.73*	<1	4.18*	9.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	20.41*	4.36*	<1	23.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

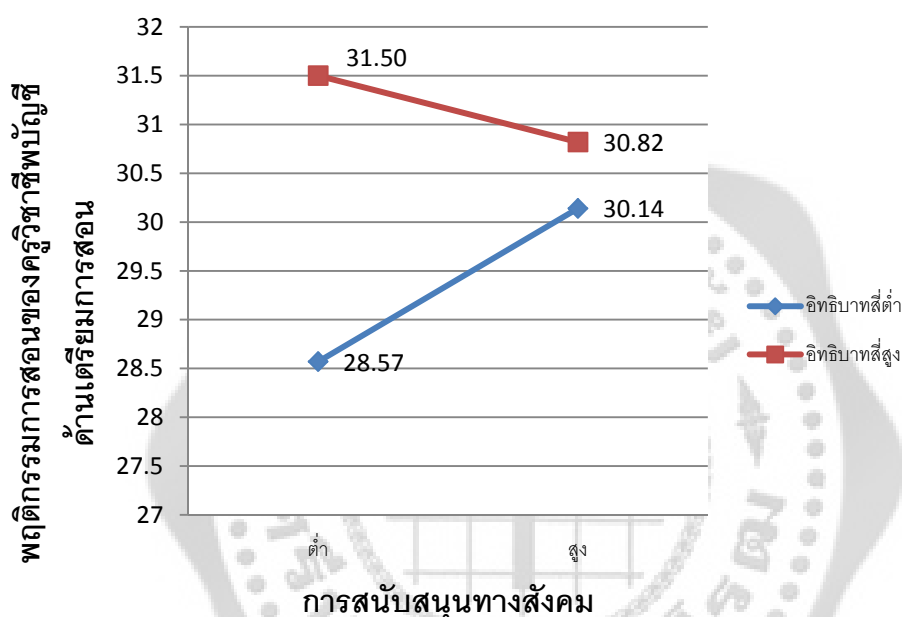
กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		ด้านเตรียมการสอน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 31.65	ต่ำ = 28.46
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.40	ต่ำ = 30.03
2. อายุน้อย	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 31.10	ต่ำ = 28.64
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.56	ต่ำ = 30.00
3. อายุมาก	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 32.48	ต่ำ = 28.25
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.29	ต่ำ = 30.09
4. ปริญญาตรี	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 31.75	ต่ำ = 28.41
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.41	ต่ำ = 29.74
5. สูงกว่าปริญญาตรี	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 31.41	ต่ำ = 28.65
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.37	ต่ำ = 31.45
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 31.73	ต่ำ = 28.02
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.88	ต่ำ = 29.17
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 31.61	ต่ำ = 28.94
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.04	ต่ำ = 31.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 30.82	ต่ำ = 28.57
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.50	ต่ำ = 30.14
9. ประสบการณ์สอนมาก	อิทธิบาทที่ 1	สูง = 32.67	ต่ำ = 28.33
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.31	ต่ำ = 29.72

จากตาราง 7 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นสูงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน พบผลว่าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ตาราง 23 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 3) เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ พบว่า 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ถ้าเป็นผู้มีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ถ้าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงพร้อมกันมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำด้วยเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามอิทธิบาทสี่ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 7 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 31.65 และ 28.46) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 31.10 และ 28.64) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 32.48 และ 28.25) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 31.75 และ 28.41) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 31.73 และ 28.02) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 31.61 และ 28.94) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 30.82 และ 28.57) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 32.67 และ 28.33) (ตาราง 7 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 7

ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่างกันพบว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 31.40 และ 30.03) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 31.29 และ 30.09) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 31.04 และ 31.00) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 31.31 และ 29.72) (ตาราง 7 ส่วนที่ 2)

ภาพประกอบ 3 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างอิทธิบาทที่และการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน

ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ Ordinal Interaction

(Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

สรุปได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก ได้แก่

- 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก
- 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และประสบการณ์สอนมาก
- 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

ตาราง 8 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
 ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม
 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำ นวน คน	ค่าสถิติเอฟ			% ทำนาย
		อิทธิบาทสี่	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	
		(ก)	ทางสังคม (ข)	แบบสองทาง (กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	30.30*	12.80*	1.35	17
2. อายุน้อย	154	22.33*	3.53	3.81	19
3. อายุมาก	115	9.26*	9.21*	<1	17
4. ปริญญาตรี	198	32.67*	13.92*	<1	24
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	1.00	2.79	3.64	10
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	26.95*	6.79*	<1	25
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	7.95*	6.54*	<1	12
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	19.36*	4.55*	4.51*	18
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	11.41*	6.88*	<1	19

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

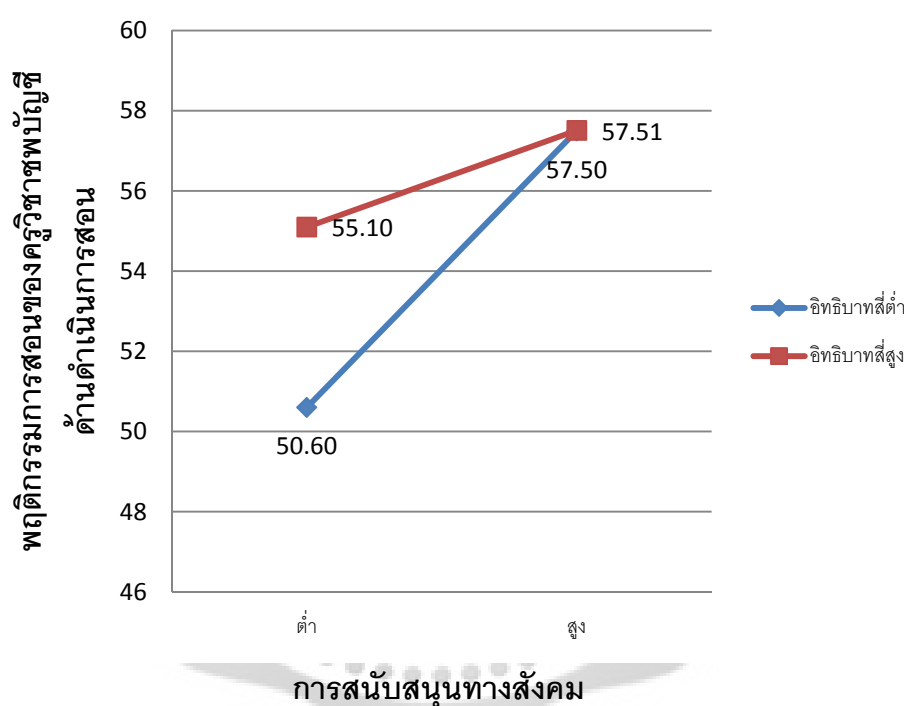
กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพปฏิบัติ	
		ด้านดำเนินการสอน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	อิทธิบาทสี่	สูง = 58.30	ต่ำ = 51.42
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.47	ต่ำ = 55.01
2. อายุน้อย	อิทธิบาทสี่	สูง = 57.98	ต่ำ = 50.44
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 58.06	ต่ำ = 54.81
3. อายุมาก	อิทธิบาทสี่	สูง = 58.78	ต่ำ = 52.63
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 55.41	ต่ำ = 55.40
4. ปริญญาตรี	อิทธิบาทสี่	สูง = 58.89	ต่ำ = 51.24
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 55.91	ต่ำ = 54.30
5. สูงกว่าปริญญาตรี	อิทธิบาทสี่	สูง = 56.87	ต่ำ = 51.95
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.31	ต่ำ = 58.54
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	อิทธิบาทสี่	สูง = 58.96	ต่ำ = 50.95
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.94	ต่ำ = 54.28
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	อิทธิบาทสี่	สูง = 57.92	ต่ำ = 51.92
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.13	ต่ำ = 55.83
8. ประสบการณ์สอนน้อย	อิทธิบาทสี่	สูง = 57.51	ต่ำ = 50.60
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.50	ต่ำ = 55.10
9. ประสบการณ์สอนมาก	อิทธิบาทสี่	สูง = 59.27	ต่ำ = 52.44
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 55.63	ต่ำ = 54.77

จากตาราง 8 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับ ด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน พบผลว่าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ตาราง 24 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 4) เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ พบว่า 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ถ้าเป็นผู้ที่มีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ถ้าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงพร้อมกันมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำด้วยเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ด้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน แปรปรวนไปตามอิทธิบาทสี่ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 8 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 58.30 และ 51.42) และในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 57.98 และ 50.44) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 58.78 และ 52.63) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 58.89 และ 51.24) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 58.96 และ 50.95) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 57.92 และ 51.92) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 57.51 และ 50.60) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 59.27 และ 52.44) (ตาราง 8 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน แปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี

กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 8 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 56.47 และ 55.01) และในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 55.41 และ 55.40) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 55.91 และ 54.30) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 56.94 และ 54.28) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 56.13 และ 55.83) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 57.50 และ 55.10) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 55.63 และ 54.77) (ตาราง 8 ส่วนที่ 2)

ภาพประกอบ 4 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างอิทธิบาทส์และการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

สรุปได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก ได้แก่ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุน

ทางสังคมสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ดังนี้

(1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมาก คือ ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

(2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพดี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก คือ ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

(3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพดี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก คือ ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

(4) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่ต่ำ

(5) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพดี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่ต่ำ

(6) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพดี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทที่ต่ำ

(7) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

(8) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพดี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

(9) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพดี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

2.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูง และมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี แสดงผลในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวม
และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				%
	จำนวน	เจตคติที่ดี	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	
		ต่อการสอนฯ	ทางสังคม	แบบสองทาง	
	คน	(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	269	86.16*	7.02*	<1	31.00
2. อายุน้อย	154	36.92*	2.82	<1	26.00
3. อายุมาก	115	54.57*	6.38*	<1	40.00
4. ปริญญาตรี	198	83.62*	9.09*	<1	38.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	12.57*	<1	<1	19.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	50.03*	2.51	<1	35.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	36.05*	3.96*	<1	27.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	34.24*	2.90	<1	25.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	52.60*	5.80*	<1	40.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 102.48	ต่ำ = 89.28
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.83	ต่ำ = 92.50
2. อายุน้อย	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 101.71	ต่ำ = 88.61
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.35	ต่ำ = 91.92
3. อายุมาก	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 103.75	ต่ำ = 90.02
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 100.25	ต่ำ = 93.52
4. ปริญญาตรี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 102.62	ต่ำ = 88.79
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.82	ต่ำ = 92.85
5. สูงกว่าปริญญาตรี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 102.19	ต่ำ = 90.68
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.85	ต่ำ = 90.33
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 102.03	ต่ำ = 88.37
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 101.00	ต่ำ = 92.34
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 102.78	ต่ำ = 90.24
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 98.95	ต่ำ = 92.65
8. ประสบการณ์สอนน้อย	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 101.16	ต่ำ = 89.15
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 98.70	ต่ำ = 92.11
9. ประสบการณ์สอนมาก	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 104.44	ต่ำ = 89.44
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 100.80	ต่ำ = 93.28

จากตาราง 9 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 9 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 102.48 และ 89.28) และในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 101.71 และ 88.61) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 103.75 และ 90.02) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 102.62 และ 88.79) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 102.19 และ 90.68) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 102.03 และ 88.37) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 102.78 และ 90.24) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 101.16 และ 89.15) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 104.44 และ 89.44) (ตาราง 9 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 9 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 99.83 และ 92.50) และในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 100.25 และ 93.52) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 99.82 และ 92.85) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 98.95 และ 92.65) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 100.80 และ 93.28) (ตาราง 9 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

นอกจากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีโดยภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 10) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 11) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ยกเว้นด้านประเมินผล เนื่องจากมีข้อคำถามไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 10 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุน
ทางสังคม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				%
	จำนวน	เจตคติที่ดี	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	
		ต่อการสอนฯ	ทางสังคม	แบบสองทาง	
	คน	(ก)	(ข)	(กxข)	ทำนาย
1. กลุ่มรวม	269	63.86*	2.45	<1	23.00
2. อายุน้อย	154	26.41*	<1	<1	18.00
3. อายุมาก	115	38.80*	4.30*	<1	32.00
4. ปริญญาตรี	198	52.95*	1.87	1.72	26.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	11.97*	<1	<1	19.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	34.21*	<1	1.10	24.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	27.18*	3.09	<1	22.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	25.89*	<1	<1	17.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	36.21*	3.93*	<1	32.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		ด้านเตรียมการสอน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 32.16	ต่ำ = 28.39
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.86	ต่ำ = 29.31
2. อายุน้อย	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 31.71	ต่ำ = 28.50
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.76	ต่ำ = 29.14
3. อายุมาก	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 32.09	ต่ำ = 28.22
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.95	ต่ำ = 29.60
4. ปริญญาตรี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 32.06	ต่ำ = 28.22
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 32.04	ต่ำ = 29.14
5. สูงกว่าปริญญาตรี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 32.38	ต่ำ = 28.77
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.57	ต่ำ = 28.66
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 31.81	ต่ำ = 27.97
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 32.25	ต่ำ = 28.84
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 32.39	ต่ำ = 28.78
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.57	ต่ำ = 29.78
8. ประสบการณ์สอนน้อย	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 31.60	ต่ำ = 28.60
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.58	ต่ำ = 29.16
9. ประสบการณ์สอนมาก	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 33.00	ต่ำ = 28.07
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 32.10	ต่ำ = 29.61

จากตาราง 10 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 10 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 32.16 และ 28.39) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 31.71 และ 28.50) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 32.09 และ 28.22) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 32.06 และ 28.22) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 32.38 และ 28.77) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 31.81 และ 27.97) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 32.39 และ 28.78) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 31.60 และ 28.60) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 33.00 และ 28.07) (ตาราง 10 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 10 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 31.95 และ 29.60) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 32.10 และ 29.61) (ตาราง 10 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านเตรียมการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีเจตคติต่อการสอนวิชาชีพต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

ตาราง 11 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ (ก)	การสนับสนุนทางสังคม (ข)	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	269	69.54*	9.30*	<1	28.00
2. อายุน้อย	154	31.37*	4.76*	<1	25.00
3. อายุมาก	115	38.70*	6.09*	<1	33.00
4. ปริญญาตรี	198	64.81*	11.76*	<1	35.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	10.04*	<1	<1	17.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	41.51*	4.47*	<1	33.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	29.16*	4.22*	<1	24.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	28.91*	4.74*	<1	24.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	39.52*	5.58*	<1	34.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ	
1. กลุ่มรวม	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.48	ต่ำ = 51.29
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.16	ต่ำ = 53.35
2. อายุน้อย	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.28	ต่ำ = 50.81
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.64	ต่ำ = 52.92
3. อายุมาก	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.81	ต่ำ = 51.82
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.60	ต่ำ = 54.13
4. ปริญญาตรี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.63	ต่ำ = 50.90
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.04	ต่ำ = 53.52
5. สูงกว่าปริญญาตรี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.15	ต่ำ = 52.40
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.35	ต่ำ = 52.33
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.21	ต่ำ = 50.74
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.87	ต่ำ = 53.59
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 59.66	ต่ำ = 51.87
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.61	ต่ำ = 53.12
8. ประสบการณ์สอนน้อย	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 58.94	ต่ำ = 51.13
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.47	ต่ำ = 53.16
9. ประสบการณ์สอนมาก	เจตคติที่ดีต่อการสอนฯ	สูง = 60.29	ต่ำ = 51.50
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.75	ต่ำ = 53.76

จากตาราง 11 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน แปรปรวนไปตามเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 11 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 59.48 และ 51.29) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 59.28 และ 50.81) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 59.81 และ 51.82) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 59.63 และ 50.90) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 59.15 และ 52.40) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 59.21 และ 50.74) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 59.66 และ 51.87) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 58.94 และ 51.13) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 60.29 และ 51.50) (ตาราง 11 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 11 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำทำบัญชี ด้านดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 57.16 และ 53.35) และในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 56.64 และ 52.92) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 57.60 และ 54.13) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 57.04 และ 53.52) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 57.87 และ 53.59) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 56.61 และ 53.12) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

(ค่าเฉลี่ย 56.47 และ 53.16) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 57.75 และ 53.76) (ตาราง 11 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านดำเนินการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ ดังนี้

(1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

(2) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

(3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

(4) ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำ

(5) ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำ

(6) ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพต่ำ

(7) ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

(8) ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

(9) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้าน
ดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

2.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครู
ในการสอนวิชาชีพบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า
ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ
ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการ
สอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
แสดงผลในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุน
ทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		การรับรู้	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	
		ความสามารถ	ทางสังคม	แบบสองทาง	
		ของครูฯ (ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	56.01*	9.38*	1.93	24.00
2. อายุน้อย	154	21.05*	3.97*	<1	18.00
3. อายุมาก	115	43.07*	9.18*	2.42	37.00
4. ปริญญาตรี	198	78.60*	4.94*	1.57	37.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	1.46	3.28	1.93	8.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	37.13*	5.43*	<1	29.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	20.51*	4.85*	2.98	20.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	22.80*	2.22	1.42	19.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	33.95*	10.66*	<1	33.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 101.22	ต่ำ = 89.14
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.32	ต่ำ = 94.26
2. อายุน้อย	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 100.63	ต่ำ = 88.88
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 97.63	ต่ำ = 93.10
3. อายุมาก	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 102.92	ต่ำ = 89.43
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 100.85	ต่ำ = 95.88
4. ปริญญาตรี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 102.10	ต่ำ = 88.95
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 100.95	ต่ำ = 93.07
5. สูงกว่าปริญญาตรี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 98.95	ต่ำ = 89.93
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 97.70	ต่ำ = 99.50
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 102.29	ต่ำ = 88.75
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 98.72	ต่ำ = 92.67
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 100.59	ต่ำ = 89.55
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.81	ต่ำ = 96.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 99.68	ต่ำ = 89.19
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.18	ต่ำ = 93.69
9. ประสบการณ์สอนมาก	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 103.68	ต่ำ = 89.08
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 99.41	ต่ำ = 95.30

จากตาราง 12 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 12 ส่วนที่ 1) โดยเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 101.22 และ 89.14) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 100.63 และ 88.88) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 102.92 และ 89.43) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 102.10 และ 88.95) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 102.29 และ 88.75) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 100.59 และ 89.55) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 99.68 และ 89.19) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 103.68 และ 89.08) (ตาราง 12 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 12 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 99.32 และ 94.26) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 97.63 และ 93.10) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 100.85 และ 95.88) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 100.95 และ 93.07) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 98.72 และ 92.67) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 99.81 และ 96.00) กลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 99.41 และ 95.30) (ตาราง 12 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

นอกจากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีโดยภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 13) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 14) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ยกเว้นด้านประเมินผล เนื่องจากมีข้อคำถามไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 13 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี
และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวน คน	การรับรู้	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	% ทำนาย
		ความสามารถ	ทางสังคม	แบบสองทาง	
		ของครูฯ (ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	35.06*	4.71*	<1	16.00
2. อายุน้อย	154	11.02*	1.22	<1	10.00
3. อายุมาก	115	27.40*	6.50*	1.99	28.00
4. ปริญญาตรี	198	45.91*	1.03	1.18	24.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	<1	3.14	<1	6.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	21.53*	1.34	<1	18.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	12.25*	4.39*	2.54	14.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	14.91*	<1	<1	11.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	20.53*	7.66*	<1	23.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		ด้านเตรียมการสอน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 31.83	ต่ำ = 28.50
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.32	ต่ำ = 29.78
2. อายุน้อย	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 31.43	ต่ำ = 28.85
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 30.63	ต่ำ = 29.34
3. อายุมาก	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 32.60	ต่ำ = 28.12
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.95	ต่ำ = 30.40
4. ปริญญาตรี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 32.01	ต่ำ = 28.40
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 32.05	ต่ำ = 29.37
5. สูงกว่าปริญญาตรี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 31.38	ต่ำ = 28.93
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 30.60	ต่ำ = 31.58
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 31.93	ต่ำ = 28.26
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.11	ต่ำ = 28.91
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 31.76	ต่ำ = 28.75
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.50	ต่ำ = 30.74
8. ประสบการณ์สอนน้อย	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 31.19	ต่ำ = 28.72
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.43	ต่ำ = 29.59
9. ประสบการณ์สอนมาก	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 32.84	ต่ำ = 28.20
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 31.25	ต่ำ = 30.13

จากตาราง 13 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านเตรียมการสอน พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านเตรียมการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำวิชาชีพ กลุ่มมีประสบการณ์ทำวิชาชีพ กลุ่มประสบการณ์น้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 13 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 31.83 และ 28.50) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 31.43 และ 28.85) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 32.60 และ 28.12) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 32.01 และ 28.40) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 31.93 และ 28.26) กลุ่มมีประสบการณ์ทำวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 31.76 และ 28.75) กลุ่มประสบการณ์น้อย (ค่าเฉลี่ย 31.19 และ 28.72) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 32.84 และ 28.20) (ตาราง 13 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำวิชาชีพ และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 13 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพที่มีการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 31.32 และ 29.78) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 31.95 และ 30.40) กลุ่มมีประสบการณ์ทำวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 31.50 และ 30.74) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 31.25 และ 30.13) (ตาราง 13 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

ตาราง 14 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี
และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวน คน	ค่าสถิติเอฟ			%
		การรับรู้	การสนับสนุน	ปฏิสัมพันธ์	
		ความสามารถ	ทางสังคม	แบบสองทาง	
		ของครูฯ (ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	53.64*	10.71*	2.54	24.00
2. อายุน้อย	154	23.44*	5.04*	<1	21.00
3. อายุมาก	115	32.90*	8.14*	3.20	32.00
4. ปริญญาตรี	198	66.59*	6.45*	1.29	34.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	1.71	3.63	2.79	10.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	38.59*	7.18*	<1	31.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	18.89*	4.73*	2.58	19.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	21.89*	3.27	1.46	19.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	31.82*	9.82*	<1	31.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน	
		การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 58.67	ต่ำ = 50.93
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.45	ต่ำ = 54.49
2. อายุน้อย	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 58.40	ต่ำ = 50.57
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.57	ต่ำ = 53.71
3. อายุมาก	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 59.21	ต่ำ = 51.33
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 58.23	ต่ำ = 55.59
4. ปริญญาตรี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 59.25	ต่ำ = 50.84
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 58.15	ต่ำ = 53.73
5. สูงกว่าปริญญาตรี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 57.17	ต่ำ = 51.31
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 56.75	ต่ำ = 57.83
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 59.38	ต่ำ = 50.68
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.22	ต่ำ = 53.76
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 58.25	ต่ำ = 51.20
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.63	ต่ำ = 55.29
8. ประสบการณ์สอนน้อย	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 57.96	ต่ำ = 50.95
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.31	ต่ำ = 54.21
9. ประสบการณ์สอนมาก	การรับรู้ความสามารถฯ	สูง = 59.81	ต่ำ = 50.91
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 57.54	ต่ำ = 55.00

จากตาราง 14 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็น กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านดำเนินการสอน พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านดำเนินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 14 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 58.67 และ 50.93) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 58.40 และ 50.57) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 59.21 และ 51.33) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 59.25 และ 50.84) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 59.38 และ 50.68) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 58.25 และ 51.20) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 57.96 และ 50.95) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 59.81 และ 50.91) (ตาราง 14 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านดำเนินการสอน แปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 14 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีบบัญชีที่มีการสนับสนุนทางสังคมที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีบบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 57.45 และ 54.49) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 56.57 และ 53.71) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 58.23 และ 55.59) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 58.15 และ 53.73) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 57.22 และ 53.76) กลุ่มมีประสบการณ์

ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 57.63 และ 55.29) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 57.54 และ 55.00) (ตาราง 14 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านดำเนินการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 3) ครูวิชาชีบบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ ดังนี้

- (1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
- (2) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านเตรียมการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
- (3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีบบัญชี ด้านดำเนินการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย
- (4) ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ
- (5) ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ
- (6) ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีบบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ

(7) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

(8) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

(9) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

2.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี แสดงผลในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน
ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวน คน	เอกลักษณะครู	การรับรู้	ปฏิสัมพันธ์	%
		วิชาชีพบัญชี	บรรยากาศที่ดี	แบบสองทาง	
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	20.65*	20.65*	2.15	21.00
2. อายุน้อย	154	2.69	18.36*	3.59	20.00
3. อายุมาก	115	25.97*	5.80*	<1	29.00
4. ปริญญาตรี	198	35.51*	5.66*	<1	27.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	<1	12.12*	3.52	21.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	11.94*	8.88*	<1	25.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	8.14*	10.15*	2.85	18.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	7.71*	13.42*	<1	18.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	14.06*	6.73*	1.82	26.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		การสอนของครูวิชาชีพบัญชี	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 101.46	ต่ำ = 90.18
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 94.00	ต่ำ = 94.00
2. อายุน้อย	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 100.85	ต่ำ = 89.71
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 89.23	ต่ำ = 94.20
3. อายุมาก	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 102.41	ต่ำ = 90.77
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 97.87	ต่ำ = 93.70
4. ปริญญาตรี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 100.74	ต่ำ = 89.58
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 97.76	ต่ำ = 92.97
5. สูงกว่าปริญญาตรี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 103.60	ต่ำ = 92.27
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 88.66	ต่ำ = 96.75
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 100.86	ต่ำ = 88.97
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 94.63	ต่ำ = 93.76
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 101.92	ต่ำ = 91.62
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 93.61	ต่ำ = 94.17
8. ประสบการณ์สอนน้อย	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 100.32	ต่ำ = 89.60
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 92.94	ต่ำ = 94.41
9. ประสบการณ์สอนมาก	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 102.84	ต่ำ = 91.03
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 95.50	ต่ำ = 93.34

จากตาราง 15 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทั้ง 8 กลุ่มแต่อย่างใด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 15 ส่วนที่ 1) โดยเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 101.46 และ 90.18) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 102.41 และ 90.77) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 100.74 และ 89.58) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 100.86 และ 88.97) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 101.92 และ 91.62) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 100.32 และ 89.60) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 102.84 และ 91.03) (ตาราง 15 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 15 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 94.00 และ 94.00) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 97.87 และ 93.70) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 97.76 และ 92.97) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 94.63 และ 93.76) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 95.50 และ 93.34) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง ในกลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 89.23 และ 94.20) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย

88.66 และ 96.75) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 93.61 และ 94.17) และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 92.94 และ 94.41) (ตาราง 15 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ได้แก่ กลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

นอกจากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีโดยภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 16) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 17) ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ยกเว้นด้านประเมินผล เนื่องจากมีข้อคำถามไม่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 16 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ด้านเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศ
ที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวน คน	เอกลักษณ์ครู	การรับรู้	ปฏิสัมพันธ์	%
		วิชาชีพบัญชี	บรรยากาศที่ดี	แบบสองทาง	
		ของโรงเรียน			
		(ก)	(ข)	(กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	11.39*	10.48*	4.10*	14.00
2. อายุน้อย	154	<1	14.61*	7.98*	15.00
3. อายุมาก	115	19.81*	1.58	<1	21.00
4. ปริญญาตรี	198	16.38*	2.20	<1	14.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	<1	8.05*	6.33*	20.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	5.66*	5.05*	<1	15.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	4.43*	4.28*	5.81*	13.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	4.47*	5.60*	1.42	11.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	6.84*	4.51*	2.65	18.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

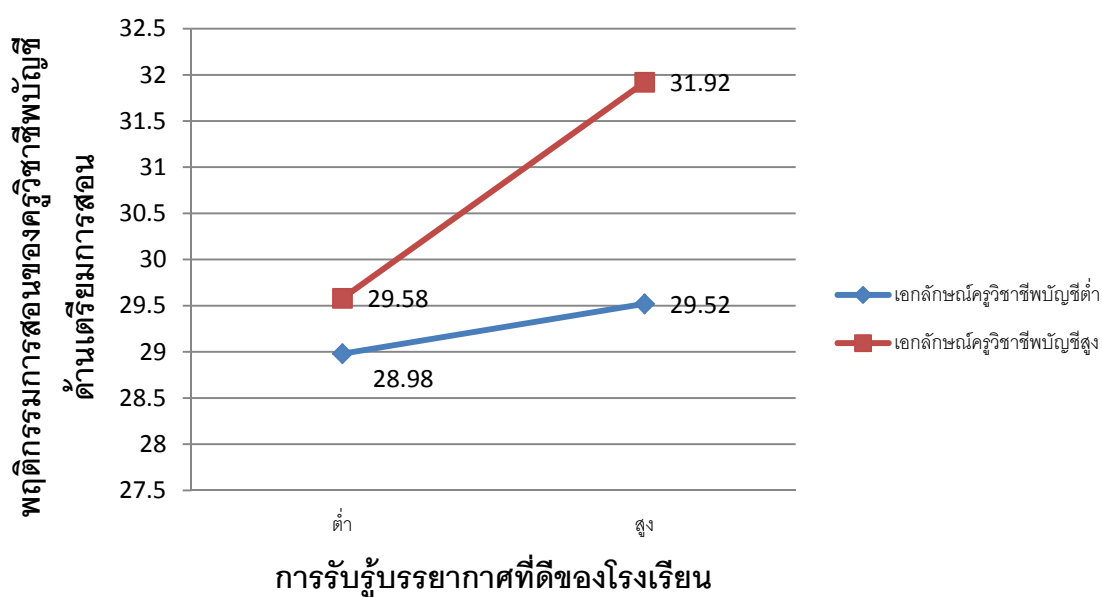
กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน	
		การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 31.92	ต่ำ = 28.98
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 29.58	ต่ำ = 29.52
2. อายุน้อย	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 31.62	ต่ำ = 29.13
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 27.53	ต่ำ = 29.71
3. อายุมาก	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 32.38	ต่ำ = 28.80
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 31.25	ต่ำ = 29.25
4. ปริญญาตรี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 31.61	ต่ำ = 28.76
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 30.64	ต่ำ = 29.32
5. สูงกว่าปริญญาตรี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 32.84	ต่ำ = 29.77
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 28.08	ต่ำ = 30.06
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 31.59	ต่ำ = 28.27
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 29.45	ต่ำ = 29.36
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 32.17	ต่ำ = 29.83
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 29.66	ต่ำ = 29.64
8. ประสบการณ์สอนน้อย	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 31.45	ต่ำ = 28.95
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 29.47	ต่ำ = 29.61
9. ประสบการณ์สอนมาก	เอกลักษณะณ์ครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 32.48	ต่ำ = 29.03
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 29.75	ต่ำ = 29.39

จากตาราง 16 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน พบผลว่าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวม (ตาราง 25 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 5) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ตาราง 26 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 6) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ตาราง 27 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 7) และกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ตาราง 28 ภาคผนวก ก ภาพประกอบ 8) เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ พบว่า 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ถ้าเป็นผู้มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชี ที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ ถ้าเป็นผู้ที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ 3) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงพร้อมกัน เป็นครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากที่สุด

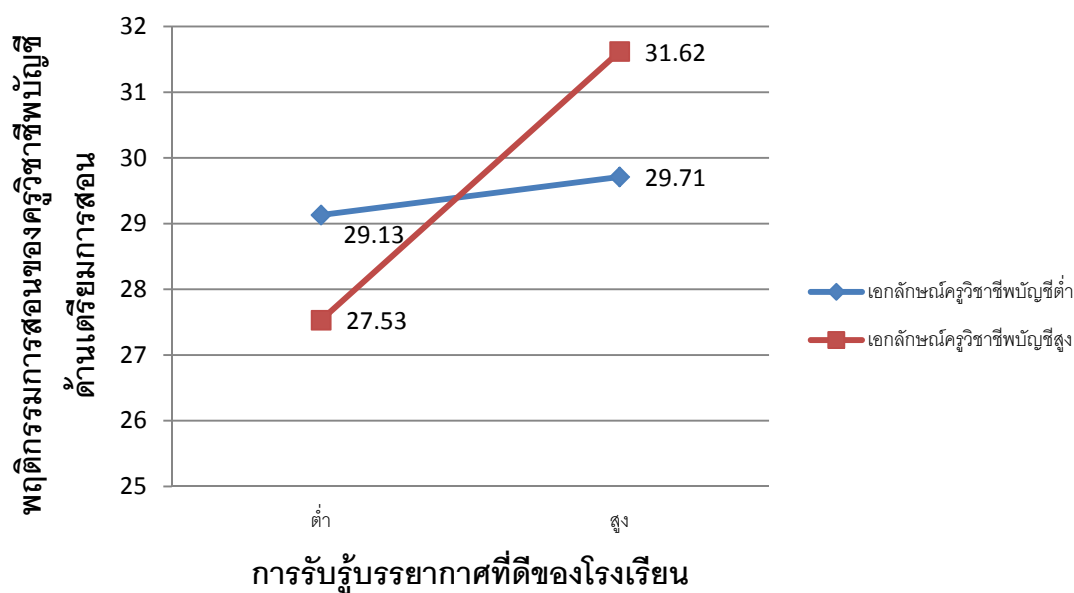
เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 16 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ พบในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 31.92 และ 28.98) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 32.38 และ 28.80) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 31.61 และ 28.76) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 31.59 และ 28.27) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 32.17 และ 29.83) และกลุ่ม

ประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 31.45 และ 28.95) กลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 32.48 และ 29.03) (ตาราง 16 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน แปรปรวนไปตามการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 16 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ พบในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 29.58 และ 29.52) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 29.45 และ 29.36) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 29.66 และ 29.64) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 29.75 และ 29.39) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีสูง พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 27.53 และ 29.71) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 28.08 และ 30.06) และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 29.47 และ 29.61) (ตาราง 16 ส่วนที่ 2)

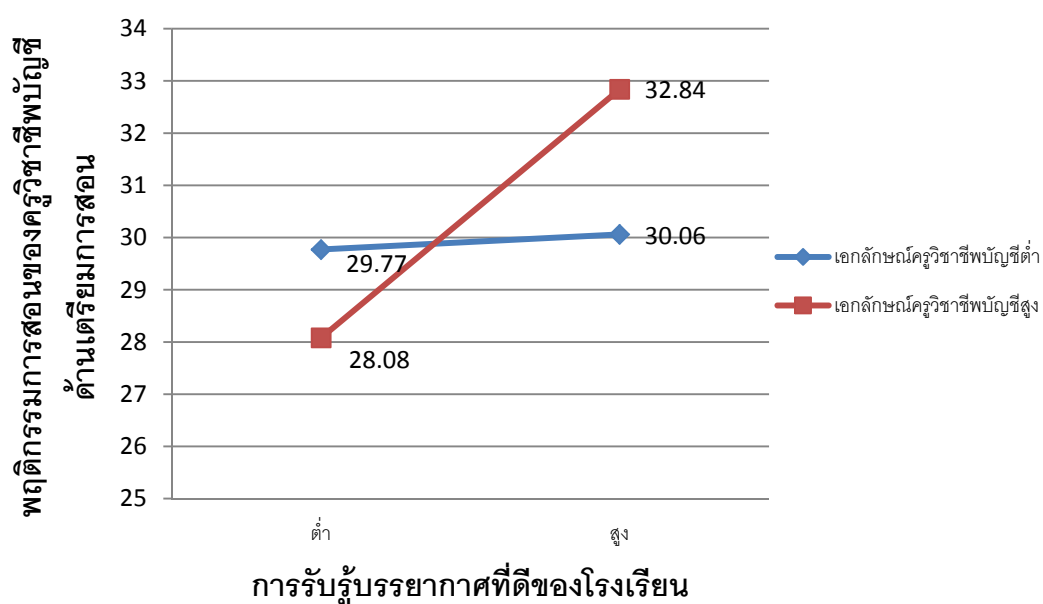

ภาพประกอบ 5 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนในกลุ่มรวม ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

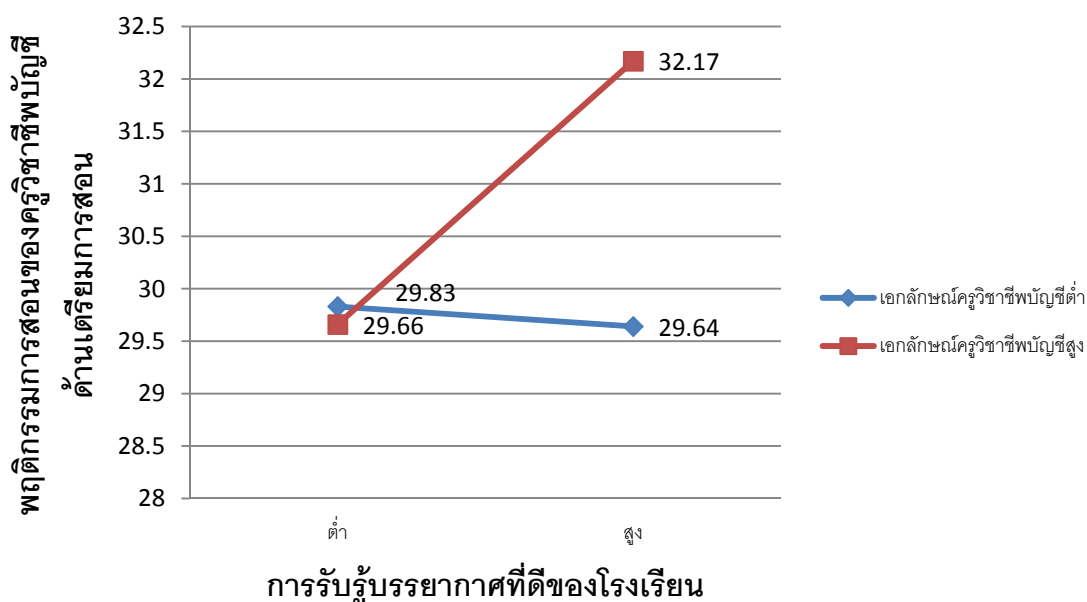
ภาพประกอบ 6 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนในกลุ่มอายุน้อย ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ

Disordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

ภาพประกอบ 7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนในกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ

Disordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

ภาพประกอบ 8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนในกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ

Disordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

สรุปได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก ได้แก่

- 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก
- 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก
- 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย
- 4) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี

ตาราง 17 ค่าเอฟในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
ด้านดำเนินการสอน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศ
ที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				%
	จำนวน คน	เอกลักษณ์ครู	การรับรู้	ปฏิสัมพันธ์	
		วิชาชีพบัญชี (ก)	บรรยากาศที่ดี ของโรงเรียน (ข)	แบบสองทาง (กxข)	
1. กลุ่มรวม	269	22.20*	19.36*	<1	21.00
2. อายุน้อย	154	5.82*	14.55*	1.42	21.00
3. อายุมาก	115	18.56*	6.59*	<1	25.00
4. ปริญญาตรี	198	35.69*	5.74*	<1	27.00
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	<1	11.14*	1.47	18.00
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	12.79*	7.88*	<1	25.00
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	9.32*	10.25*	<1	18.00
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	9.04*	13.38*	<1	19.00
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	14.05*	5.61*	<1	24.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน	
		การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 58.74	ต่ำ = 51.51
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 54.58	ต่ำ = 54.33
2. อายุน้อย	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 58.57	ต่ำ = 51.06
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 52.53	ต่ำ = 54.22
3. อายุมาก	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 59.00	ต่ำ = 52.08
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 56.25	ต่ำ = 54.50
4. ปริญญาตรี	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 58.44	ต่ำ = 51.15
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 56.64	ต่ำ = 53.53
5. สูงกว่าปริญญาตรี	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 59.64	ต่ำ = 52.77
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 51.66	ต่ำ = 56.50
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 58.40	ต่ำ = 51.11
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 55.00	ต่ำ = 54.12
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 59.00	ต่ำ = 52.00
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 54.33	ต่ำ = 54.50
8. ประสบการณ์สอนน้อย	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 58.29	ต่ำ = 51.14
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 53.94	ต่ำ = 54.63
9. ประสบการณ์สอนมาก	เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี	สูง = 59.28	ต่ำ = 52.06
	การรับรู้บรรยากาศที่ดีๆ	สูง = 55.50	ต่ำ = 53.87

จากตาราง 17 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม (รายละเอียดกลุ่มย่อยดูจากส่วนที่ 2) โดยแยกวิเคราะห์ตามตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน พบผลว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน แปรปรวนไปตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 17 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีที่ต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 58.74 และ 51.51) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 58.57 และ 51.06) กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 59.00 และ 52.08) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 58.44 และ 51.15) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 58.40 และ 51.11) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 59.00 และ 52.00) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 58.29 และ 51.14) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 59.28 และ 52.06) (ตาราง 17 ส่วนที่ 2)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 17 ส่วนที่ 1) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่างกัน พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 54.58 และ 54.33) และกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก (ค่าเฉลี่ย 56.25 และ 54.50) กลุ่มปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 56.64 และ 53.53) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 55.00 และ 54.12) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ค่าเฉลี่ย 55.50 และ 53.87) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี

ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง ในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย (ค่าเฉลี่ย 52.53 และ 54.22) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 51.66 และ 56.50) กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ค่าเฉลี่ย 54.33 และ 54.50) กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ค่าเฉลี่ย 53.94 และ 54.63) (ตาราง 17 ส่วนที่ 2)

สรุปได้ว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ในกลุ่มรวม กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง ในกลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ดังนี้

(1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

(2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก คือ ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง พบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี

(3) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

(4) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ

(5) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ

(6) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ

(7) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ และยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง

(8) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ และยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง

(9) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ และยังพบอีกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง

จากการทดสอบสมมติฐานทั้ง 5 ข้อ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 18 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสมมติฐานข้อที่ 1, 2, 3, 4 และ 5

กลุ่ม	จำ นวน คน	สมมติฐานข้อที่ 1		สมมติฐานข้อที่ 2			สมมติฐานข้อที่ 3			สมมติฐานข้อที่ 4			สมมติฐานข้อที่ 5		
		ตัวทำนาย ที่สำคัญ	R ²	อิทธิ	สนับสนุน	เจตคติ	สนับสนุน	รับรู้	สนับสนุน	เอก	บรรยากาศ				
				บาทที่	ทางสังคม	ที่ดี	ทางสังคม	ความสามารถ	ทางสังคม	ลักษณะ					
												(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)
1. กลุ่มรวม	269	4, 5, 1	.41	36.67*	10.74*	1.94	86.16*	7.02*	<1	56.01*	9.38*	1.93	20.65*	20.65*	2.15
2. อายุน้อย	154	4, 2	.33	20.81*	2.59	3.87	36.92*	2.82	<1	21.05*	3.97*	<1	2.69	18.36*	3.59
3. อายุมาก	115	5, 4, 1	.61	17.17*	9.41*	<1	54.57*	6.38*	<1	43.07*	9.18*	2.42	25.97*	5.80*	<1
4. ปริญญาตรี	198	4, 5, 6, 1	.53	41.28*	11.43*	<1	83.62*	9.09*	<1	78.60*	4.94*	1.57	35.51*	5.66*	<1
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	4	.24	1.51	2.47	3.17	12.57*	<1	<1	1.46	3.28	1.93	<1	12.12*	3.52
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	4, 5	.52	33.06*	4.55*	<1	50.03*	2.51	<1	37.13*	5.43*	<1	11.94*	8.88*	<1
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	4, 5	.29	8.83*	6.70*	1.45	36.05*	3.96*	<1	20.51*	4.85*	2.98	8.14*	10.15*	2.85
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	4, 5	.28	18.58*	3.33	4.82*	34.24*	2.90	<1	22.80*	2.22	1.42	7.71*	13.42*	<1
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	4, 5, 1	.59	18.11*	6.74*	<1	52.60*	5.80*	<1	33.95*	10.66*	<1	14.06*	6.73*	1.82

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ ตัวทำนาย สมมติฐานข้อที่ 1

ตัวที่ 1 คือ การสนับสนุนทางสังคม

ตัวที่ 2 คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน

ตัวที่ 3 คือ อิทธิบาทที่

ตัวที่ 4 คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ

ตัวที่ 5 คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพ

ตัวที่ 6 คือ เอกลักษณ์ครูวิชาชีพ

ตาราง 19 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสมมติฐานข้อที่ 2, 3, 4 และ 5 ด้านเตรียมการสอน

กลุ่ม	จำนวน คน	สมมติฐานข้อที่ 2			สมมติฐานข้อที่ 3			สมมติฐานข้อที่ 4			สมมติฐานข้อที่ 5		
		อิทธิ บาท	สนับสนุน ทางสังคม		เจตคติ ที่ดี	สนับสนุน ทางสังคม		รับรู้ ความสามารถ	สนับสนุน ทางสังคม		เอก ลักษณะ	บรรยากาศ	
		(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)	(ข)	(กxข)
1. กลุ่มรวม	269	30.40*	4.84*	2.48	63.86*	2.45	<1	35.06*	4.71*	<1	11.39*	10.48*	4.10*
2. อายุน้อย	154	11.18*	<1	2.28	26.41*	<1	<1	11.02*	1.22	<1	<1	14.61*	7.98*
3. อายุมาก	115	21.23*	6.61*	<1	38.80*	4.30*	<1	27.40*	6.50*	1.99	19.81*	1.58	<1
4. ปริญญาตรี	198	29.28*	3.27	1.14	52.95*	1.87	1.72	45.91*	1.03	1.18	16.38*	2.20	<1
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	2.00	2.24	2.11	11.97*	<1	<1	<1	3.14	<1	<1	8.05*	6.33*
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	25.97*	<1	1.05	34.21*	<1	1.10	21.53*	1.34	<1	5.66*	5.05*	<1
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	6.12*	5.73*	1.82	27.18*	3.09	<1	12.25*	4.39*	2.54	4.43*	4.28*	5.81*
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	10.73*	<1	4.18*	25.89*	<1	<1	14.91*	<1	<1	4.47*	5.60*	1.42
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	20.41*	4.36*	<1	36.21*	3.93*	<1	20.53*	7.66*	<1	6.84*	4.51*	2.65

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสมมติฐานข้อที่ 2, 3, 4 และ 5 ด้านดำเนินการสอน

กลุ่ม	จำ นวน คน	สมมติฐานข้อที่ 2			สมมติฐานข้อที่ 3			สมมติฐานข้อที่ 4			สมมติฐานข้อที่ 5		
		อิทธิ บาทที่	สนับสนุน ทางสังคม		เจตคติที่ดี	สนับสนุน ทางสังคม		รับรู้ ความสามารถ	สนับสนุน ทางสังคม		เอก ลักษณ์	บรรยากาศ	
		(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)	(ข)	(กxข)	(ก)	(ข)	(กxข)
1. กลุ่มรวม	269	30.30*	12.80*	1.35	69.54*	9.30*	<1	53.64*	10.71*	2.54	22.20*	19.36*	<1
2. อายุน้อย	154	22.33*	3.53	3.81	31.37*	4.76*	<1	23.44*	5.04*	<1	5.82*	14.55*	1.42
3. อายุมาก	115	9.26*	9.21*	<1	38.70*	6.09*	<1	32.90*	8.14*	3.20	18.56*	6.59*	<1
4. ปริญญาตรี	198	32.67*	13.92*	<1	64.81*	11.76*	<1	66.59*	6.45*	1.29	35.69*	5.74*	<1
5. สูงกว่าปริญญาตรี	71	1.00	2.79	3.64	10.04*	<1	<1	1.71	3.63	2.79	<1	11.14*	1.47
6. ไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี	124	26.95*	6.79*	<1	41.51*	4.47*	<1	38.59*	7.18*	<1	12.79*	7.88*	<1
7. มีประสบการณ์ทำบัญชี	145	7.95*	6.54*	<1	29.16*	4.22*	<1	18.89*	4.73*	2.58	9.32*	10.25*	<1
8. ประสบการณ์สอนน้อย	156	19.36*	4.55*	4.51*	28.91*	4.74*	<1	21.89*	3.27	1.46	9.04*	13.38*	<1
9. ประสบการณ์สอนมาก	113	11.41*	6.88*	<1	39.52*	5.58*	<1	31.82*	9.82*	<1	14.05*	5.61*	<1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีด้วยลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิต ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 2) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ซึ่งทำการศึกษากับครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง จำนวน 269 คน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 8 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2-8 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักอิทธิบาทสี่ แบบสอบถามเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และแบบสอบถามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คุณลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรอิสระ และตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) ของตัวแปรอิสระ

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า “ลักษณะทางสังคม (การสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน) และลักษณะทางจิต (อิทธิบาทสี่ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี) สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น พบว่าในกลุ่มรวม ตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และการสนับสนุนทางสังคม

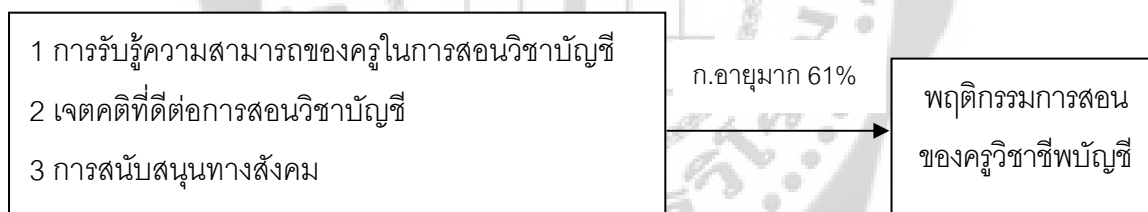
โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 41 (ภาพประกอบ 9) เมื่อพิจารณากลุ่มย่อย 8 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มอายุน้อย พบว่าตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีคือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 33 (ภาพประกอบ 10) กลุ่มอายุมาก พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี และการสนับสนุนทางสังคม โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 61 (ภาพประกอบ 11) กลุ่มปริญญาตรี พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี เอกลักษณ์วิชาชีพบัญชี และการสนับสนุนทางสังคม โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 53 (ภาพประกอบ 12) กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี พบว่าตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 24 (ภาพประกอบ 13) กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี และการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีในแต่ละกลุ่มได้ร้อยละ 52, 29 และ 28 ตามลำดับ (ภาพประกอบ 14) และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก พบว่าตัวแปรที่เข้าทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี และการสนับสนุนทางสังคม โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีได้ร้อยละ 59 (ภาพประกอบ 9) ยกเว้นอิทธิบาทสี่ที่ไม่เข้าสู่สมการการทำนายในครูวิชาชีพบัญชีทุกกลุ่ม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการสนับสนุน

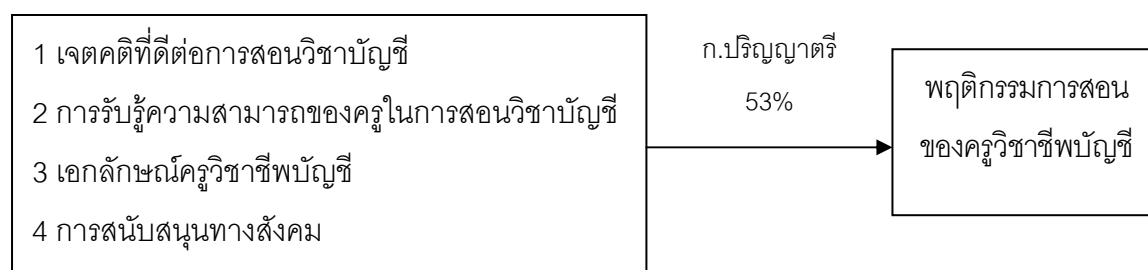
ภาพประกอบ 9 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
ในกลุ่มรวมและกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

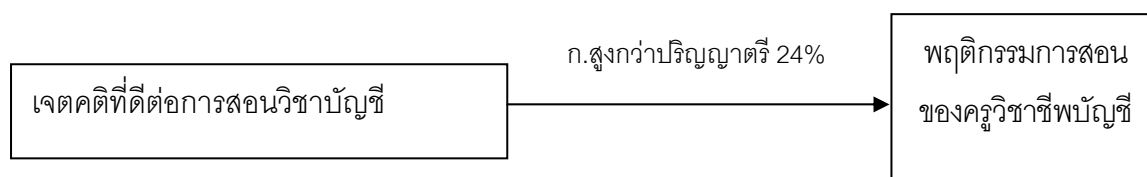
ภาพประกอบ 10 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
ในกลุ่มอายุน้อย

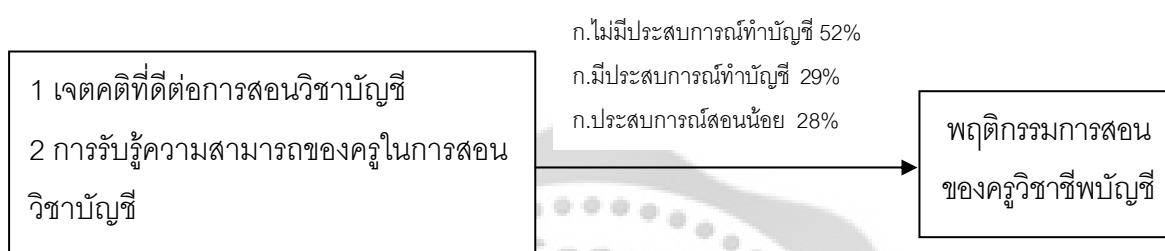
ภาพประกอบ 11 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
ในกลุ่มอายุมาก

ภาพประกอบ 12 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
ในกลุ่มปริญญาดรี

ภาพประกอบ 13 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
ในกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี

ภาพประกอบ 14 ผลการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ
ในกลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ เนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่บุคคลแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรม โดยที่บุคคลจะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้มีประสบการณ์กับสิ่ง ๆ นั้น จะเห็นได้ว่าครูวิชาชีพที่มีพฤติกรรมการสอนที่ดีนั้นเป็นผลเนื่องมาจากความรู้สึก ความเข้าใจ ที่ดีต่อการสอนวิชาชีพของครูวิชาชีพนั่นเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ กมลรัตน์ ทองสว่าง (2546) ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคม และจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพยาบาล จำนวน 300 คน พบว่าเจตคติเป็นตัวทำนายที่มีประสิทธิภาพสูงอันดับที่สองของพฤติกรรมการทำงานของพยาบาล เช่นเดียวกับ อ้อมเดือน สดมณี และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549: 59) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครู จำนวน 555 คน พบว่าในกลุ่มรวม เจตคติต่อการปฏิบัติการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญอันดับแรกของพฤติกรรมการทำงานของครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา ส่วนศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ศึกษาความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู จำนวน 405 คน พบว่าเจตคติต่อสภาพการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนในกลุ่มรวมในระดับที่เชื่อมั่นได้ ($r = .21$) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อุบล ภัทระ (2535: 78) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษา จำนวน 240 คน พบว่าเจตคติต่องานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานของครู และประธาร วสวานนท์ (2541) ศึกษาปัจจัยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับ

พฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 305 คน พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการวางแผน การสอนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ได้ร้อยละ 33.47 และวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้ร้อยละ 36.58

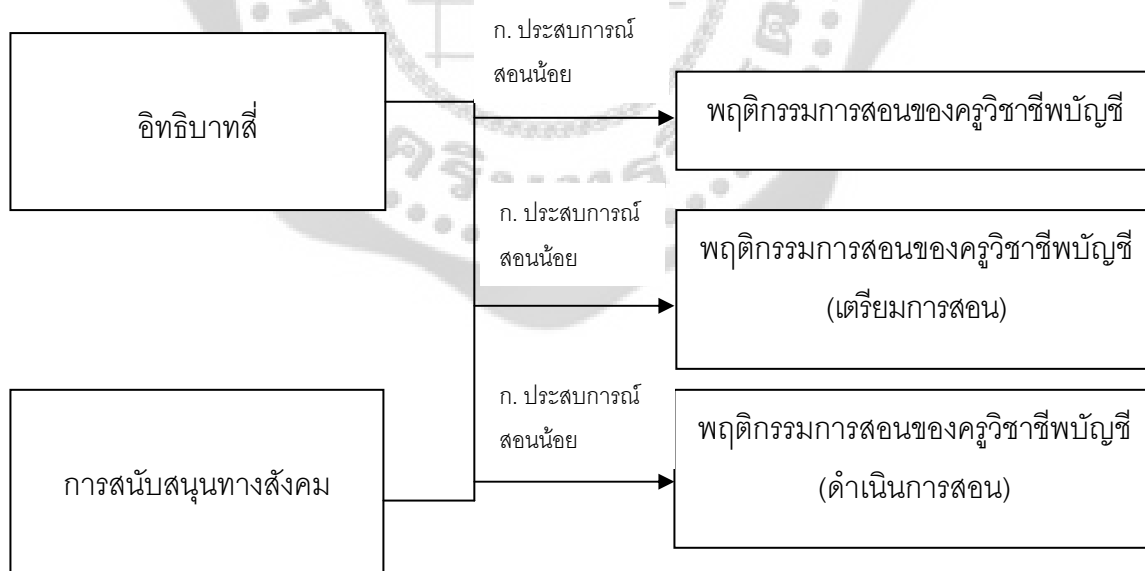
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” สมมติฐานนี้คาดถึงครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตาราง 6 ส่วนที่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อิทธิบาทสูงและการสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ภาพประกอบ 15) โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง ถ้าเป็นผู้มีอิทธิบาทสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสูง ถ้าเป็นผู้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ 3) ในกลุ่มที่มีอิทธิบาทสูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงพร้อมกันมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทต่ำและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำด้วยเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ได้น้อยที่สุด ผลในส่วนนี้เป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 7 ส่วนที่ 1) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 8 ส่วนที่ 1) พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน และด้านดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อิทธิบาทสูงและการสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ภาพประกอบ 15) โดยด้านเตรียมการสอนมีรายละเอียดดังนี้ 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ถ้าเป็นผู้มีอิทธิบาทสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพ

ที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 6 ส่วนที่ 2) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่ละตัวของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอน พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคม คือ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 7 ส่วนที่ 2) และ 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชี ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 8 ส่วนที่ 2)

จึงกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

ภาพประกอบ 15 ผลแสดงปฏิสัมพันธ์แบบสองทางที่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อย มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยยังมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนที่ดีมากด้วย อาจเป็นได้ว่ากลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานสอนในระยะเวลาไม่นาน จึงเป็นผู้ที่มีความรักในการทำงานสอนอย่างมาก โดยพร้อมที่จะพยายามค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานสอนให้ดีขึ้น โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานสอนให้เกิดความสำเร็จตามที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ หากเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาพร้อมทั้งหาแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้หมดไป ซึ่งสอดคล้องที่พระธรรมปิฎก (2538: 842, 846-847) กล่าวว่า บุคคลที่ใช้หลักอิทธิบาทสี่จะมีความรู้สึกและพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองต้องการกระทำ มีความรัก ความพอใจในจุดมุ่งหมายของงานอยากทำงานนั้นให้สำเร็จ เมื่อเกิดความรักความพอใจต่องานนั้น ๆ บุคคลจะเกิดความมานะบากบั่น ไม่ทอดยถ่ออุปสรรคใด ๆ ในการทำงานแต่กลับเห็นว่าอุปสรรคนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และเมื่อมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ มองเห็นความสำคัญของงานนั้น มีสมาธิแน่วแน่อยู่เฉพาะงานที่ทำ มีการใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญข้อบกพร่อง คิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงหรือมีคุณภาพดียิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วการได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานในเรื่องข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานสอนรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพิ่มเติม พร้อมทั้งให้คำแนะนำ คำปรึกษา และเห็นถึงความสำคัญของครูวิชาชีพบัญชีอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัย ของณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541: 121) ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 256 คน พบว่าความเครียดจากสภาพการทำงาน และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในหน่วยงานร่วมกันทำนายพฤติกรรมพยาบาลได้ร้อยละ 8 การที่ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยนำหลักธรรมอิทธิบาทสี่มาใช้ในการทำงาน พร้อมกันนั้นได้รับการสนับสนุนในเรื่องของการทำงานสอนของครูวิชาชีพบัญชีจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ทำให้ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพบัญชีที่ดี

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว คือ อิทธิบาทสี่ ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก นอกจากนั้นครูวิชาชีพบัญชีที่มีอิทธิบาทสี่สูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่ม

ประสบการณ์สอนมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ลักษณะ ฤประสงค์ (2546) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคม และลักษณะทางพุทธิที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของ ประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) ของบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 274 คน พบว่านักวิชาการศึกษาที่มีอิทธิบาทสี่สูง มีพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) มากกว่า นักวิชาการศึกษาที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ ปริญา ณ วันจันทร์ (2536: 64) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน พบว่าลักษณะทางพุทธิโดยอิทธิบาทสี่ มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการทำงานของครู อัจฉราพร บุญญพนิช (2547: 92) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 278 คน พบว่าครูที่มีอิทธิบาทสี่สูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่า ครูที่มีอิทธิบาทสี่ต่ำ และสุดี แยมเกษร (2547: 79) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติจำนวน 310 คน พบว่าครูที่มีอิทธิบาทสี่มากมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาสูงกว่า ครูที่มีอิทธิบาทสี่น้อย

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ การสนับสนุนทางสังคม ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก จากผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมไม่ว่าจะมาจากหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานจะเป็นสิ่งที่ทำให้ครูรู้สึกว่าเขาเองมีที่ปรึกษา มีที่พึ่งพาเมื่อเกิดปัญหาและมีผู้ให้ความสำคัญ ทำให้เกิดกำลังใจในการทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าหากขาดสิ่งเหล่านี้แล้ว จะรู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงาน ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดต่ำ การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยลดภาวะกดดันในการทำงาน (อัจฉราพร บุญญพนิช. 2547: 35; อ้างอิงจาก Sarason; et al. 1987: 813; Jemmott; & Maglonic. 1988: 804) ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ

การปฏิบัติงานสอนของครู ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ปริญญานันท์ (2536: 64) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน พบว่าการรับรู้ความสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของครู รุ่งทิพย์ สมานรักษ์ (2536: 100) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวิตสังคม และจิตวิทยากับความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 385 คน พบว่าครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจะมีความรู้สึกต่องานตามสภาพความเป็นจริงมากกว่า ครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ อัจฉราพร บุญญพนิช (2547: 98) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 278 คน พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครู ($r=.73$) ดังนั้นการที่ครูรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับการส่งเสริมให้กำลังใจ เห็นถึงคุณค่าของครู ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานเมื่อมีปัญหาในการทำงาน ทำให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับในที่ทำงาน ผลที่ตามมาทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่ดีด้วย

การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” สมมติฐานนี้ คาดถึงครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างใด (ตาราง 9 ส่วนที่ 1) ผลในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามความคาดหมายไว้

เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 10 ส่วนที่ 1) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 11 ส่วนที่ 1) ก็ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครู

วิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างไร ผลในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามความคาดหมายไว้

[illegible]

จึงกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 3 ไม่ได้รับการสนับสนุน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากไม่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ตัวแปรพร้อมกัน คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม เช่นเดียวกันครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนที่ดีมากไม่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ตัวแปรพร้อมกันแต่อย่างใด อาจสรุปได้ว่าการที่ครูวิชาชีพบัญชีจะมีพฤติกรรมการสอนที่ดีหรือไม่ ไม่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมร่วมกัน

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว คือ เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่มีเจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอนที่ดีมากด้วยเช่นกัน พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามที่ฟิชบิเอน (Fishbien) กล่าวว่าเจตคติ เป็นสภาพความพร้อมของการจัดรูปแบบของจิตใจและประสาท ตลอดจนประสบการณ์ พฤติกรรมของบุคคลในการตอบสนองต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง (สุทธินันท์ เชื้อแก้ว, 2545: 10; อ้างอิงจาก Fishbien, 1961: 8) กล่าวคือ ครูวิชาชีพบัญชีจะมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาน้อยเพียงใดนั้น อยู่ที่ว่าครูวิชาชีพบัญชีมีความรู้สึกชอบและเห็นถึงคุณค่าของการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดี จึงทำให้ครูแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้และความรู้สึกของตนเอง ซึ่งก็คือพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีนั่นเอง และสอดคล้องกับงานวิจัย ของกมลรัตน์ ทองสว่าง (2546) ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคมและจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพยาบาล จำนวน 300 คน พบว่าพยาบาลที่มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานมีพฤติกรรมการทำงานสูงกว่า พยาบาลที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงาน ส่วนศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ศึกษาความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครู จำนวน 405 คน ก็พบว่า เจตคติต่อสภาพการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนในกลุ่มรวมในระดับที่เชื่อมั่นได้ ($r = .21$) เช่นเดียวกับ อุบล ภัทระ (2535: 78) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษา จำนวน 240 คน พบว่าเจตคติต่องานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานของครู และ สุวดี แย้มเกษร (2547: 78) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูตามแนว

ปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 310 คน พบว่าครูที่มีเจตคติต่อการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษามากมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่า ครูที่มีเจตคติต่อการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาน้อย

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัว คือ การสนับสนุนทางสังคม ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากด้วยเช่นกัน พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องงานวิจัย ของปริญญา ณ วันจันทร์ (2536) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษา ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน พบว่าการรับรู้ความสนับสนุนจากสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของครู เช่นเดียวกับ รุ่งทิพย์ สมานรักษ์ (2536: 100) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวสังคมและจิตวิทยากับความพึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 385 คน พบว่าครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมมีความรู้สึกต่องานตามสภาพความเป็นจริงมากกว่า ครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ และอัจฉราพร บุญญพนิต (2547) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้นการที่ครูวิชาชีพบัญชีได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูวิชาชีพบัญชีรับรู้ได้ว่าตนเองมีความสำคัญกับบุคคลอื่นและมีบุคคลอื่นเห็นถึงคุณค่า ให้การยอมรับตน ส่งผลให้ครูวิชาชีพบัญชีมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีตามไปด้วย

การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” สมมติฐานนี้สอดคล้องกับครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครู

ในการสอนวิชาบัญชีสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างใด (ตาราง 12 ส่วนที่ 1) ผลในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามคาดหมายไว้

เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน (ตาราง 13 ส่วนที่ 1) และด้านดำเนินการสอน (ตาราง 14 ส่วนที่ 1) พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างใด ผลในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามคาดหมายไว้

เมื่อทำการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี คือครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถในการสอนวิชาบัญชีต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 12 ส่วนที่ 2) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทีละตัวของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอน พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีเช่นกัน คือ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 13 ส่วนที่ 2) และ 2) พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพ

บัญชีแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคม พบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 12 ส่วนที่ 2) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่ละตัวของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน และดำเนินการสอน พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีทั้งด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคม คือ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 13 ส่วนที่ 2) และ 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 14 ส่วนที่ 2)

จึงกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 4 ไม่ได้รับการสนับสนุน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมากไม่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ตัวแปรด้วยกัน คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีและการสนับสนุนทางสังคม เช่นเดียวกันครูวิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอน และดำเนินการสอนที่ดีมากไม่เกี่ยวข้องกับทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกันแต่อย่างใด อาจสรุปได้ว่าการที่ครูวิชาชีพบัญชีจะมีพฤติกรรมการสอนที่ดีหรือไม่ ไม่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในการสอนวิชาบัญชี และการสนับสนุนทางสังคมร่วมกัน

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชี ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้ความสามารถในการสอนวิชาบัญชีสูง มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 13 ส่วนที่ 2)

และครูวิชาชีพที่มี การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพที่สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแบนดูรา (Bandura) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นความเชื่อของบุคคลในความสามารถของเขาในการที่จะดำเนินการต่าง ๆ ในแนวทางที่ทำให้เขามีอำนาจเหนือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตของเขา การรับรู้ความสามารถของตนถือเป็นความเชื่อเกี่ยวกับระดับความสามารถของบุคคลที่คาดว่าจะแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ โดยความเชื่อนี้จะมีอิทธิพลต่อทั้งแบบแผนการคิด (Thought Patterns) และอารมณ์ความรู้สึก (Emotions) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล (Actions) กล่าวคือ การรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่า เมื่อบุคคลจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้ายหรือความล้มเหลวหลาย ๆ ครั้ง บุคคลยังคงทุ่มเทความพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและฝึกฝนตนเองเพื่อให้สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของเขาในระดับมากน้อยเพียงใด (วิวรรธ สุกิน. 2551: 45 อ้างอิงจาก Tschannen-Moran; Woolfolk Hoy; & Hoy. 1998: 207-210 citing Bandura. 1986, 1993, 1996, 1997, 2000) ดังนั้นการที่ครูวิชาชีพที่รับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองสามารถทำการสอนวิชาชีพที่ดีเป็นผลมาจากว่าครูวิชาชีพที่มีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถที่จะทำการสอนวิชาชีพที่ดีได้ ดังนั้นครูวิชาชีพที่รับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองมีความสามารถในการสอนวิชาชีพที่ดีสูงจึงแสดงพฤติกรรมในการสอนวิชาชีพที่ดีตามที่ตนเองต้องการได้ ถึงแม้ว่าจะต้องพบอุปสรรคต่าง ๆ มากมายในการสอนวิชาชีพก็ตามครูวิชาชีพที่รับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองมีความสามารถในการสอนวิชาชีพที่ดีได้ และสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิวรรธ สุกิน (2551) ศึกษาอิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 500 คน พบว่าการรับรู้ความสามารถของครูในการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .81

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ การสนับสนุนทางสังคม ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพที่ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอน

ที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของอัจฉราพร บุญญพนิช (2547: 89) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 278 คน พบว่าครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่า ครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าเมื่อครูวิชาชีพบัญชีรับรู้ว่าตนเองมีหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานคอยให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เมื่อต้องการปรึกษา มีที่พึ่งพาในยามที่เกิดปัญหาและมีผู้ให้ความสำคัญ จึงทำให้เกิดกำลังใจในการสอนวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า “ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย” สมมติฐานนี้คาดหวังครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย (ตาราง 15 ส่วนที่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างใด ผลในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามความคาดหมายไว้

เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอน พบว่าคะแนนพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชี และการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี (ภาพประกอบ 16) โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ ถ้าเป็นผู้มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ 2) ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกสิทธิ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ ถ้าเป็นผู้ที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้าน

เตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ 3) ในกลุ่มครูวิชาชีพ
 วิชาชีพที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงพร้อมกัน เป็นครู
 วิชาชีพบัญชีที่มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มี
 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่า ครู
 วิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการ
 การสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากที่สุด ผลในส่วนนี้เป็นไปตามความคาดหวังบางส่วน
 สำหรับด้านดำเนินการสอน พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้
 บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่มแต่อย่างใด ผลในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามความ
 คาดหมายไว้

เมื่อทำการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
 แปรปรวนไปตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี คือครูวิชาชีพครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี
 สูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ พบทั้ง
 ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์
 ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก
 (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทีละตัวของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี
 ด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอน พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตาม
 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและดำเนินการสอน คือ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มี
 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพ
 บัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ
 มาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์
 สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 16 ส่วนที่ 2) และ 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์
 ครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มี
 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่ม
 อายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่ม
 ประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก (ตาราง 17 ส่วนที่ 2) นอกจากนี้ยังพบอีกว่า
 พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแปรปรวนไปตามการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน คือ 1) ครู
 วิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากกว่า
 ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม
 ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก

และ 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ตีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่ละตัวของพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีทั้งด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนแปรปรวนไปตามการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน คือ 1) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ตีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก 2) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ตีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีสูง พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ตาราง 16 ส่วนที่ 2) 3) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ตีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และ 4) ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ตีมากกว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูง พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย (ตาราง 17 ส่วนที่ 2)

จึงกล่าวได้ว่า สมมติฐานข้อที่ 5 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

ภาพประกอบ 16 ผลแสดงปฏิสัมพันธ์แบบสองทางที่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่า ครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวม ที่มีอายุน้อย มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำบัญชี มีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าครูวิชาชีพบัญชีมีความพร้อมในการนำความรู้ความสามารถทางด้านบัญชีที่ได้รับจากการเรียนหรือประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีมาเป็นข้อมูลสำหรับถ่ายทอดในการสอนวิชาชีพ และการที่บรรยากาศในการทำงานภายในโรงเรียนระหว่างผู้บริหารกับครูและระหว่างครูกับครูด้วยกันเอง มีบรรยากาศในทางที่ดี โดยผู้บริหารมีการดูแล ติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูอย่างใกล้ชิด คอยติดตามงานของครูอยู่เป็นระยะ และผู้บริหารไม่เข้าไปก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวของครูมากเกินไป พร้อมกับเพื่อนครูให้ความร่วมมือในการทำงานและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการสอนวิชาชีพ จึงทำให้ครูวิชาชีพบัญชีมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ เอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชี ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณะครูวิชาชีพบัญชีสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพ ด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของกนิษฐา ตันตพันธ์ (2541) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธิที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการให้การพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ จำนวน 348 คน พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีเอกลักษณะบทบาทเชิงวิชาชีพสูงเป็นผู้ให้การพยาบาลตามบทบาทเชิงวิชาชีพ ด้านการป้องกันโรคมากกว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะตรงกันข้าม วรณะ บรรจง (2551: 115) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณะนักศึกษาครู และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครู ในยุคปฏิรูปการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูในเขตภาคใต้ จำนวน 945 คน พบว่าตัวแปรเอกลักษณะนักศึกษาครูมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมครูนักวิจัย และสมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ (2545: 141) ศึกษาปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อเอกลักษณะวิชาชีพและพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูแนะแนว จำนวน 300 คน พบว่าเอกลักษณะวิชาชีพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมการการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทวิชาชีพครูแนะแนวมากที่สุด

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ทำให้ทราบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ยังพบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชีที่ดีมากด้วยเช่นกัน พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ยังพบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอนที่ดีมากด้วยเช่นกัน พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย และครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุมาก กลุ่มปริญญาตรี กลุ่มไม่มีประสบการณ์ทำบัญชี และกลุ่มประสบการณ์สอนมาก ยังพบว่าครูวิชาชีพบัญชีที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนต่ำมีพฤติกรรมการสอนวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอนที่ดีมากด้วยเช่นกัน พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุน้อย กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี กลุ่มประสบการณ์สอนน้อย เนื่องจากบรรยากาศของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลในโรงเรียน การที่ครูในโรงเรียนมีบุคลิกภาพเป็นอย่างไรนั้น ก็เป็นผลมาจากบรรยากาศภายในของโรงเรียน ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามที่ ฮอยและมิสเคิล กล่าวว่าบรรยากาศของโรงเรียนคือคุณภาพของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนมีผลกระทบต่อกิจกรรมและตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรับรู้ที่สะสมมาของพฤติกรรมในโรงเรียน (วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา. 2547: 56 อ้างอิงจาก Hoy; & Miskel. 1991: 221) และสอดคล้องกับงานวิจัย ของสมชาย ประกิจเจริญสุข (2547: 93) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมการทำงานของบุคลากรสายการสอนในสังกัดสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 318 คน พบว่าบรรยากาศในการทำงานที่ดีทำให้นักบุคลากรสายการสอนมีพฤติกรรมการทำงานในทางที่ดีด้วย และวิชัย เที่ยดบัว (2534: 352) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษ จำนวน 468 คน พบว่าครูที่มีการรับรู้บรรยากาศที่ดีทางสังคมภายในโรงเรียนสูงเป็นครูที่มีการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการ ดังนั้นบรรยากาศภายในโรงเรียนมีสภาพที่ดีมากหรือน้อยอย่างไรนั้น ครูวิชาชีพบัญชีรับรู้ได้ถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน แต่มิได้ส่งผลกระทบกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชีแต่อย่างใด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด สรุปได้ว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้ สมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการสนับสนุน สมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน และสมมติฐานข้อที่ 5 ได้รับการสนับสนุนบางส่วน

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาบัญญัติส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของ ครูวิชาชีพบัญชีในครูวิชาชีพบัญชีที่มีอายุน้อย ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอายุมาก ครูวิชาชีพบัญชีที่มี การศึกษาระดับปริญญาตรี ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ครูวิชาชีพที่ไม่มี ประสบการณ์ทำบัญชี ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์ทำบัญชี ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอน น้อย และครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนมาก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้านการ พัฒนาคุณภาพการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ควรเสริมสร้างให้ครูวิชาชีพบัญชีมีเจตคติที่ดีต่อการสอน วิชาบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดี เช่น จัดกิจกรรมภายในหรือภายนอก โรงเรียน โดยให้ครูวิชาชีพบัญชีได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการสอนวิชาบัญชี ซึ่งกันและกัน หรือเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความสามารถในด้านการสอนวิชาบัญชีที่ดี โดยที่วิทยากร ต้องเป็นบุคคลที่ครูวิชาชีพบัญชียอมรับถึงความสามารถมาถ่ายทอดความรู้ในด้านการสอนวิชาบัญชี ที่ดีกับครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียน

2. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยมีพฤติกรรมการสอนวิชา บัญชีที่ดีมาก และครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อยมีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ทั้งด้าน เตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนที่ดีมากอีกด้วย โดยที่ครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อย เป็นครูที่มีอิทธิบาทที่สูงและได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงพร้อมกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและ ผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ควรพัฒนาให้ครูวิชาชีพบัญชีที่มี ประสบการณ์สอนน้อยมีความตระหนักถึงความสำคัญของการสอนวิชาบัญชีที่ดี มีความรักในการ ทำงานสอน มุ่งมั่นในการทำงานสอนให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ครูกำหนด พร้อมทั้งหัวหน้งาน และเพื่อนร่วมงานควรให้การสนับสนุนสำหรับการปฏิบัติงานสอนรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และให้ คำปรึกษา คำแนะนำ เมื่อครูต้องการความช่วยเหลือ เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ครูวิชาชีพบัญชีที่มี ประสบการณ์สอนน้อยจะได้มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่ดี

3. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวม ครูวิชาชีพบัญชีที่มีอายุน้อย ครูวิชาชีพบัญชีที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์ทำบัญชี

มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก โดยเป็นครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงและมีการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนสูงพร้อมกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ควรพัฒนาให้ครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวมมีอายุน้อย มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำบัญชี มีความละเอียด รอบคอบ และมีการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งผู้บริหารโรงเรียนควรดูแลติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูอย่างใกล้ชิด คอยติดตามงานของครูอยู่เป็นระยะ และผู้บริหารไม่เข้าไปก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวของครูมากเกินไป และเพื่อนครูให้ความร่วมมือในการทำงานและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการสอนวิชาบัญชีอย่างเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เฉพาะครูวิชาชีพบัญชีในโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง เท่านั้น ผู้ที่สนใจในประเด็นเดียวกันนี้อาจทำการศึกษาครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาครูวิชาชีพบัญชีทั้งทางด้านจิตใจและสภาพแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์สอนน้อย มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชี ทั้งด้านเตรียมการสอนและด้านดำเนินการสอนที่ดีมาก เป็นครูที่มีอิทธิบาทสูงคือ มีความตระหนักถึงความสำคัญของการสอนวิชาบัญชีที่ดี มีความรักในการทำงานสอน มุ่งมั่นในการทำงานสอนให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ครูกำหนด โดยพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น และในกลุ่มครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มรวม มีอายุน้อย มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำบัญชี มีพฤติกรรมการสอนวิชาบัญชีด้านเตรียมการสอนที่ดีมาก โดยเป็นครูวิชาชีพบัญชีที่มีเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีสูงคือ มีความคิดที่เป็นระบบ มีความช่างสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ ความเป็นระเบียบ มีความอดทนอดกลั้น มีความเที่ยงตรง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ และมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบธุรกิจในแต่ละประเภท และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่ทางด้านการสอนวิชาบัญชีที่ดี ดังนั้นจึงควรมีการทำวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาคู่มือการฝึกอบรมในการส่งเสริมให้ครูวิชาชีพบัญชีในกลุ่มตามผลการวิจัยข้างต้น

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ตันทพันธ์. (2541). *ลักษณะทางจิต และลักษณะทางพุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม* การพยาบาลตามบทบาทวิชาชีพ. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ ทองสว่าง. (2546). *ปัจจัยทางชีวสังคม และจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม* การทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. *พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2547*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2553). *เขตพื้นที่การศึกษา 185 เขต*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2553, จาก http://www.moe.go.th/data_stat/
- กิตติภูมิ วิเศษภักดิ์. (2534). *กระบวนการพัฒนาและอรรถลักษณะการแต่งกายแบบฮิญาบของนักศึกษา* สตรีมุสลิม ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วณินทานนท์. (2534). *สค331 จิตวิทยาสังคม*. (เอกสารประกอบการสอน) กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2536). *ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการ*อบรมเลี้ยงดูบุตร. รายงานการวิจัยฉบับที่ 50 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรัส อติวิทยาภรณ์. (2536). *การศึกษาความพึงพอใจของครูสอนวิชาช่างโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน* ในเขตการศึกษา 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา. ถ่ายเอกสาร.
- จารุพร แสงเปา: ชมชื่น สมประเสริฐ; และสุรพงษ์ ชูเดช. (2539). *การสร้างแบบทดสอบวัดอิทธิบาท4*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. (2541). *ปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลวิชาชีพ*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ดุจเดือน พันธมนานิน. (2549). *หลักและวิธีการประมวลเอกสารเพื่อความเป็นเลิศในการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดุษฎี โยเหลา; อภิญา โปธิศรีทอง; และปริญญา ณ วันจันทร์. (2539). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างจิตลักษณะทางพุทธศาสนา ลักษณะทางจิต และผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครู และพยาบาล*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 53. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียน นัยประยูร. (2544). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โรงเรียนเทคนิคพิเศษการสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นที เงินประยูร. (2526, กรกฎาคม). “ทำอย่างไรครูจึงจะสอนดี” *วารสารการศึกษา*. 7(7): 14.
- นันทนา น้ำฝน. (2536). *องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา สุรักษา. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาทั่วไป*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- นันทยา ผิงงาม. (2540). *ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นุชนาถ ยิ่งยง. (2550). *ปัญหาการสอนของอาจารย์ผู้สอนสาขางานการบัญชีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตภาคกลาง*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บงกษมาศ เอกเฉียม. (2532). *เกย์: กระบวนการพัฒนาและดำรงเอกลักษณ์รักร่วมเพศ*. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง อภิรติกุล. (2533). *วิธีสอนวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.

- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). *การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ*.
 ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- บุญสม สุขมาลพงษ์. (2536). *พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏ
 อุตรธานี ตามทัศนะของนักศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ประกาศิต จันโทริ. (2536). *พฤติกรรมการสอนของอาจารย์อุตสาหกรรมศิลป์ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัย
 อีสานเหนือ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประธาร วสวานนท์. (2541). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของ
 ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. ปรินูญานิพนธ์
 วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรินูญา ณ วันจันทร์. (2536). *ปัจจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษาในจังหวัด
 เชียงราย*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ:
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ปรีดา เบญจการ. (2548). *การส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนในกระบวนการพัฒนาการวิจัย
 ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ผอบเถียร วงศ์ภักดี. (2537). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมในธนาคาร
 พาณิชย์ไทย*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงษ์. (2532). *บริบทแห่งการขัดเกลาทางสังคม*. (เอกสารประกอบการบรรยายวิชา
 สว.602 จิตวิทยาสังคมพิศดาร). กรุงเทพฯ: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา.
- พระกวีวรรณ (จำนงค์ ชุตินุญ). (2502). *วิชาศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2538). *พุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบฐิติญาโน). (2527). *ธรรมปริทรรศน์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชนี ศรีทองนาถ. (2518). *ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาท 4 กับขันติ-โศรจ์จะ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหา
บุคลิกภาพธรรมชาติไทย*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2549). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แฮส ออฟ
เคอร์ มีสท์.
- เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร. (ม.ป.ป.). *ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณิตศาสตร์ตามความคิดเห็นของ
นักเรียนโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. รายงานการวิจัย. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ระพีพันธ์ ฉายวิมล. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาการศึกษา*. (เอกสารประกอบคำสอน). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- รุ่งทิพย์ สมนารักษ์. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชีวสังคม และจิตวิทยากับความพึงพอใจ
ในการทำงานของครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันในจังหวัดสุรินทร์*.
ปรินิพนธ์. จท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ละม้าย สิทธิพงษ์. (2543). *พฤติกรรมการสอนของครูสายวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
เขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.

- ลักษมี ลูประสงค์. (2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านการสื่อสารตามมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O.1102: ระบบสื่อสาร) ของบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*.
 ปรินูญานิพนธ์. วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วรรณะ บรรจง. (2551). *ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของเอกลักษณ์นักศึกษาครูและการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นครูนักวิจัยของนักศึกษาครูที่มีต่อพฤติกรรมครูนักวิจัยของนักศึกษาครูในยุคปฏิรูปการศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วรรณาน นราเลิศสุขุมพงศ์. (2545). *พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรวิภา กิจแสวงสุข. (2545). *พฤติกรรมการสอนของครูอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนสายอาชีพ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ วรวงศ์พงศา. (2547). *ปัจจัยระดับครูและระดับผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของครูโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิชัย พัวรุ่งโรจน์. (2540). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการบัญชี*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย เอียดบัว. (2534). *ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิเชียร พากเพียร. (2531). *การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิมล ศรีประสิทธิ์. (2541). *การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภท อาชีวศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิริติ ปานศิลา. (2542). *การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้เกี่ยวกับบทบาท ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล ภาคเหนือในประเทศไทย*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2542). *การรับรู้ความสามารถของตน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. ฉบับรวมเล่ม เฉพาะเรื่อง อันดับที่ 5 จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรม ศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีรวรรณ สุทิน. (2551). *อิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2532). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย ประกิจเจริญสุข. (2547). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสายการสอน ในสังกัดสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. ปรินญานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์. (2545). *ปัจจัยการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์วิชาชีพ และพฤติกรรมปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครูแนะแนว*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. (2535). *หมอดู: กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิ จงประสิทธิ์. (2524). *อุตสาหกรรมศิลป์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุทธินันท์ เชื้อแก้ว. (2545). *ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการธนาคารอัตโนมัติธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพลักษณ์ สโมสร. (2550). *การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่อพฤติกรรมการสอนของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวดี แยมเกษร. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูป การศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิธ แยมเพื่อน. (2545). *การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจ ในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. จัดสำเนา.
- โสภณ โสมดี. (2532, มกราคม). รูปแบบการสอนวิชาชีพ. *สารพัฒนาหลักสูตร*. 82: 39 – 40.
- อภริดี ไสภาพงศ์. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรม ของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). *วป502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์ (เอกสารคำสอน)*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อ้อมเดือน สดมณี. (2536). *ผลของการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิผล ของครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อ้อมเดือน สดมณี; และนงเล็ก สุขถิ่นไทย. (2529). *บทบาทครูประถมศึกษาในการถ่ายทอดค่านิยม ทางศาสนา*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 42. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อ้อมเดือน สดมณี; และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). *ปัจจัยทางจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการทำงานของครูในระดับประถมและมัธยมศึกษา*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 106. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัจฉราพร บุญญพนิช. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานครเขต 1*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546) *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุบล ภัศระ. (2535). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษา*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อุไรพร พานิชกุล. (2539). *พฤติกรรมการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Callero, Peter L. (1985). "Role-Identity Salience," *Social Psychology Quarterly*. 48(3): 203-215.
- Gibson, S.; & Dembo, M. (1984). Teacher Efficacy: A Construct Validation," *Journal of Educational Psychology*. 76(4): 569-582.
- Kerlinger, F.N.; & Lee, H.B. (2000). *Foundations of behavioral research*. 4th ed. Orlando, FL: Harcourt College Publishers.
- McCall, George J.; & Simmons, J.L. (1978). *Identities and Interactions*. 2nd ed. New York: Free Press.
- Nuttbrock, Larry; & Freudiger, Patricia. (1991). "Identity Salience and Motherhood: A Test of Stryker's Theory," *Social Psychology Quarterly*. 54(2): 146-157.
- Riggs, I.; & Enochs, L. (1990). "Toward the Development of an Elementary Teacher's Science Teaching Efficacy Belief Instrument," *Science Education*. 74(6): 625-638.
- Serpe, Richard T. (1987). "Stability and Change in Self: A Structural Symbolic Interactionist Explanation," *Social Psychology Quarterly*. 50(1): 44-55.
- Strickland, Bonnie R. (1977). "Internal-External Control of Reinforcement," in *Thomas Blass (ed.). Personality Variables in Social Behavior*. New York: John Wiley & Son Ltd.

- Stryker, Sheldon. (1980). *Symbolic Interactionism: A Social Structure Version*. California: Menlo Park.
- . (1981). "Symbolic Interactionism: Themes and Variations," in *Social Psychology*. Edited by Rosenberg, M.; & Ralph, H. Turner. New York: Basic Books Inc.
- . (1987). "Identity Theory: Developments and Extensions," in *Self and Identity: Psychosocial Perspectives*. Edited by Yardley, K.; & Honness, T. New York: John Wiley & Sons Ltd.
- Stryker, S.; & Richard T. Serpe. (1982). "Commitment, Identity Salience and Role Behavior Theory and Research Example," in *Personality, Roles and Social Behavior*. Edited by Willis Ickes and Eric S. Knowles. New York: Springer-Verlag New York Inc.
- Stryker, S.; & Richard T. Serpe. (1994). "Identity Salience and Psychological Centrality: Equivalent, Overlapping, or Complementary Concepts?," *Social Psychology Quarterly*. 57(1): 16-35.
- Stryker, S.; & Statham, Anne. (1985). "Symbolic Interaction and Role Theory," in *The Handbook of Social Psychology*. Edited by Linsey, D.; & Aronson, E. p. 311-378. 3rd ed. New York: Newbery Award Recoreds.

ภาคผนวก ก
ตารางแสดงค่าสถิติต่าง ๆ

ตาราง 21 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะทางสังคม ตัวแปรลักษณะทางจิตกับพฤติกรรม
การสอนของครูวิชาชีพบัญชี

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7
1 การสนับสนุนทางสังคม	1	.32*	.40*	.49*	.60*	.55*	.47*
2 การรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน		1	.54*	.35*	.31*	.32*	.36*
3 อิทธิบาทสี่			1	.50*	.47*	.46*	.48*
4 เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพบัญชี				1	.68*	.63*	.61*
5 การรับรู้ความสามารถของครูในการสอนวิชาชีพบัญชี					1	.72*	.64*
6 เอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชี						1	.59*
7 พฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี							1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี เมื่อพิจารณาตาม
อิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มประชากรนิสิตสอนน้อย จำนวน 156 คน

อิทธิบาทสี่	การสนับสนุนทางสังคม	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
สูง	ต่ำ	21	18	99.39	0.61	4.10	10.72*
สูง	สูง	22	45	98.78		3.49	10.11*
ต่ำ	สูง	12	48	95.29			6.62*
ต่ำ	ต่ำ	11	45	88.67			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน
เมื่อพิจารณาตามอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย
จำนวน 156 คน

อิทธิบาทสี่	การสนับสนุน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	22	12	11
ทางสังคม							
สูง	ต่ำ	21	18	31.50	0.68	1.36	2.93*
สูง	สูง	22	45	30.82		0.68	2.25*
ต่ำ	สูง	12	48	30.14			1.57*
ต่ำ	ต่ำ	11	45	28.57			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านดำเนินการสอน
เมื่อพิจารณาตามอิทธิบาทสี่และการสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มประสบการณ์สอนน้อย
จำนวน 156 คน

อิทธิบาทสี่	การสนับสนุน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
ทางสังคม							
สูง	ต่ำ	22	45	57.51	0.01	2.41	6.91*
สูง	สูง	21	18	57.50		2.40	6.90*
ต่ำ	สูง	12	48	55.10			4.50*
ต่ำ	ต่ำ	11	45	50.60			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน
เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ในกลุ่มรวม
จำนวน 269 คน

เอกลักษณ์ครู วิชาชีพบัญชี	การรับรู้บรรยากาศที่ดี ของโรงเรียน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	21	12	11
สูง	สูง	22	100	31.92	2.34*	2.40*	2.94*
สูง	ต่ำ	21	29	29.58		0.06	0.60
ต่ำ	สูง	12	59	29.52			0.54
ต่ำ	ต่ำ	11	81	28.98			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน
เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน
ในกลุ่มอายุน้อย จำนวน 154 คน

เอกลักษณ์ครู วิชาชีพบัญชี	การรับรู้บรรยากาศที่ดี ของโรงเรียน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
สูง	สูง	22	61	31.62	1.91*	2.49*	4.09*
สูง	ต่ำ	12	35	29.71		0.58	2.18*
ต่ำ	สูง	11	45	29.13			1.60
ต่ำ	ต่ำ	21	13	27.53			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน
เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน
ในกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 71 คน

เอกลักษณ์ครู วิชาชีพบัญชี	การรับรู้บรรยากาศที่ดี ของโรงเรียน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
สูง	สูง	22	25	32.84	2.78*	3.07*	4.76*
สูง	ต่ำ	12	16	30.06		0.29	1.98
ต่ำ	สูง	11	18	29.77			1.69
ต่ำ	ต่ำ	21	12	28.08			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี ด้านเตรียมการสอน
เมื่อพิจารณาตามเอกลักษณ์ครูวิชาชีพบัญชีและการรับรู้บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน
ในกลุ่มมีประสบการณ์ทำบัญชี จำนวน 145 คน

เอกลักษณ์ครู วิชาชีพบัญชี	การรับรู้บรรยากาศที่ดี ของโรงเรียน	รหัส	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	12	11	21
สูง	สูง	22	56	32.17	2.34*	2.51*	2.53*
สูง	ต่ำ	11	37	29.83		0.17	0.19
ต่ำ	สูง	21	18	29.66			0.02
ต่ำ	ต่ำ	12	34	29.64			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

พฤษภาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูแผนกบัญชีที่เคารพ

ด้วยดิฉัน นางสาวศมีพร พยุงพงษ์ ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี” โดยผลการวิจัยนี้จะทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับลักษณะทางสังคม และลักษณะทางจิตที่ทำให้ครูวิชาชีพบัญชีมีพฤติกรรมการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาส่งเสริมคุณภาพการสอนของครูวิชาชีพบัญชีต่อไป

ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญและสามารถให้ข้อมูลดังกล่าวได้เป็นอย่างดี จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการเสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และขอความกรุณาส่งคืนผู้วิจัยตามที่อยู่ข้างล่าง ภายในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2553 ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางสาวศมีพร พยุงพงษ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

โทรศัพท์ 08-9827-0390 E-mail: rarunya.bsri@gmail.com

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูวิชาชีพบัญชี” มีทั้งหมด 8 ตอน ใช้เวลาในการทำประมาณ 20 นาที ขอให้ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกตอนและโปรดตอบให้ครบทุกข้อ โดยแบบสอบถามมีทั้งด้านหน้า-หลังของกระดาษ **ความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้รับจากท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อผลการวิจัยนี้และขอให้ท่านเชื่อมั่นว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น** ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำในการตอบ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ทำบัญชี (ในองค์กรรัฐบาล เอกชน หรือองค์กรอื่น ๆ) ☐ มี ☐ ไม่มี
5. ประสบการณ์สอนวิชาบัญชี จำนวน.....ปี.....เดือน

ตอนที่ 2 (ค่าอำนาจจำแนก .36 ถึง .71)

การสอนของฉัน (ค่าความเชื่อมั่น .92)

1. ฉันมีการศึกษาเนื้อหาวิชาบัญญัติที่สอนให้เข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจน ก่อนลงมือวางแผนการสอน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ถ้าไม่ติดภารกิจใด ๆ ฉันจะค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันมีเวลา ฉันจะทำปรับปรุงสื่อการสอนที่ทันสมัยไว้สำหรับการเรียนการสอน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันเตรียมการประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาบัญญัติที่ฉันสอน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันแสวงหาข้อมูลทางด้านวิชาบัญญัติจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ เอกสาร หนังสือ ตำรา หรือ อินเทอร์เน็ต

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. หากฉันไม่ติดภารกิจใด ๆ ฉันจะเข้าร่วมการสัมมนาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิชาบัญญัติที่ฉันสอน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ระหว่างที่สอนวิชาบัญชี ถ้าฉันสังเกตเห็นว่าผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ฉันจะเปลี่ยนวิธีการสอนทันที

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ในการเรียนการสอนวิชาบัญชี ฉันคอยสอดแทรกจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (ความโปร่งใส ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ) ให้กับผู้เรียนเป็นระยะ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันนำข้อมูลด้านบัญชีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ในการเรียนการสอนวิชาบัญชี ฉันจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มและแสดงออกในการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญชีเสมอ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันให้ข้อมูลแหล่งงานด้านวิชาชีพบัญชีกับนักเรียนทุกคนที่มาปรึกษา ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ นักเรียน
ในชั้นเรียนของฉัน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ฉันใช้สื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากพอสมควร

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ในการเรียนการสอนวิชาชีพบัญชี ฉันส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้านการบัญชีในชั้นเรียน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ฉันนำความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีใหม่ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้ผู้เรียน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. เมื่อฉันทราบถึงข้อมูลแหล่งงานด้านวิชาชีพบัญชี ฉันแจ้งให้ผู้เรียนทราบทันที

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. เมื่อฉันสอนจบบทเรียน ฉันมีการทดสอบผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในบทเรียนนั้น ๆ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

19. ฉันนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3 (ค่าอำนาจจำแนก .40 ถึง .79)

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างฉันกับบุคคลในโรงเรียน (ค่าความเชื่อมั่น .92)

1. ผู้บังคับบัญชาปลอบโยนฉัน เมื่อฉันกลุ้มใจเกี่ยวกับการทำงาน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันได้รับการสนับสนุนในการทำงานจากผู้บังคับบัญชาเสมอ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ผู้บังคับบัญชาจะพูดให้กำลังใจในการทำงานแก่ฉันเสมอ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ผู้บังคับบัญชาเห็นถึงคุณค่าของฉันอย่างแท้จริง

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รับฟังที่ดี เมื่อฉันต้องการระบายความในใจ

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ผู้บังคับบัญชาจะให้ความช่วยเหลือแก่ฉันทุกครั้งที่ฉันร้องขอความช่วยเหลือแม้แต่สวัสดิ์สิ่งของ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. เมื่อฉันมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่องาน ผู้บังคับบัญชาของฉันจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเสมอ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ผู้บังคับบัญชามักพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นกับฉัน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. ผู้บังคับบัญชาให้คำแนะนำฉันจนคลายความกังวลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. เมื่อฉันมีปัญหาในการทำงาน เพื่อนร่วมงานจะพูดให้กำลังใจฉันเสมอ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

11. เพื่อนร่วมงานเห็นถึงคุณค่าของฉันอย่างแท้จริง

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

12. เพื่อนร่วมงานปลอบโยนฉัน เมื่อฉันลุ่มใจเกี่ยวกับการทำงาน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

13. เพื่อนร่วมงานเป็นผู้ฟังที่ดีเมื่อฉันต้องการระบายความในใจ

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

14. ฉันได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน เมื่อฉันร้องขอความช่วยเหลือแม้แต่วัตถุปัจจัยต่าง ๆ ก็ตาม

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. เพื่อนร่วมงานมักพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นกับฉัน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 (ค่าอำนาจจำแนก .45 ถึง .76)

บรรยากาศในโรงเรียน (ค่าความเชื่อมั่น .92)

1. ผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบกิจกรรมการสอนของครูอย่างใกล้ชิด

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ผู้บริหารโรงเรียนใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวด

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบการลงเวลาของครู

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานสำหรับครู

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศครูอย่างใกล้ชิด

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบแผนการสอนของคุณ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ผู้บริหารกำกับติดตามงานทุกสิ่งทุกอย่างที่คุณทำ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ครูมีความกระตือรือร้นที่จะช่วยกันทำงานจนประสบความสำเร็จ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ครูให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ครูมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนนี้

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ครูยอมรับและให้อภัยในความผิดพลาดของเพื่อนร่วมงาน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. ครูยอมรับนับถือในความสามารถทางวิชาการของเพื่อนครูด้วยกัน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ครูแสดงน้ำใจที่จะทำงานเพื่อโรงเรียน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. คุรมีความพร้อมใจกันที่จะช่วยกันทำงานให้สำเร็จ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. คุรมีความเป็นมิตรใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. คุรมีการพบปะสังสรรค์ในช่วงที่ไม่มีชั่วโมงสอน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. การพบปะสังสรรค์ระหว่างครูเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. บรรยากาศเมื่อครูอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างสนุกสนาน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 (ค่าอำนาจจำแนก .33 ถึง .69)

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมอิทธิบาทสี่ (ค่าความเชื่อมั่น .93)

1. ฉันมีความสุขที่ได้ทำงาน

.....				
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันไม่เคยปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่า

.....				
จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ขั้นตอนการทำงานให้สำเร็จได้เป็นอย่างดีที่สุด

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

4. ถึงแม้ไม่มีผลตอบแทนเป็นเงินหรือรางวัล ฉันก็ยังยินดีจะทำงานต่อไป

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

5. ฉันแน่วแน่มั่นคงเพื่อบรรลุเป้าหมายของงาน

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันพอใจที่จะทำงานนี้ต่อไป แม้ว่าจะต้องทำงานนี้อีกนาน

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

7. แม้เมื่อทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ฉันก็จะคอยพิจารณาว่างานนั้นมีผลอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

8. ถึงแม้จะได้รับตำแหน่งที่ไม่สำคัญในการงาน ฉันก็ยังพอใจจะทำงานนี้ต่อไป

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. จันทชอบทำงานที่ทำอยู่

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

10. การที่ฉันทำงานก็เพราะฉันพอใจในจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของงาน

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

11. ฉันชอบค้นคว้าหาความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาพัฒนางาน

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันพยายามชนะอุปสรรคจนกว่างานจะบรรลุจุดมุ่งหมาย

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

13. แม้จะพบอุปสรรคใด ๆ ฉันจะไม่ย่อท้อ

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันจะฝ่าฟันปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

15. ถ้าทำงานไม่สำเร็จ ฉันจะไม่สบายใจ

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

16. ผลงานจะเป็นอย่างไรก็ตาม ฉันก็ยังคงต้องการทำงานนี้

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. สิ่งแวดล้อมการทำงานจะเป็นอย่างไรก็ตาม ฉันจะแน่วแน่ในการทำงานเพียงอย่างเดียว

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. ขณะทำงานฉันตระหนักถึงความสำคัญของงานนั้น ๆ

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

19. ฉันมีใจจดจ่อกับงานที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานเท่านั้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

20. เมื่อพบข้อบกพร่องในการทำงาน ฉันจะพยายามหาทางแก้ไข ไม่ปล่อยปละละเลย

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

21. ฉันชอบที่จะคิดปรับปรุงให้งานที่ทำอยู่มีคุณภาพดียิ่ง ๆ ขึ้น

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

22. ฉันพยายามหาหนทางที่จะทำงานต่อไปให้สำเร็จจนได้

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

23. ไม่เพียงแต่จะทำงานให้สำเร็จเท่านั้น ฉันคอยตรวจสอบข้อบกพร่องในการทำงานด้วย

.....

จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	----------	---------	------------

ตอนที่ 6 (ค่าอำนาจจำแนก .41 ถึง .67)

เจตคติที่ดีต่อการสอนวิชาชีพ (ค่าความเชื่อมั่น .93)

1. การทำสื่อการสอนที่ทันสมัย ช่วยให้การสอนของฉันดีขึ้น

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. การให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาจากข้อมูลด้านบัญชีที่เกิดขึ้นจริง

จะทำให้ผู้เรียนมีการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญชีได้ดีขึ้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. การสอดแทรกจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (ความโปร่งใส ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความรับผิดชอบ) ไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเป็นนักบัญชีที่ดี

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. การนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงการสอน จะทำให้ฉันแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนที่เกิดขึ้นได้ตรงประเด็นมากขึ้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ฉันรู้สึกกระตือรือร้นที่จะเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า ถึงแม้จะไม่ใช่วันทำงาน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ฉันรู้สึกกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าข้อมูลวิชาชีพเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการสอน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. ฉันสบายใจที่ได้ศึกษาเนื้อหาวิชาบัญชีจนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน ก่อนทำการสอน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. จินรู้สึกโกรธเคืองหรือวันที่จะแจ้งข้อมูลแหล่งงานด้านวิชาชีพบัญชีให้กับผู้เรียน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

11. ฉันรู้สึกดีใจที่กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก ในการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญชี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

12. ฉันรู้สึกดีใจที่สอนให้ผู้เรียนมีความคิดที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ฉันรู้สึกกระตือรือร้นที่จะนำสื่อการสอนที่ทันสมัยมาใช้ในการสอน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

14. จักรวรรดิหรือวันที่จะทำการประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อจบบทเรียน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

15. ฉันจะเตรียมการสอบไว้ล่วงหน้า ถึงแม้ว่าต้องทำงานอื่นของโรงเรียนมากมายก็ตาม

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. จันทังใจคึกษาเนื่อหาวิชาบัญญัติที่สอนอย่างละเอียด

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

17. ฉันพร้อมที่จะปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ในการจัดทำระบบต่าง ๆ ของวิชาชีพบัญชีให้ดีขึ้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

18. จัณพ์พร้อมที่จะออกแบบสื่อการสอนที่ทันสมัยไว้ล่วงหน้า

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

19. ฉันตั้งใจค้นคว้าข้อมูลด้านวิชาชีพบัญชีเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการสอน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

20. ฉันพร้อมที่จะสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจพื้นฐานวิชาชีพที่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะไม่ค่อยตั้งใจเรียนเท่าใดนัก

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

21. ฉันทินดีช่วยเหลือในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิชาชีพที่สอนกับผู้เรียน ถึงแม้จะไม่ใช่วิชาที่เรียน

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

22. **ฉันตั้งใจทำการประเมินผลการเรียนการสอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังภาคการศึกษา ถึงแม้ว่าจะต้องเสียเวลาในการสอนก็ตาม**

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

23. ฉันทินดีนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

.....

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 7 (ค่าอำนาจจำแนก .57 ถึง .80)

การรับรู้ความสามารถของครูในการสอน (ค่าความเชื่อมั่น .96)

1. ถึงฉันจะต้องทำงานอื่นของโรงเรียน ฉันก็สามารถเตรียมการสอนได้ทันการสอนเสมอ

มั่นใจมากที่สุด มั่นใจมาก มั่นใจปานกลาง มั่นใจน้อย มั่นใจน้อยที่สุด

2. ฉันสามารถทำสื่อการสอนที่ทันสมัยได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

3. ฉันสามารถวางแผนสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบัญชีได้ดี

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

4. ฉันสามารถปรับปรุงแผนการสอน เพื่อใช้สอนในครั้งต่อไป

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

5. ฉันสามารถหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาบัญชีที่สอนมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

6. ฉันสามารถเตรียมเนื้อหาวิชาบัญชีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในวิชาบัญชีได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

7. ฉันสามารถเตรียมการประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาบัญชีที่สอนได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

8. ฉันสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพบัญชีให้ผู้เรียนเข้าใจได้เป็นอย่างดี

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

9. ฉันสามารถใช้สื่อการสอนที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนได้

.....				
มั่นใจมากที่สุด	มั่นใจมาก	มั่นใจปานกลาง	มั่นใจน้อย	มั่นใจน้อยที่สุด

5. ในการทำงานฉันจะปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นสำคัญ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ถึงแม้ว่าจะต้องทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่ขาดความรับผิดชอบ ฉันก็สามารถทำงานได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ถึงแม้ว่าถนนจะว่าง ฉันต้องข้ามถนนด้วยสะพานลอยหรือทางม้าลายเท่านั้น ถ้ามี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ฉันจะไม่ตัดสินใครว่าเป็นอย่างไร จนกว่าจะมีข้อมูลน่าเชื่อถือและพิสูจน์ได้เอง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. เมื่อทำงานเสร็จ ฉันจะนำงานนั้นมาตรวจทานอีกครั้ง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. ทุกปีฉันสนใจที่จะติดตามว่ามีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีใดบ้างที่มีการเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือออกบังคับใช้ใหม่

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

11. ฉันคอยติดตามการพัฒนาของโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับทำบัญชีเป็นระยะ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

12. ฉันชอบสังเกตนิสัยของเพื่อนร่วมงานทุกคน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อสกุล	สถานที่ทำงาน
1. ผศ.ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี	สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง	สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อ.ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล	สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรัศมีพร พยุงพงษ์
วันเดือนปี เกิด	10 มกราคม 2521
สถานที่เกิด	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	19/177 หมู่ 17 หมู่บ้านแฮปปี้เพลท ถนนกิ่งแก้ว ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานวิจัยและแผน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานวิจัยและแผน มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) จากโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการบัญชี จากโรงเรียนกรุงเทพโพลีเทคนิค ในพระบรมราชานุอุปถัมภ์ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2543	ปริญญาตรี (บธ.บ.) สาขาวิชาการจัดการ จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2553	ปริญญาโท (วท.ม.) สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร